

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ERZİNCAN'IN İLİÇ İLÇESİNDEKİ BİR ALTIN
MADENİNDE MEYDANA GELEN KAZANIN
TÜM YÖNLERİYLE ARAŞTIRILMASI VE
BENZER KAZALARIN ÖNLENMESİNE YÖNELİK
TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/983 , 984 , 985 , 986 , 987 , 988)
TUTANAK DERGİSİ**

**4'üncü Toplantı
3 Mayıs 2024 Cuma**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Atay Uslu'nun, Komisyonun 6/5/2024 tarihinde olacak toplantısına, gelecek hafta Erzincan İliç'e yapacağı çalışma ziyaretine, milletvekillerinin toplantıdaki görüntülerinin yayınlanması usulüne, Komisyon olarak kazayı her açıdan ayrıntılarıyla inceleyeceklerine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Atay Uslu'nun, Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Lutfihak Alpkan'ın, Bakanlığın İliç'teki maden kazasıyla ilgili yaptıkları hakkında sunumu

2.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanı Bekir Aktürk'ün, Başkanlığın yapısı, faaliyetleri, iş teftişine ilişkin istatistikler, kazanın meydana geldiği iş yeri ile Bakanlıkça burada gerçekleştirilen denetimler ve kazaya ilişkin ön değerlendirmeler hakkında sunumu

3.- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhammet Fatih Bilal

Alodalı'nın, Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri, yaptıkları rehberlik ve denetim faaliyetleri, maden iş yerlerindeki iş sağlığı ve güvenliği yönetmeliği ile gerçekleştirdikleri programlar ve projeler hakkında sunumu

4.- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Sektörel Risk Yönetimi Daire Başkanı Mehmet Çiçek'in, Genel Müdürlüğün madenlere ilişkin mevzuatı ve bu sektördeki çalışmaları hakkında sunumu

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhammet Fatih Bilal Alodalı'nın iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tecrübesinin olup olmadığına ilişkin açıklaması

V.- KARARLAR

1.- Bugünkü toplantıya davet edilen Anagold firmasının dinlenmesinin, İliç'teki inceleme ziyareti sonrası belirlenecek bir tarihte yapılmasına ilişkin karar

VI.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Lutfihak Alpkan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanı Bekir Aktürk, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhammet Fatih Bilal Alodalı ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Sektörel Risk Yönetimi Daire Başkanı Mehmet Çiçek tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşmeler

**ERZİNCAN’IN İLİÇ İLÇESİNDEKİ BİR ALTIN MADENİNDE MEYDANA GELEN
KAZANIN TÜM YÖNLERİYLE ARAŞTIRILMASI VE BENZER KAZALARIN
ÖNLENMESİNE YÖNELİK TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

(10/983 , 984 , 985 , 986 , 987 , 988)

4’üncü Toplantı

3 Mayıs 2024 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Erzincan’ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 14.05’te açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Atay Uslu,

Komisyonun 6/5/2024 tarihinde olacak toplantısına, gelecek hafta Erzincan İliç’e yapacağı çalışma ziyaretine, milletvekillerinin toplantıdaki görüntülerinin yayınlanması usulüne, Komisyon olarak kazayı her açıdan ayrıntılarıyla inceleyeceklerine ve Komisyonun bugünkü gündemine,

Çanakale Milletvekili Rıdvan Uz’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Lutfihak Alpkan tarafından, Bakanlığın İliç’teki maden kazasıyla ilgili yaptıkları,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanı Bekir Aktürk tarafından, Başkanlığın yapısı, faaliyetleri, iş teftişine ilişkin istatistikler, kazanın meydana geldiği iş yeri ile Bakanlıkça burada gerçekleştirilen denetimler ve kazaya ilişkin ön değerlendirmeler,

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhammet Fatih Bilal Alodalı tarafından, Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri, yaptıkları rehberlik ve denetim faaliyetleri, maden iş yerlerindeki iş sağlığı ve güvenliği yönetmeliği ile gerçekleştirdikleri programlar ve projeler,

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Sektörel Risk Yönetimi Daire Başkanı Mehmet Çiçek tarafından, Genel Müdürlüğün madenlere ilişkin mevzuatı ve bu sektördeki çalışmaları,

Hakkında sunum yapıldı.

Çanakale Milletvekili Rıdvan Uz, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhammet Fatih Bilal Alodalı’nın iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tecrübesinin olup olmadığına ilişkin açıklama yaptı.

Bugünkü toplantıya davet edilen Anagold firmasının dinlenmesinin, İliç’teki inceleme ziyareti sonrası belirlenecek bir tarihte yapılmasına karar verildi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Lutfihak Alpkan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanı Bekir Aktürk, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhammet Fatih Bilal Alodalı ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Sektörel Risk Yönetimi Daire Başkanı Mehmet Çiçek tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüőülecek başka konu bulunmadığında saat 20.32'de toplantıya son verildi.

3 Mayıs 2024 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.05

BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)

SÖZCÜ: Abdurrahman BAŞKAN (Antalya)

KÂTİP: Mustafa SARIGÜL (Erzincan)

BAŞKAN ATAY USLU - Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Değerli Bakanım, değerli bürokrat arkadaşlarımız, katılımcılar, basınımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır, Komisyonumuzun 4'üncü Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Atay Uslu'nun, Komisyonun 6/5/2024 tarihinde olacak toplantısına, gelecek hafta Erzincan İliç'e yapacağı çalışma ziyaretine, milletvekillerinin toplantıdaki görüntülerinin yayınlanması usulüne, Komisyon olarak kazayı her açıdan ayrıntılarıyla inceleyeceklerine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN ATAY USLU - Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli katılımcılar; Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen kazanın tüm yönleriyle araştırılması, benzer kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Komisyonumuz çalışmalara devam ediyor. Komisyonumuzun bu haftaki çalışma programı geçen hafta üyelerimize dağıtılmıştı. Önümüzdeki hafta için yaptığımız program da yine üye arkadaşlarımıza dağıtıldı ve dağıtılacak.

Gündeme geçmeden önce, pazartesi günü yani 6 Mayıs Pazartesi günü yapılacak toplantıyla ilgili hatırlatmada bulunmak istiyorum. 6 Mayıs Pazartesi günü iki oturum hâlinde toplantımız olacak. Birinci Oturum saat onda başlayacak, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün sunumu olacak. Bölgedeki su kirliliğine ve derelerdeki kirlenmelere karşı alınan tedbirler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirecekler. 13.30'daki İkinci Oturumda ise AFAD Başkanlığını dinleyeceğiz. Bölgede yaptıkları arama kurtarma, özellikle arama çalışmaları konusunda bizleri bilgilendirecekler.

Ardından, tabii, pazartesi günü akşam bazı arkadaşlarımızla beraber Erzincan'a geçeceğiz, bazı Komisyon üyesi arkadaşlarımız da herhâlde salı günü sabah Erzincan'da olacaklar. 22 Komisyon üyemiz var, şu ana kadar 22 Komisyon üyemiz de yerinde yapacağımız incelemelere katılacaklarını bildirdiler. Erzincan'da iki günlük incelememiz olacak. Önce Erzincan Valiliğinde bir bilgilendirme toplantısı olacak, ardından İliç ilçemize geçeceğiz. Orada, kriz merkezinde yürütülen çalışmalarla ilgili detaylı bilgiler alacağız ve tabii ki kazanın meydana geldiği noktayı, maden ocağını hep beraber inceleyeceğiz. Ardından maden işçilerimizle görüşeceğiz, toprak altında kalan madencilerimizin yakınlarıyla görüşeceğiz. Biliyorsunuz, 2 madencimizin naaşına ulaşılmıştı, onların ailelerine de hep beraber taziye ziyaretinde bulunmayı planlıyoruz.

Oradaki çalışmalarımıza basın mensuplarımız da katılabilir, bunu ifade edeyim. Biz, tabii ki basın mensubu arkadaşlarımızın ilk günden itibaren Komisyonumuzda şeffaf bir şekilde olmalarını istiyoruz ki kamuoyunu bilgilendirsinler. Ancak dün yaptığım bir uyarıyı tekrar etmek istiyorum. Dün akşam yine bazı milletvekili arkadaşlarımız beni uyardılar. Yani burada istenmeyen şekilde, arkadaşlarımızın istenmeyen görüntüleri yayınlanıyor. Milletvekili arkadaşlarımız, Komisyon üyesi arkadaşlarımız kendi görüntülerini yayınlayabilirler, hiç sorun yok, önlerine tripotlarını koyarak ama diğer görüntülerin

yayınlanması doğru değil, böyle bir usul de yok. Basın mensubu arkadaşlarımızdan, danışman arkadaşlarımızdan özellikle istirahat ediyorum, 2'nci kez bunu ifade etmek zorunda kalıyorum. Biz, evet, bakın, burada tam tutanak tutuyoruz, arkadaşlar not alıyor ama diğer konulara, diğer usule dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Komisyon üyesi arkadaşlarım; biz İliç'te 13 Şubatta meydana gelen kazayı ayrıntılarıyla inceleyeceğiz ve incelemeye devam ediyoruz. Her seferinde söylüyorum, tekrar söyleme gereği hissediyorum: Beraberce çok geniş, tutarlı, şeffaf bir çalışma ortaya koyacağız. Tarafların tamamını dinleyeceğiz; hiç kimsenin kafasında soru işareti kalmayacak noktaya kadar araştırmamızı, incelememizi ve raporlamamızı gerçekleştireceğiz; bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın. Her kesimi mümkün olduğu çerçeve içinde dinleyeceğiz. Her kesimin bize sunduğu, yazılı olarak sunduğu raporu... Çünkü bazı kurumlar ve bazı akademisyenler yazılı olarak raporlar da gönderiyorlar, onları da raporumuzun içine derceceğiz. Hem kazayı ve olayı araştıracağız hem bundan sonra bu tür kazaların olmaması için hangi adımların atılması gerekiyor, bunlar üzerinde çalışacağız hem de önce insan, önce çevre, sonra madencilik anlayışıyla güvenli ve sürdürülebilir bir madencilik mimarisinin oluşmasına inşallah hep beraber katkı sunacağız.

Biz, tabii, kazayı her açıdan inceliyoruz, olayı her açıdan inceliyoruz, madencilik faaliyetini her açıdan inceliyoruz. Çevre sağlığından halk sağlığına, işçi sağlığından iş yeri güvenliğine, çevresel etkilerinin önlenmesinden o bölgenin eski hâline getirilmesine yani “rehabilitasyon”, “reklamasyon”, “restorasyon” ve “rejenerasyon çalışmaları” diye isimlendirilen literatürdeki eski hâline getirme süreçlerinin tamamı konusunda da çalışıyoruz; araştırıyoruz, soruyoruz, sorguluyoruz, dinliyoruz, inceliyoruz ve incelemeye devam edeceğiz. Kanaat oluşturmak için çok erken bir noktada olduğunu düşünüyorum Komisyonun, daha sürecin çok başındayız. Sistematik ve objektif olarak, şeffaf olarak çalışmalarımıza devam ettikten sonra, belli bir süre sonra tabii ki kanaatlerimiz oluşacak ve bunu raporla ifade edeceğiz ama şu aşamada kanaat oluşturmak için çok erken bir dönemde olduğumuzu ifade edeyim.

Biz milletvekiliyiz, Anayasa bize kanun teklifi yapma hakkı vermiş. Bu sürecin sonunda doğru bir madencilik, güvenli bir madencilik için bir kanun teklifi hazırlama bizim hedefimiz. Bunu gerçekleştirebilirsek doğru bir kanuni süreç, doğru bir hukuki altyapı sürecine katkı koyabilirsek Komisyonumuz amacına ve hedefine ulaşmıştır diye düşünüyorum. Eyvallah, ihmal sürecini inceleyeceğiz ancak esas hedefimizin bu olması gerektiğini düşünüyorum. Konuyla ilgili zaten biliyoruz, idari ve adli soruşturmalar da devam ediyor.

Değerli arkadaşlarım, tabii, bugün Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını davet ettik. Biz, kurumsal işçi sağlığı, iş güvenliği sistematiği oluşturulmasında var olan sistemin iyileştirilmesine katkı koymak istiyoruz. İş yeri güvenlik ikliminde ilerlemelerin olmasını, iş yeri güvenlik iklimlerinde ilerlemeye açık sistemlerin kurulmasını istiyoruz. Bununla ilgili hangi konularda hangi noktalarda katkı sunabiliriz, bunlara çalışıyoruz ve çalışacağız. Özellikle bugünkü Bakanlığımızın sunumunu dinledikten sonra, iş yerlerindeki bu güvenlik ikliminin iyileştirilmesi, sistematik hâle getirilmesi, iyileştirmeye açık hâle getirilmesi konusunda da biz Komisyon olarak, inşallah, akademik çevreyi de STK'leri de dinleyeceğiz ve raporumuzda bu konuya da özellikle yer vereceğiz.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcımız Profesör Doktor Lutfihak Alpkın; Sayın Bakanım, hoş geldiniz. Sayın bürokrat arkadaşlarımız, hoş geldiniz.

Size sözü vermeden önce son olarak birkaç şeyi ifade edeyim. Öncelikle sizin sunumunuzu dinleyeceğiz; sunumdan önce, buraya gelen arkadaşları tek tek tanıtırsanız, bölümleriyle beraber, çalıştıkları alanla beraber kısa bir tanıtım yaparsanız memnun oluruz. Ardından sunum isteyeceğiz.

Sunumu siz de yapabilirsiniz, genel müdür arkadaşlarımız veya uzman arkadaşlarımız da yapabilir uzmanlığına göre, bizim için bunun bir şeyi yok. Mesele sunumu almak, bizim için önemli olan o. Bir de ardından tabii soru-cevap bölümü olacak sunumdan sonra, onu ifade edeyim. Tekrar hoş geldiniz.

Buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Lutfihak Alpkan'ın, Bakanlığın İliç'teki maden kazasıyla ilgili yaptıkları hakkında sunumu

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; ben ekibimizi tanıtmak istiyorum: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak buraya Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünün değerli yöneticileri ve uzmanlarıyla geldik. Sağ tarafımda Sayın Profesör Doktor Muhammet Fatih Bilal Alodalı; İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürümüz. Sol tarafımda Sayın Bekir Aktürk; Rehberlik ve Teftiş Başkanımız, sunumları da kendileri yapacaklar.

Ben, şimdi diğer değerli arkadaşlarımızı tanıtmak istiyorum. Rehberlik ve Teftiş Başkan Yardımcısı Sayın Faruk Seven. İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yardımcısı Eylül Aydın Kutlu ve yine İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yardımcısı Sayın Erkut Gültekin. İş Sağlığı ve Güvenliği Daire Başkanı Mehmet Çiçek. İş Başmüfettişi Mustafa İlkan Özer, İş Başmüfettişi Mustafa Levent Sözen, SGK Başmüfettişi Nazmi Doğan, İş Müfettişi Erhan Taylan. İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışma Uzmanı Uğur Bayar, İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışma Uzmanı Hande Seray Tuncay, İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışma Uzmanı Mehmet Eren Sökmen.

Bu ekibimizle hem sunum yapmaya hem de sorularınıza cevap vermeye çalışacağız.

Bilindiği üzere, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı çalışma hayatının çok çeşitli cepheleriyle ilgili birçok kamu hizmeti vermektedir; İŞKUR, SGK, MYK gibi. Yine, aynı şekilde, Çalışma Genel Müdürlüğü çalışma hayatında sosyal paydaşlarla ilgili düzenlemelerde aktif rol almaktadır ve bunun yanı sıra hem Rehberlik ve Teftiş Başkanlığımız hem İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğümüz de iş sağlığıyla ilgili eğitimler, denetimler ile iş sağlığını ve güvenliğini koruyacak düzenlemeler ve faaliyetler konusunda tedbirler ve düzenlemeler yapmaktadır.

Önemli iş kazalarının ve ölümlü kazaların olduğu önemli sektörlerden bir tanesi de madencilik sektörüdür. Bununla beraber, imalat sektörünün diğer alanları, metal sektörü ve inşaat sektörü de çok iş kazasının ve ölümlü kazanın yaşandığı yerlerdir. Bu kazaların da çok önemli bir kısmı aslında tedbir alındığı takdirde önlenebilir kazalardır. Bu bağlamda da Bakanlığımız tedbirlerin alınması konusunda eğitimlerin, müfredatın geliştirilmesi ve uygulanması konusunda da görevli kurumdur. Dolayısıyla hem rehberlik ve eğitim hem de sahada teftiş ve denetim konusunda sürekli bir çalışma hâlindeyiz ve kazaların önemli bir kısmı da aslında bu eğitimlerle, tedbirlerle, denetimlerle azaltılabilir ve ölümler de azaltılabilir diye ümit ediyoruz. Bu noktada, tabii, hem ülke hem iş hayatı çok hızlı bir şekilde büyüyor; her sene yüzde 4-5 büyüme var, 33 milyon civarında bir çalışan ve 3 milyona yakın iş arayanla çok büyük bir çalışan kitlemiz var ve kayıt dışılık da yüzde 25'e kadar inmiş durumda yani çok büyük bir ekonomiden bahsediyoruz.

İşletmelerin yüzde 99'u KOBİ yani işletmeler kurumsallaştıkça ve bu eğitimler içselleştirildikçe ve tedbirler de yaygınlaştırdıkça ümit ediyoruz ki iş kazaları azalacaktır. Genellikle maliyet baskısı, üretim baskısı, zaman baskısı gibi zorluklar karşısında bu tedbirlerin alınması ve uygulanması kurumsallaştıkça da bunların yerleşmesi, tabii, zaman zaman zorluk arz edebiliyor.

Özellikle, maden sektöründe hem ferdi hem de toplu kazalar da zaman zaman maalesef olmakta ve bunlardan bir tanesi de Erzincan İliç'te karşılaştığımız kazadır. Kazalar daha çok ferdi olarak tek tek oluyor ama bazen böyle çok büyük kazalar da olabiliyor, ki buradaki liç kayması olayı, yığın liç kayması olayı aslında çok ender görülen çok büyük bir kaza olarak karşımıza çıktı. Bununla ilgili, Bakanlığımız daha ilk günden itibaren İliç'e en üst düzeyden gitti. İlk gün Bakan Yardımcısı Faruk Özçelik 2 SGK başmüfettişiyle Erzincan'a gitti, oradan da SGK İl Müdürü ve İŞKUR İl Müdürüyle beraber sabaha karşı İliç'e geçtiler; ben de perşembe gece uçağıyla gidip cuma sabaha karşı İliç'e ulaştım. Tabii, merkez teşkilattan yani Rehberlik ve Teftişten de 2 başmüfettişimiz, SGK'den de 2 başmüfettişimiz gitti ve akabinde de İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğümüzle beraber gittik; oradan da yine daire başkanlarımız, Mehmet Çiçek hemen akabinde, bizden önce gitti. Buradaki olayın hem orada kriz masasında hem de gidip sahada ne kadar büyük bir olay olduğunu maalesef müşahade ettik.

Şimdi, bununla ilgili hem Rehberlik ve Teftiş Başkanımız hem İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğümüz sunumlarında bulunacaklar. Kazanın olduğu yer hem bir maden ocağı -birkaç tane açık maden ocağı var yani bir yer üstü madeni- hem de onlardan çıkan cevherin toplandığı bir yığın liç alanı var, başka bir yeni yapılan bir yığın liç alanı daha var yani çok büyük bir kampüs; ayrıca, havuzu var, diğer işleme tesisleri var; çok büyük bir alan ve burada birden çok alt ve üst yüklenicilerle beraber çalıştırılan bir kampüs. Üst yüklenicinin ve alt yüklenicilerden bazılarının iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarıyla, yöneticilerle yani gözaltına alınmamış olanlarla veya ifade verip çıkmış olanlarla görüştük ama tabii, soruşturmanın gizliliği devam ediyor savcı tarafından, bizim müfettişlerimiz de raporlarını hazırlıyorlar; biz burada paylaşabildiğimiz kadarıyla olayı genel hatlarıyla anlatmaya çalışacağız. Genel olarak aslında üst yüklenici ve alt yüklenicinin olayla ilgili olarak risk planları ve acil eylem planları olmakla birlikte burada tabii, bazı öngörülemediği durumlar da söz konusu olabilir.

Bunların detaylarına yani "Kaza neden oldu?" "Nasıl oldu?" detaylarına belki çok fazla... Yani bizim maden ve jeoloji mühendisleri de olmakla birlikte tabii çok teknik bir konu olduğu için ve kimseyi de zan altında bırakmamak için, detayla ilgili çok fazla spekülasyon yapmak belki bizim sorumluluk alanımızın dışında olabilir ama genel olarak biz bu sunumda iş sağlığı ve güvenliği açısından ve rehberlik ve teftiş açısından genelde ne yapıyoruz, mevzuattaki sorumluluklarımız nelerdir, bu maden sektörü özelinde ve bu İliç özelinde neler yapıyoruz; bunlarla ilgili bilgilerimizi ve çok genel değerlendirme ve tespitlerimizi ben paylaşmak istiyorum.

Bu vesileyle, burada bu kazaya maruz kalan 9 işçimizin ailelerine de taziyelerimi iletmek istiyorum.

Evet, ben sözü ilk önce Rehberlik ve Teftiş Başkanımıza bırakacağım; o, rehberlik faaliyetlerimiz hakkında bilgi verecek; daha sonra İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüme sözü bırakacağım.

Şimdiden bu toplantının hayirlara vesile olmasını temenni ediyorum.

2.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanı Bekir Aktürk'ün, Başkanlığın yapısı, faaliyetleri, iş teftişine ilişkin istatistikler, kazanın meydana geldiği iş yeri ile Bakanlıkça burada gerçekleştirilen denetimler ve kazaya ilişkin ön değerlendirmeler hakkında sunumu

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, kıymetli hazırun; konuşmama başlamadan önce her birinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, sizlere, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı olarak hazırladığımız sunumu aktarmış olacağım. Öncelikle, sunumumuzun anlatım planından bahsetmek isterim. 6 başlık altında sunumuzu sizlere arz edeceğim. Öncelikle Rehberlik ve Teftiş Başkanlığımızın yapısından bahsedeceğim, sonrasında rehberlik ve teftiş faaliyetlerimizi aktaracağım ve akabinde de iş teftişine ilişkin bazı istatistiki

bilgileri sizlerle paylaşmış olacağım. Dördüncü olarak da kazanın meydana geldiği iş yerine ilişkin bilgileri aktarmış olacağım. Beşinci olarak da kazanın meydana geldiği iş yerlerinde Bakanlığımızca gerçekleştirilen denetim faaliyetlerinden bahsedeceğim. Bunu da iki kısma ayırmış olacağız çünkü bu mevcut iş yerimizde iki tür teftiş faaliyetimiz söz konusu. Bir tanesi, burada bir maden ocağı olduğu için maden iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği teftişimiz burada yapılıyor, ikincisi de büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve etkilerin azaltılması hakkındaki bir yönetmeliğimiz söz konusu, bu kapsamda da bir teftişimiz burada mevcut. Dolayısıyla iki alandaki teftişlerimizi sizlere aktarmış olacağım ve son olarak da kazaya ilişkin ön değerlendirmelerimizi sunmuş olacağım.

Öncelikle, kısaca, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığımızın tarihçesinden bahsetmek isterim. Başkanlığımızın temelleri 1923 yılında İzmir İktisat Kongresi'nde atılır, çalışma heyetinin kurulması kararı alınır, söz konusu karar 1936 yılında 3008 sayılı İş Kanunu'nun kabulüyle hayata geçer. 1945 yılında da Çalışma Bakanlığının kurulmasıyla beraber Başkanlığımız Çalışma Bakanlığının bünyesinde faaliyete başlamıştır ve 2011 yılında da Bakanlığımız Teftiş Kurulu ve Türkiye İş Kurumu Teftiş Kurulu Başkanlığının bünyemize katılmasıyla beraber faaliyetlerimize hâlihazırda devam ediyoruz.

Başkanlığımız direkt Sayın Bakanımıza, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımıza bağlı olarak hareket ediyor. Başkana bağlı 5 başkan yardımcısı söz konusu, tabii ki bu faaliyet alanı ve yaptığımız teftişin türüne göre. İşin yürütümünden sorumlu başkan yardımcımız var, iş sağlığı ve güvenliği teftişinden sorumlu başkan yardımcımız var, idari teftişten sorumlu başkan yardımcımız var, hukuk işlerinden ve idari mali işlerden sorumlu başkan yardımcılarımız söz konusu. Bunun yanı sıra Türkiye sathında 5 grup Başkanlığı olarak örgütleniyoruz, hepsi merkeze, Teftiş Kurulu Başkanlığına bağlı hareket ediyor; Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana'da örgütlüyüz. Ankara iline baktığımızda 47 il kapsama giriyor, İstanbul 4, İzmir 9, Bursa 6 ve Adana 15 il kapsamımıza girmiş oluyor. Türkiye haritamızdan hangi grubumuzun hangi bölgede, hangi illeri kapsadığını burada sizlere arz etmiş oluyorum.

Müfettiş sayılarımızı sizlere sunacak olursam kıymetli vekillerim, şu anda 910 müfettişimiz var. Bunun 367'si işin yürütümünden sorumlu, 543'ü ise iş sağlığı ve güvenliği teftişlerinden sorumlu. Maden özelinde baktığımızda maden ve jeoloji mühendisi kökenli müfettiş arkadaşlarımız toplam 78, bunun 14'ü kadın ve 64'ü erkek olmak üzere.

Teftiş faaliyetlerimizi iki ana kategoriye ayırıyoruz; bir iş teftişi, bir de idari teftiş. İdari teftişten çok kısa bahsedeceğim çünkü konumuzla çok alakalı değil. İdari teftişte, devlet memurlarının, özellikle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu açısından hak ve yükümlülüklerini, iş ve işlemlerini incelemiş oluyoruz, yine Türk Ceza Kanunu ve ilgili kanunlar açısından teftiş, inceleme ve soruşturmalar gerçekleştiriyoruz. Bugünkü konumuzu ihtiva eden iş teftişi de ikiye ayrılıyor; bu da işin yürütümü alanı dediğimiz kısım ve iş sağlığı güvenliği alanı dediğimiz kısım. Az sonra bunun ayrıntılarını sizlere aktarmış olacağım.

İşin yürütümü teftişinde, çalışanlarımızın çalışma ve dinlenme sürelerini ihtiva eden, ödeme ve ücret kısımlarını barındıran, çocuk, genç ve kadınların çalıştırılmasını ihtiva eden, yine sendikal haklar ve iş kolu tespiti gibi incelemelerimizin bulunduğu, çalışma koşullarıyla ilgili kısımları inceleme ve teftişini gerçekleştiriyoruz.

İş sağlığı ve güvenliği hususunda ise çalışanlarımızın güvenli bir ortamda çalışabilmesi için alınması gereken tedbirlere bakıyoruz. Bu noktada gerekli önlemler alınmadığı zaman meydana gelebilecek -çalışanımızın sağlık ve güvenliğini etkileyen- etmenleri fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik ve psikososyal olarak sıralayabiliriz. Başkanlığımızın görev ve yetkilerine baktığımızda hem Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Kanun hem de diğer kanunlar ve uluslararası sözleşmelere

dayanıyor. Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 95'inci maddesinde: "Bakanlığın görev alanına giren faaliyet ve işlemlerle ilgili teftiş, inceleme ve soruşturmaları yürütmek, gerekli önlemleri almak veya aldırarak," 4857 sayılı İş Kanunu'nun 91'inci maddesinde "Devletin yetkisi" başlıklı kısımda "Devlet, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izler, denetler ve teftiş eder. Bu ödev Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı ihtiyaca yetecek sayı ve özellikte teftiş ve denetlemeye yetkili iş müfettişlerince yapılır." şeklinde hüküm bulunmaktadır. Bir diğer kanun 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, kanunun 24'üncü maddesine göre "Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasının izlenmesi ve teftişi, iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yapmaya yetkili Bakanlık iş müfettişlerince yapılır."

Bunun yanı sıra, Başkanlığımız dayanağını uluslararası bir sözleşmeden alan ülkemizdeki tek teftiş birimidir. 5690 sayılı Kanun'la onaylanan, sanayi ve ticarete iş teftişi hakkındaki 81 No.lu Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi'yle ülkemizdeki tek teftiş birimi olması söz konusudur.

Teftişlerimizde mevzuata aykırı bir durum olduğunda ne yapıyoruz, bunu size aktarmak isterim. Tabii, öncelikle, teftişlerimizde biz, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı olarak, ismimizde olduğu gibi önce rehberliği ön plana çıkartıyoruz. Yani teftişlere gittiğimizde gerek programlı teftişler gerek program dışı şikâyet incelemelerinde önce işverenimize bir rehber gibi davranıyoruz; herhangi bir eksiklik, herhangi bir noksanlık, herhangi bir mevzuata aykırılık söz konusuysa burada işverenimize önce bu eksikliği giderebilmesi için bir süre tanıyoruz. Dolayısıyla bu süre içerisinde eksiklik giderilmişse herhangi bir idari tedbir uygulamıyoruz fakat eksiklik giderilmemişse bu noktada cezai tedbir uyguluyor. Dolayısıyla burada 2 tür işlemimiz var; eğer idari tedbiri uyguluyorsak yani bir hayati tehlike söz konusuysa, bir can söz konusuysa burada işin veya iş yerinin belli bir bölümünün durdurulmasını sağlıyoruz, bu hayati tehlike işveren tarafından giderildiğinde tekrar kontrolünü gerçekleştirerek işletmenin veya iş yerinin ilgili bölümünü veya tamamını tekrar faaliyete açıyoruz. Bunun yanı sıra, hayati tehlikenin dışındaki mevzuata aykırılıklar giderilmediyse de idari para cezası söz konusu.

Rehberlik ve teftiş faaliyetlerimizi nasıl planlıyoruz, bunu da sizlerin bilgisine sunmak isterim. Başkanlık olarak, rehberlik ve teftiş faaliyetlerimizi yıllık genel çalışma planına göre yapıyoruz, yıllık genel çalışma planlarımızı da Sayın Bakanımızın onayıyla yürürlüğe koyuyoruz. Az önce, kısaca bahsetmiştim, temelde iki tür, teftiş programımız var; bir tanesi programlı teftişler, diğeri de şikâyet, inceleme ve talepleri ihtiva eden program dışı teftişler. Programlı teftişleri çalışma hayatındaki sorunları değerlendirerek, önceliklendirerek yerine getirmeye çalışıyoruz, sektörlerde ve alanlarda risk durumları söz konusuysa buna ilişkin hedeflerimizi ve programlarımızı ortaya koyuyoruz. Neye dikkat ediyoruz burada? Geçmiş yıllarda meydana gelmiş olan iş kazaları ve meslek hastalıklarını inceliyoruz, bize gelen şikâyetlere bakıyoruz, nerelerde yoğunlaşmış, hangi alanlarda bu şikâyetler yoğunlaşmış ve buna göre yıllık programlarımızı ortaya koymuş oluyoruz. Bunun yanı sıra, programlı teftişlerin yanı sıra, işin doğası gereği ihbarlar oluyor, şikâyetler oluyor, bizlerden talepler oluyor. Dolayısıyla bu noktada da incelemeye bağlı program dışı teftişlerimizi sürdürüyoruz.

Peki, bu yıl ne yapıyoruz, 2024 yılında? 2024 yılında, az önce arz etmiştim, önceki yılların çalışma hayatı istatistiklerini dikkate aldık, Başkanlığımıza intikal eden ihbar ve şikâyetleri değerlendirerek 2024 yılında iş sağlığı ve güvenliği yönünden 11 adet programlı teftişimizi uygulamaya koyduk. Tabii, buranın konusu olmadığı için "işin yürütümü alanı" dediğimiz, daha ziyade çalışanlarımızın ücret, izin ve sosyal haklarına ihtiva eden "işin yürütümü" kısmı var, "işin yürütümü" kısmında da 8 programlı teftişimiz var. Dolayısıyla 2024 yılında, bu yıl toplam 19 programlı teftişi hayata geçirmiş olduk.

Tabii, konumuza geri dönecek olursak, iş sağlığı ve güvenliği alanında hangi alanlarda, hangi sektörlerde denetim yapıyoruz onları sizlerle paylaşmak isterim. Yapı iş yerlerinde yapıyoruz yani inşaat iş yerlerinde yapıyoruz, metal sektöründe yapıyoruz, maden iş yerlerinde yapıyoruz, büyük endüstriyel kazaların önlenmesi kapsamında yani kısaca “Seveso” diye adlandırdığımız yönetmelik kapsamında yapıyoruz. Bu ilk saydığım 4 sektörü hemen hemen her yıl teftiş kapsamına da alıyoruz ama az önce arz ettiğim gibi iş gücü piyasasındaki durumlara göre de değişkenlik gösteren sektörlerimizi alıyoruz. Mesela bu sene depolama ve destekleyici faaliyetler grubunu aldık. Depo, antrepo gibi yerlerde sorunlar meydana gelmeye başladı, malumunuz kamuoyuna yansıyan yangınlar meydana gelmeye başladı. Dolayısıyla bu sene onları da kapsamımıza aldık. Yine, geri dönüşüm sektörü, buralarda da yangınlar, parlamalar, patlamalar söz konusu oluyor; onu da kapsamımıza aldık. Yine, gıda sektöründe kauçuk, plastik imalatında, mineral ürünler imalatı sektöründe, tekstil sektöründe ve iş sağlığı ve güvenliği organizasyonunda olmak üzere toplam 11 alanda teftişlerimizi bu sene yürürlüğe koyduk ve devam ediyor.

Peki, buradan maden özeline gelelim çünkü konumuz, burada sizlere sunacağımız konu maden. Maden iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği teftişlerini nasıl yapmaya çalışıyoruz? Maden iş yerlerinde yer altı maden ocaklarının tamamında her yıl teftiş yapıyoruz, yer üstü kömür ve metal ocaklarında ise iki yılda bir teftiş yapıyoruz, diğer yer üstü ocaklarında da insan kaynağımız ölçüsünde denetimi gerçekleştiriyoruz. Tabii, burada özellikle şunun altını çizmek isterim: Yer altı maden ocakları ve yer üstünde her yıl veya iki yılda 1 teftiş yapma zorunluluğu yok yani herhangi bir yasal yükümlülük, herhangi bir mevzuat zorunluluğu yok ancak biz bu alanları riskli gördüğümüz için her sene yer altı maden ocaklarını denetime alıyoruz istisnasız, yer üstünü iki yılda 1 alıyoruz, dediğim gibi diğer yer üstü ocaklarını da insan kaynağımız ölçüsünde iki yılda 1, üç yılda 1 denetime alıyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yer altı madenciligi için de mi bu zorunluluk yok?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Yok Sayın Vekilim, yani madencilik için de yok.

Dolayısıyla, tabii, şu bilgiyi sizlerle paylaşmak isterim: Dünyada da ülkemizde de iş yerlerinin yüzde 2’si ile yüzde 4’ü arası en fazla denetlenebiliyor. Biz, tabii ki az önce arz ettiğim gibi sektörel riski dikkate alarak özellikle maden sektöründe bunu her yıl yapmaya çalışıyoruz, yer üstü madenlerini de iki yılda 1 denetlemeye çalışıyoruz.

Burada neye bakıyoruz? Tabii ki temel olarak ilgili yönetmeliği dikkate alıyoruz yani Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği söz konusu. İşin omurgasını tamamen bu yönetmelik oluşturuyor, bu yönetmelik hükümlerini dikkate alarak teftişimizi gerçekleştirmiş oluyoruz. Tabii, bunun yanı sıra, özellikle sağlık raporlarına ve iş sağlığı güvenliği eğitimlerine de bakıyoruz.

Tabii, kapsam nedir burada, maden iş yerleri denetiminde kapsamımız nedir, bunu paylaşmak isterim. Anılan yönetmeliğin, Maden İşyerlerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönetmeliği’nin 2’nci maddesi kapsamı belirtir. Kapsam, madenlerin yer altı ve yer üstünden çıkarılması yani madenin yer altı ve yer üstünden çıkarılmasına bakıyoruz, çıkarılan madenlerin satışa hazırlanmasına bakıyoruz -işlenmesi hariç- ve madenlerin çıkarılması amacıyla araştırılması yani sondaj faaliyetlerini teftiş ediyoruz. Tabii, bunu özellikle tekrar etmek isterim. Madenlerin yer altı ve yer üstünden çıkarılması, araştırılması veya satışa hazırlanmasına bakıyoruz. Çıkarılan madenin işlenmesi bizim alanımıza girmemiş oluyor, bu kapsam dışında yer alıyor.

Kazanın meydana geldiği iş yerine ilişkin bilgilere gelecek olursak, malumunuz Erzincan ili İliç ilçesi Çöpler köyü mevkinde meydana geliyor. İş yerine ilişkin bu alanda tabii, ruhsat sahibi ana yüklenici Anagold Madencilik; burada çeşitli faaliyetleri Anagold başka işverenlere vermiş durumda,

kendisi altın cevherlerini zenginleştirme faaliyetini yerine getirmeye çalışıyor. Delme, patlatma, yükleme, taşıma, nakliye gibi madencilik faaliyetleri Çiftay firması tarafından yerine getiriliyor. Proje ve mühendislik hizmet faaliyetleri Kar-Sa tarafından yerine getiriliyor. Personellere verilecek servis ve taşıma hizmetleri ise Asil Çöplerliler ve Keklikler Turizm tarafından yerine getirilmektedir.

Kazanın meydana geldiği iş yerinde Başkanlığımızca ne tür denetim faaliyetleri gerçekleştirildi? Tabii, az önce kısaca bahsetmiştim ama burada biraz daha açmak isterim. Burada 2 tür faaliyet söz konusu: Bir tanesi, madencilik faaliyeti yani delme, patlatma, yükleme, taşıma gibi hususların yer aldığı bir madencilik faaliyeti söz konusu; bunu da Çiftay firması yerine getiriyor. Dolayısıyla burada, maden iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş gerçekleştiriyoruz. Anagold açısından ise burada da bir altın cevherinin zenginleştirilmesi faaliyeti söz konusu. Bunu da Seveso dediğimiz Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında denetliyoruz. Nereye bakıyoruz, neye bakıyoruz burada da? Güvenlik yönetim sistemi ile yangın, patlama ve kimyasal maruziyete yönelik teftişler gerçekleştiriyoruz.

Çiftayda yaptığımız teftişlerden kısaca bahsetmek isterim. 2021 yılı Temmuz ayında bir teftişimiz söz konusu -3 Ağustosta tamamlanmış bir teftiş söz konusu- bu teftişte 35 mevzuata aykırılık tespit etmişiz; bunun 32'sinin teftiş süresi içerisinde işverence giderilmesini sağlamışız fakat giderilmeyen 3 tane mevzuata aykırılık söz konusu olduğu için yaklaşık 23 bin lira civarı bir idari para cezası uygulamışız. 2022 yılı Eylül ayında yeniden teftişe gidildiğinde iş yerinin Çevre Bakanlığı tarafından siyanür solüsyonu sızıntısı nedeniyle kapatıldığını tespit ettiğimizden dolayı, gayriaktif olduğundan, herhangi bir işlem yapılmadığından dolayı teftiş gerçekleştirilememişiz.

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik'ten bahsetmiştim. Bu kapsamdaki teftişlerimizin gerekçesi söz konusu yönetmelik Avrupa Birliği direktifinin ülkemize uyumlaştırılması amacıyla 2019 yılında yürürlüğe girmiştir; aslında yeni bir husus iş gücü piyasamız, çalışan ve işverenler açısından. Anagold Madencilik Sanayi ve Ticaret AŞ ünvanlı firma da bulundurduğu tehlikeli maddelerden kaynaklı olarak söz konusu yönetmelik kapsamında Başkanlığımızca yürütülen programlı teftişlere tabi.

Bu yönetmelikteki amaç şudur, amaç olarak der ki: "İşverenin büyük endüstriyel kazaları önlemek, büyük bir kazanın meydana gelmesi durumunda bunların etkilerini, insana veya çevreye en az zarar verecek şekilde sınırlandırmak için almakla yükümlü oldukları tedbirleri alıp almadığına yönelik denetleme söz konusu." Kapsam olarak ise yönetmelik ekinde tanımlanmış olan tehlikeli maddeleri bulunduran veya bulundurma muhtemel olan kuruluşlarda gerçekleştirilir. Kuruluşlar da bulundurdıkları tehlikeli maddenin miktarına göre alt ve üst seviyeli kuruluş olarak belirleniyor, iki kategoriye ayrılıyor. Bu kategoride yönetmeliğin Ek-1'inci maddesinde belirtilen niteleyici miktarlara göre kuruluşun seviyesi belirlenmiş oluyor. Dolayısıyla yönetmelik, kuruluş seviyelerine göre farklı yükümlülükler getiriyor.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bu Seveso kapsamındaki teftişler Çalışma Bakanlığımız yani bizim Bakanlığımız ile Çevre Bakanlığı uhdesinde programlı ve program dışı olarak gerçekleştirilmiş oluyor. Denetim planı ve programı üst seviyeli kuruluşlar için iki takvim yılı içerisinde 1 kez, alt seviyeli kuruluşlar için ise dört takvim yılı içerisinde 1 kez olacak şekilde hazırlanıyor. İşte, burada bir zorunluluk var; az önce maden iş yerleriyle ilgili bahsettiğim İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği'nde bir zorunluluk söz konusu değil, herhangi bir yönetmelik, herhangi bir mevzuat zorunlu yok fakat burada, Seveso kapsamındaki yönetmelikte üst seviyeli kuruluşlar için iki yılda 1, alt seviyede kuruluşlar için dört takvim yılında 1 kez olmak üzere bir zorunluluk söz konusu.

Tabii ki burada her bakanlık, Çevre Bakanlığı ve bizim Bakanlığımız kendi mevzuatları açısından bu denetimleri hayata geçiriyorlar. Bizler de Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı olarak 6331 sayılı Kanun ve buna bağlı yönetmelik kapsamında faaliyetlerimizi yürütüyoruz.

Teftişlerin konusunu iki temel husus ihtiva ediyor: İşverenin kurmakla yükümlü olduğu güvenlik yönetim sistemi unsurları hangi durumda, buna bakıyoruz; bir de yangınlar, patlatmalar, kimyasal patlamalar ve kimyasal maruziyete bakıyoruz.

Kurmakla yükümlü olduğu yönetim sistemi unsurlarını kısaca arz edecek olursam. Organizasyon ve personel, büyük kaza tehlikesinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi, işletim kontrolü, değişim yönetimi, performansın izlenmesi, denetleme ve inceleme şeklinde görüyoruz.

Burada Seveso kapsamında yaptığımız teftiş istatistiklerini bilgilerinize sunmak isterim. Nisan sonu itibarıyla ülkemizde 301'i alt seviyeli, 391'i de üst seviyeli olmak üzere toplam 692 tane kuruluş bulunmaktadır ve bu kuruluşlarda biz 2021 ve 23 yılları arasında toplam 828 programlı teftiş gerçekleştirmiş olduk. Teftişler sonucunda da 225 kuruluşa 15 milyonu aşkın bir ceza söz konusu oldu.

Peki, Anagoldda yapılan faaliyetlerimiz, Seveso kapsamındaki yapılan incelemelerimiz... Değerli hazırun, Kıymetli Başkanım, sayın vekillerim; Anagoldda biz 2021 yılı Ağustos ayında Seveso kapsamında programlı bir teftiş gerçekleştirdik, 30 Eylülde tamamlanmış oldu. Bu teftişimizde 59 adet mevzuata aykırılık tespit ettik. Bunun 26'sının teftiş süresi içerisinde işverence giderilmesini sağladık. Ancak teftiş süresince giderilmeyen, kalan 33 adet aykırılık için ise toplam 600 bin liraya yakın bir idari para cezası uygulanmış olduk. Bir sonraki teftişimiz iki yıl sonra, aynı yönetmelik hükmünde olduğu gibi iki yıl sonra yapmış olduk. Yine, programlı bir teftiş, bu teftişimizde 15 adet mevzuata aykırılık tespit ettik, hepsini teftiş süresi içerisinde giderdik ve dolayısıyla teftişi bu şekilde tamamlamış olduk. 2023 yılı Aralık ayında bir sınırlı inceleme şikâyeti bize geldi, Seveso kapsamında değil, sınırlı bir inceleme. Burada da 6 adet mevzuata aykırılık tespit ettik ve yaklaşık 1,8 milyon Türk lirası bir idari para cezası söz konusu oldu.

Tabii, Büyük Endüstriyel Kazaların Etkilerinin Önlenmesi yani kısaca "Seveso" diye adlandırdığımız yönetmeliğin de bazı istisnaları var; bu da önemli, bunu sizlerin bilgisine sunmak isterim. Bu yönetmeliğimizin 3'üncü maddesine göre askerî kuruluş, tesis ve depolara; iyonlaştırıcı radyasyon faaliyetlerine; tehlikeli maddeler bulundursalar dahi tehlikeli maddelerin kuruluşların sınırlarının dışına taşınmasına, transfer zinciri üzerindeki geçici ara depo faaliyetleri ile liman, iskele ve demir yolu yükleme, boşaltma istasyonlarında yapılan tehlikeli maddenin bir taşıma aracından başka bir taşıma aracına aktarılması sırasındaki yükleme, boşaltma ve nakliye işlemlerine uygulanmıyor. Tehlikeli maddenin kuruluş sınırları dışında bir boruyla taşınmasına uygulanmıyor. Yine, madenlerde, taş ocaklarında, sondaj kuyusu vasıtasıyla minerallerin ve hidrokarbon bazlı doğal maddelerin aranması, çıkarılması ve işlenmesi faaliyetlerine uygulanmıyor. Bunun yanı sıra, denizde minerallerin ve hidrokarbon bazlı doğal maddelerin aranması, çıkarılması, depolanması ve işlenmesiyle ilgili faaliyetlere ve deniz altı tabanında da sadece depolamaya ait sahalara ve gaz depolanmasına ve hidrokarbonlar da dâhil olmak üzere minerallerin arandığı ve çıkarıldığı sahalara, gaz depolarına uygulanmıyor. Bir başka uygulanmadığı yer de yer altı ve yer üstünde atıkların düzenlendiği depolara da Seveso kapsamında bir istisna söz konusu. Tabii, bu istisnanın da bir istisnası var yani burada da der ki: "Birinci fıkranın (ç) bendine bakılmaksızın tehlikeli maddelerin bulunduğu atık havuz ve barajlarına uygulanır." Bu da altın madenciliğinde tanklarda yürütülen liç prosesleri, ADR olarak adlandırılan altın eldesinin sağlandığı tesisler, atık havuz ve barajları, sodyum siyanür depoları, patlayıcı madde depoları yönetmelik kapsamında yer almaktadır.

Yığın liçi tesisinin mevzuattaki yerini çok kısaca sizlere sunacak olursam. Maden Atıkları Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde "Geçirimsiz bir tabaka üzerine yığılmış olan cevhere çözücü kimyasalların verilmesiyle, kıymetli metallerin çözeltiye alınması işlemi." olarak tanımlanmış durumda. Yine, yönetmeliğin "Maden atıklarının depolandığı tesislerin geçirimsizlik sistemi" başlıklı 11'inci maddesinde de "Yığın liçi tesislerinin taban teşkilinde en az bu maddenin dördüncü fıkrasında yer alan kalınlık ve geçirimsizlik hükümleri uygulanmak zorundadır." hükmü yer almaktadır. Aynı zamanda, bu yönetmeliğin 15'inci maddesinde de yığın liçinin Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği hükümlerine tabi olduğu yer almaktadır.

Son olarak, kazaya ilişkin ön değerlendirmelerimizden size bahsedeceğim. Meydana gelen kazanın temel nedenlerine yönelik tarafımızca yapılan değerlendirmede yığın liçi inşasının projeye uygun olarak gerçekleştirilmemiş olması, yığın liçine kararlılığı düşürecek ölçüde solüsyon verilmiş olması ihtimalleri üzerinde durulmaktadır ancak kaymanın bu saydığım nedenlerden biri veya birkaçına bağlı olarak meydana geldiğine dair net bir bulguya da ulaşamadık fakat yaptığımız incelemelerde, müfettiş arkadaşlarımızın yaptığı incelemelerde kazanın temel nedenlerine yönelik kesin bir yargıya varamamakla birlikte süreci olumsuz yönde etkilediğini tespit ettiğimiz bazı hususlar var. Bunları sizlerle paylaşmak isterim: Radar verileri doğrultusunda yığın liçinde yer değiştirmelerin ve ivmelerin tespit edilmesine ve yığın üzerinde çatlakların görülmesine rağmen olası yığın kaymasının etki alanından tüm çalışanların uzaklaştırılmaması; yığın liçinin doğu cephesinde kaymanın etki alanında bulunan konteyner içerisindeki çalışanların yığında çatlaklar gözlemlendikten ve yığının hareketleri tespit edildikten sonra tahliye edilmemesi; bir başka olumsuzluk, yığın liçinin batı cephesinde kaymanın etki alanında bulunan açık ocak sahası girişinin iş makinelerine kapatılmaması; bir başka husus, yığın liçi sahasına girişin engellenmesi ya da liç sahasında yapılan tüm çalışmaların durdurulması gibi kritik bir öneme sahip önlemleri içeren duyuruların dahi mesaj ve e-postayla haber verilmesi. İşveren burada e-posta yolunu tercih etmiş fakat bunun okunmama ihtimalini ve bu iletişimin doğru bir iletişim olup olmadığını değerlendirememiş diye düşünüyoruz. Yine, yığın kararlılığını bozma potansiyeli olan solüsyon beslemesinin de acil olarak kesilmemesi süreci olumsuz etkileyen faktörlerden bir tanesidir. Son olarak da yığın kararlılığını bozmaya etki etme potansiyeli olan açık ocakta yapılan patlatmaların devam etmesi. Dolayısıyla bu hususları dikkate aldığımızda işverenin yığın liçinde tespit edilmiş olan çatlakların yığının kararlılığında ne ölçüde bir bozulmaya işaret ettiğini anlayacak kadar bir bilgiye sahip olmadığını ve muhtemel acil durumu yönetmekte yetersiz kaldığını değerlendirmiş oluyoruz.

Ben arz ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

Bundan sonraki kısmı uygun görürsünüz Fatih Bey'e devrediyorum.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Başkanım, bir söz talebim var.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Sayın Genel Müdürüm, çok teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Genel Müdürüm, Sayın Bakanım, teşekkür ederiz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI
BEKİR AKTÜRK – Sağ olun.

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdi ikinci bölüme geçeceğiz.

Bir şey mi var?

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Bir şey sormam lazım, bu konunun dışında bir şey.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Başkanım, aslında birinci bölüm bitti, birinci bölümün soru-cevaplarına geçebilir miyiz?

BAŞKAN ATAY USLU – Şöyle: İkinci bölümde bu konulardan bahsedilince sorularımız anlamsız kalabiliyor.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Soru-cevap değil, bir şey öğrenmek istiyorum sadece.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhammet Fatih Bilal Alodalı'nın iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tecrübesinin olup olmadığına ilişkin açıklaması

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Efendim, şimdi, işi ehline vermek, liyakati öncelemek, adaleti tesis etmek önemli, bizim de vazifelerimizden bir tanesi. Şimdi, ben değerli müdürlerimiz sunum yapmadan önce titrilerine baktım yani sosyal medyadan ve Google'dan açtım.

Bir şey sormak istiyorum Fatih Bey'e: Fatih Bey yönetim bilişimleri mezunu, dolayısıyla iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili bu alanda bir tecrübesi var mı, merak ediyorum. Bir de bu Genel Müdürlüğü yöneten kişi olarak öncesinde bir yönetim tecrübesi var mı? Ayrıca, bu iş sağlığı ve güvenliği son derece teknik bir alan, o yüzden uygun bir mezuniyete ve formasyona tabi olmuş mu? Çünkü doktorasına da baktığımda "Osmanlı yönetim geleneğinde adaletnameler" adına bir doktorası var yani matematik dersine din kültürü öğretmeni girmiş gibi bir durum oluyor.

Bunu arz etmek isterim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Atay Uslu'nun, Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN ATAY USLU – Bunu sorular kısmına yazdık, soru-cevaplar kısmında arkadaşlarımızdan değerlendirmesini ve cevaplarını isteyeceğiz.

III.- SUNUMLAR (Devam)

3.- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhammet Fatih Bilal Alodalı'nın, Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri, yaptıkları rehberlik ve denetim faaliyetleri, maden iş yerlerindeki iş sağlığı ve güvenliği yönetmeliği ile gerçekleştirdikleri programlar ve projeler hakkında sunumu

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdi, ikinci bölüme geçmeden, bundan sonrası için bir şey yapalım mı, geçelim mi? Neyse, hadi geçelim yani toplantının ikinci bölümü için bir değerlendirme teklifi vardı arkadaşların da bitirelim, sonra geçelim o zaman.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

Sayın Bakan, ikinci bölüm için devam edebilirsiniz.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET FATİH BİLAL ALODALI – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü olarak hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Genel Müdürlüğümüz hakkında genel bilgiler vereceğim; Genel Müdürlüğümüzün tarihçesi, kadro, personel durumu, görevlerimiz, yetkilerimiz, güncel mevzuat çalışmalarımız, ülkemizdeki iş sağlığı güvenliği istatistikleri, yetki verdiğimiz iş sağlığı güvenliği kişi ve kurumları, Genel Müdürlük olarak yapmış olduğumuz rehberlik ve denetim faaliyetleri, yine, Genel Müdürlüğümüze ait "İSG-KATİP" ismindeki Kayıt, Takip ve İzleme Programı, yine, Genel Müdürlüğümüze bağlı olarak Araştırma

ve Geliştirme Enstitümüzden ve tabii ki bu Enstitüye ait olarak yapılan eğitim ve yetkilendirme faaliyetlerinden bahsedeceğim. Maden iş yerlerindeki iş sağlığı, güvenliği yönetmeliğinden ve son olarak da tamamlamış olduğumuz MİSGEP projesiyle ilgili de Daire Başkanımız Mehmet Çiçek Bey bilgi verecek.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı teşkilatı altında 1945 yılında İşçi Sağlığı Genel Müdürlüğü olarak kurulduk. 1983 yılında İş Sağlığı Daire Başkanlığı, 2003 yılında ise İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü olarak yeniden yapılandırıldık. Genel Müdürlük teşkilatında 3 genel müdür yardımcısı, 8 daire başkanı, 1 enstitü başkanı ve 6 tane bölge laboratuvarı bulunmaktadır. Mevcut personel ve kadromuza baktığımız zaman, 183 çalışma uzmanımız var -bunlardan 13'ü doktorasını tamamlamış- 23 çalışma uzman yardımcımız, 4 tabibimiz, yaklaşık 117 teknik elemanımız, 191 diğer personelimiz, 37 de 4/D personelimiz olmak üzere 555 personele sahibiz.

Hem Avrupa'daki ülkelerde olduğu gibi hem de dünyadaki ülkelerde olduğu gibi müstakil bir kanuna sahibiz. İş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması, mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi, işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerinin düzenlenmesi amacıyla 20 Haziran 2012 tarihinde 6331 sayılı İş Sağlığı Güvenliği Kanunu kabul edilmiştir. Kanunumuza baktığımız zaman hem kamu hem de özel sektör ayrımı gözetmeden, faaliyet konularına bakılmaksızın bütün çalışanlara yönelik, tehlike sınıfı gözetmeden bütün ekonomik faaliyetleri kapsayan bir kanundur. Genel Müdürlüğümüzün görev ve yetkilerine baktığımız zaman, iş sağlığı ve güvenliği alanında inceleme, araştırma çalışmaları yapmak, projeler yürütmek, mevzuat çalışmaları yürütmek, iş sağlığı ve güvenliği alanındaki profesyonellerin eğitimi, belgelendirilmesi, onlara yönelik usul ve esaslarının belirlenmesi, onlara yetki verilmesi, ortak sağlık ve güvenlik birimleri, eğitim kurumları, iş hijyeni laboratuvarlarını yetkilendirmek, kontrol ve denetimini sağlamak, kişisel koruyucu donanımların piyasa gözetimi ve denetimini yapmak ve iş sağlığı, güvenliği alanında dokümantasyon ve rehber çalışmaları yapmak gelmektedir.

Kanunumuz doğrudan doğruya işverenlere temel, belli birtakım yükümlülükler yüklemektedir. İşverenler, iş yerlerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izlemekle, denetlemekle ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlamakla, yine, işverenlerin iş yerlerinde risk değerlendirmesini yapmak ya da yaptırmak, acil durum planlarını hazırlamak, çalışana görev verirken çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne almak, çalışanlara iş sağlığı güvenliği eğitimlerini vermek, çalışanların sağlık gözetimlerini gerçekleştirmek, iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi görevlendirmek, iş kazası ve meslek hastalıklarını bildirmekle yükümlü tutulmuştur. Tabii, bunları yaparken belli birtakım ilkelere uymaları gerekiyor. Özellikle iş kazalarını engelleyebilmek için olası risklerden kaçınılması, kaçınılması mümkün olmayan riskleri analiz etmek, risklerle kaynağında mücadele etmek, işin kişilere uygun hâle getirilmesi için iş yerlerinin tasarımı, iş ekipmanı, çalışma şekli ve üretim metotlarının seçimine özen göstermek, teknik gelişmelere uyum sağlamak, tehlikeli olanı tehlikesiz ya da daha az tehlikeli hâle getirebilmek, tutarlı ve genel bir önleme politikası geliştirmek, toplu koruma tedbirlerine, kişisel koruma tedbirlerine göre öncelik vermek gelmektedir.

Mevzuat olarak baktığımız zaman müstakil kanunumuza eşlik eden 36 tane yönetmeliğimiz var, 11 tane tebliğimiz var, 94 tane iş sağlığı güvenliği uygulama rehberimiz var ve 37 tane kontrol listemiz bulunmaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği alanı dinamik bir alan, bir ay önce risk getirmeyen bir faktör bir ay sonra risk getirebileceği için yönetmeliklerimiz sürekli güncellenmekte ve sürekli güncel tutmak için hem ulusal hem de uluslararası mevzuat takip edilmektedir. 2022 yılında yapılan yönetmelik güncellemeleriniz var, yine, 2023 yılında yapmış olduğumuz yönetmelik güncellemelerimiz var ve 2024 yılında da yaptığımız ve yapmaya devam etmiş olduğumuz yönetmelik güncellemeleri bulunmaktadır.

Ülkemizdeki iş sağlığı ve güvenliği istatistiklerine bakacak olursak, biz iş yerlerini “az tehlikeli” “tehlikeli” ve “çok tehlikeli” olarak 3 ayrı sınıf üzerinden değerlendirmekteyiz. Az tehlikeli sınıfa baktığımız zaman Türkiye genelinde 1 milyon 466 bin 687 tane iş yeri bulunmakta ve bu iş yerlerinde yaklaşık 10 milyon 53 bin 999 kişi çalışmaktadır. Tehlikeli sınıfa baktığımız zaman 587.721 tane iş yeri bulunmakta ve bu iş yerlerinde de 5 milyon 884 bin 197 çalışanımız mevcuttur. Çok tehlikeli sınıfa baktığımız zaman 360.480 iş yeri bulunmakta ve bu iş yerlerinde çalışan 4 milyon 54 bin 805 çalışanımız işlerine devam etmektedirler.

Genel Müdürlük olarak yetkilendirdiğimiz kişi ve kurumlar var. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimine baktığımız zaman 2024 yılında 2.475 tane OSGB'miz mevcut. İş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının eğitim aldığı kurumlar olarak baktığımızda 55 tane kurum şu an hâlen çalışmakta. İş güvenliği uzmanlarının sayısına baktığımız zaman toplam 64.145 kişi şu an aktif olarak çalışmakta ve iş yeri hekimi sayısına baktığımız zaman 28.323 hekimimiz aktif, geçerli ve onaylı olarak sahada yer almaktadır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü olarak rehberlik ve denetim faaliyetlerimiz bulunmakta. Piyasa Gözetim ve Denetim Daire Başkanlığı olarak “kişisel koruyucu donanım” dediğimiz, çalışanlarımızın çalışma anında kullandıkları donanım üzerinden iş yerlerini denetliyoruz, onları bilgilendiriyoruz. 2023 yılında 745 tane denetim gerçekleştirdik, 211 tane uygunsuz koruyucu donanım bulundu ve 53 tane işletmeye de 4 milyon 342 bin 232 TL idari para cezası kestik. 2024'ün ilk dört ayına baktığımız zaman 220 tane kişisel koruyucu donanım üzerinden denetim yaptık, 44 tane uygunsuz donanım tespit edildi, 32 tane işletmeye 4 milyon 428 bin 463 TL idari para cezası kestik.

Yine, Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerine yönelik denetimlerimiz devam ediyor. 2023 yılında 417 tane OSGB'ye denetimde bulunduk ve 27 tane eğitim kurumuna denetim gerçekleştirdik. Bunun yanında, 2022 ve 2023 yıllarında OSGB'lerin hizmet verdiği 158 tane maden iş yerlerine giderek rehberlik faaliyeti yürüttük.

Genel Müdürlüğümüze ait bir yazılım olan, “İSG-KATİP” olarak geçen İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı gerçekten dünya bazında sağlam bir program olarak geçiyor, ödül aldığımız bir program. Mantığına bakacak olursak kanunun ve alt mevzuatın tamamıyla takibini sağlayan, e-devlet üzerinden faaliyete geçirilen bir program olarak geçiyor. 31/10/2022 tarihinden itibaren TÜRKSAT'la son güncellemeyi yaptıktan sonra aktif olarak devrede yer alan bir programdır. Mevzuata yönelik bütün işlemlerin hepsi elektronik ortamda yapılmaktadır.

Kullanıcılara baktığımız zaman bütün iş yerleri kullanıcı olarak yer alabiliyor, yetkilendirilmiş OSGB'lerin hepsi, eğitim kurumları, iş hijyeni laboratuvarları ve iş ekipmanı muayene kuruluşları, Cumhurbaşkanlığı DETSİS sisteminde kayıtlı olan kamu kurum ve kuruluşları, yine, kamu kurum ve kuruluşu niteliğinde olan sandık ve odalar, sertifika sahibi iş sağlığı ve güvenliği profesyonelleri, iş ekipmanı periyodik kontrol yetkilileri, eğitim almak, sertifika başvurusunda bulunmak, sınav başvurusunda bulunmak isteyen bütün vatandaşlar ve bakanlık personelinin hepsi İş Sağlığı ve Güvenliği katip programını kullanabilmektedirler.

Programımızın diğer kamu kurumlarındaki programlara da entegrasyonu bulunmaktadır; Cumhurbaşkanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, YÖK, SGK gibi kurumlarla entegrasyonu olan bir program. Yine, Genel Müdürlük bünyesinde bulunan EKİPNET, PGD, asbest eğitimi, pnömokonyoz okuyucusu eğitimi gibi uygulamaları da tek çatı altında birleştiren bir ana program olarak geçiyor.

2023 yılında 410 bin farklı kullanıcı 8 milyon 451 bin kez sisteme giriş yapmış. 1 Ocak 2024-16 Nisan 2024 arasında da toplam giriş sayısı yaklaşık 2 milyon 278 bin 265 olarak tespit edilmiş, 2024 yılında ise 10 milyonu aşan bir kullanıcı sayısına ulaşılabacaktır.

Yine, Genel Müdürlüğümüze bağlı olarak ülkemizdeki iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi, iş sağlığı ve güvenliğinin geliştirilmesine hizmet etmek için 1969 yılında İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezi kurulmuştur, Cumhurbaşkanlığı 1 sayılı Kararnamesi'yle İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanlığı olarak yeniden düzenlenmiştir. İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitümüze bağlı olarak Adana'da, Bursa'da, İstanbul, İzmir, Kayseri ve Kocaeli bölgelerinde de bölge laboratuvarlarımız bulunmaktadır.

“Neler yapıyoruz İSGÜM’de?” diye bakacak olursak iş hijyeni alanında eğitim veriyoruz, danışmanlık hizmetleri veriyoruz; iş hijyeni, ölçüm, test analiz metodları geliştiriyoruz, araştırma faaliyetleri yapıyoruz. Yürütülen faaliyetler kapsamında, projeler kapsamında iş hijyeni, ölçüm test ve analizleri yapıyoruz. Kimyasal ithalatı için gerekli kontrol belgelerini düzenliyoruz. İş hijyeni laboratuvarını yetkilendiriyoruz, denetliyoruz. Bunun yanında, iş ekipmanlarının güvenli kullanımına dair düzenlemeler yapıyoruz.

Meslek hastalıkları gerçekten önemli. Meslek hastalıklarının erken tanısı, gezici iş sağlığı tarama araçlarıyla işitme, akciğer ve kalp taraması ve tıbbi laboratuvar desteğiyle birlikte sahada yer alıyoruz. Kişisel koruyucu donanım uygunluk testleri yapıyoruz ve tabii ki iş sağlığı ve güvenliği, profesyonel sertifikalı ve uygulamalı eğitimler vererek destek sağlamaya çalışıyoruz.

İSGÜM tarafından verilen yetkilendirme ve eğitimlere baktığımız zaman, 2018 yılında periyodik kontrol yetkilendirmesi, 2014 yılında iş hijyeni laboratuvar yetkilendirilmesi, yine 2014 yılında asbest söküm uzmanlığı eğitimi, 2009 yılında pnömokonyoz okuyucu eğitimi, 2023 yılında iş hijyeni, numune alma personeli eğitimi, 2023 yılında asbest katı numune alma personel eğitiminde bulunduk.

Bu zamana kadar 2022-2023 yılında yaptığımız -İSGÜM olarak- faaliyetlere baktığımız zaman, 2023 yılında 53 tane iş hijyeni laboratuvarı belgelendirmesinde bulunduk. Yine, bu laboratuvarların denetimine baktığımız zaman da 70 tane laboratuvarın denetiminde bulunduk. İş hijyeni danışmanlığı, iş hijyeni ölçümleri, periyodik kontroller, asbest sökümüyle ilgili kişileri de yetkilendirdik.

Bundan sonra sözü madenle ilgili olarak İş Sağlığı ve Güvenliği Daire Başkanı, Sektörel Daire Başkanımız Mehmet Çiçek'e devrediyorum.

4.- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Sektörel Risk Yönetimi Daire Başkanı Mehmet Çiçek'in, Genel Müdürlüğün madenlere ilişkin mevzuatı ve bu sektördeki çalışmaları hakkında sunumu

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SEKTÖREL RİSK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI MEHMET ÇİÇEK – Sayın Başkanım, sayın hazırun; Genel Müdürlüğümüzün madenlere ilişkin mevzuatı ve yine bu sektördeki çalışmalarına ilişkin sizlere bilgi arz edeceğim.

Madenlerde alınması gereken önlemler Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'yle düzenlendi. Yönetmelik 6331 sayılı Kanun'a dayanak olarak, yine AB'nin 92/91 ve 92/104 sayılı Direktiflerine uygun olarak 19 Eylül 2013 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girdi.

13 Mayıs 2014 tarihinde meydana gelen Soma kazası sonrasında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ILO'nun 176 no.lu Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi kabul edildi 12 Aralık 2014 tarihinde. Bu sözleşmeye istinaden de 2015 yılında o sözleşmedeki hükümler yönetmeliğimize dercedildi.

Yönetmelikte yaptığımız değişikliklerden bazı önemli başlıkları aktarmak isterim: Özellikle grizulu veya yangına elverişli kömür damarlarının bulunduğu ocaklarda tüm çalışanlara çalışma süresince yönetmelikte belirtilen kaçış sürelerini ve TS-EN 13974 sayılı standartta belirtilen kriterleri sağlayacak oksijenli ferdi kurtarıcı bulundurması ve gerektiğinde kullanması zorunluluğu getirildi. Yine, oksijenli ferdi kurtarıcı değişim istasyonlarının kurulması zorunluluğu getirildi maden işletmelerine. Yer altında çalışanların takibini sağlayacak personel takip sistemi zorunluluğu getirildi bu değişiklikle. Bant konveyörlerin antistatik ve alev yürütmez özellikte olması, ısınmayı veya tutuşmayı tespit etmek üzere sensörlerin bulundurulması ve ortaya çıkabilecek herhangi bir yangının ilerlemesini durduracak sıklıkta soğutma, söndürme sistemiyle donatılması zorunluluğu getirildi. Madenlerde kendiliğinden yanmaya kaşı bekleme barajları ve diğer gerekli önlemler, su ve gaz degajına karşı ise kontrol sondajları gibi ek önlemler getirildi. Kömür içerisinde ilerleme yapılması hâlinde ana yollar ve havalandırma yollarında kömürün havayla temasını tamamen kesecek şekilde gerekli tedbirlerin alınması sağlandı. Acil bir durumda çalışanların yer üstüne çıkmalarını kolaylaştırmak için hayat hattı kurulması zorunluluğu getirildi. Havalandırma sisteminin acil hâllerde ve ihtiyaç hâlinde kullanılabilmesi için hava yönünü ters çevirebilecek özellikte olması zorunluluğu getirildi. Genellikle dik ve dike yakın damarlara sahip yer altı maden iş yerlerinde baş yukarılarda insan ve malzeme ile cevher ve pasanın birbirinden ayrı şekilde en az iki yolla taşınması zorunluluğu getirildi. Yer altı kömür madenlerinde ise “kaç kurtul” prensibi benimsendi. Buna göre, uygun oksijenli ferdi kurtarıcıların kullanımı, yine gerekli durumlarda oksijenli ferdi kurtarıcı maskelerin maske değişim istasyonlarında yenilenmesi, çalışanların en kısa sürede yeryüzüne intikali amaçlandı. Kömür ve türevleri hariç olmak üzere -yani metal madenleri- yer altı maden iş yerlerinde acil durumlarda kullanılmak amacıyla yaşam odaları zorunluluğu getirildi. Bunlar, bahsettiğim yönetmelikteki 2015 yılında yapmış olduğumuz değişiklikler.

Yine, Genel Müdürlük olarak 2019 yılında başlatmış olduğumuz Madencilik Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi Projesi (MİSGEP) var. 17,6 milyar avroyla bu proje de özellikle yer altı maden işletmeleri için amaçlandı ama tüm maden sektörüne aktiviteler ve çalışmalar yapıldı. Projeden biraz bahsetmek isterim. MİSGEP madencilik sektöründe proaktif yaklaşıma dayalı olarak yer altı metal ve kömür maden işletmelerinde çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve toplumsal farkındalığın artırılması amaçlanarak hazırlandı. Çalışma koşullarının iyileştirilmesini destekledik. Proje üç bileşenden oluşuyor: “Teknik yardım” “Finansal destek ve rehberlik” “Hibe” başlıkları. Projede burada, haritada yer alan 30 kömür, 50 metal yer altı madeni olmak üzere toplam 80 iş yerine ulaşıldı. Çok tehlikeli sınıfta yer alan 23 bin maden çalışanına ve 750 işverene aktivite gerçekleştirildi. Bu 80 yer altı maden işletmesinde yapılan saha ziyaretlerinde kömürün kendiliğinden yanması ve alınabilecek önlemler, ocak yangınlarının sebepleri ve alınması gereken önlemler, yeni teknolojik tahkimat çeşitleri ve kurulumu, yer altında patlatma operasyonları, yer altında baraj uygulamaları, yer altı çalışmalarında kullanılan elektrikli ekipmanlar, ATEX mevzuatı, yer altı kömür işletmelerinde havalandırma konularında rehber dokümanlar hazırlanarak maden sektörünün hizmetine sunuldu. Projeye 24 ilde 52 madende toplam 10.714 maden çalışanına sağlık gözetimi yapıldı. Toksikoloji testleri yine 4.112 maden çalışanına yapıldı. 25 ilde gerçekleştirdiğimiz maden sektörü bilgilendirme toplantılarıyla 557 özel sektör, 470 kamu kurumu, 91 STK ve 68 üniversite öğrencisine ulaşıldı. Risk değerlendirme metodolojilerine dayalı eğitim kapsamında 1.887 mühendislik öğrencisine eğitim verildi. 30 ilde eş zamanlı olarak mühendis ve iş güvenliği uzmanlarına yönelik düzenlenen teknik eğitim programlarına

toplam 1.857 kişi katıldı. Ulusal yayın kapsamında 3 adet radyo spotu ve 1 adet kamu spotu hazırlandı, şu an hâlihazırda yayınlanıyor. Yine, çocuklar arasında güvenlik kültürünü artırmak amacıyla 13 bölümlük “Atölye” adında bir çizgi film serisi hazırlandı ve TRT Çocuk kanalında Kasım 2023 tarihi itibarıyla yayınlanmaya başladı. Maden sektöründe görev yapan 2 bin iş güvenliği uzmanına yer altı kömür ocaklarında kendiliğinden yanma ve yangın yöntemi, yer altı madencilğinde havalandırma tasarımı ve uygulama yöntemleri, yer altı kömür madencilğinde metan drenajı konularında eğitimler verilerek teknik rehberler hazırlandı. Saha çalışmalarının sektörle paylaşılıp politikalara yansıtılması amacıyla madencilik sektörünün tamamını kapsayacak şekilde 3 adet çalıştay gerçekleştirildi. Yer altı kömürü ve metal cevheri üreten 80 maden iş yerine İSG profesyoneli görevlendirilmesine ve 400 maden çalışanına tahlisiye eğitimi verilmesine yönelik finansal destek sağlandı. Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde işçi-işveren sendikaları, STK’ler, OSB’ler, meslek liseleri ve üniversiteler gibi çeşitli tarafların başvurduğu iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirilmesi için hibe desteği de yine bu projeye sağlandı.

3 kömür madeninde İSG yönetim sistemi kuruldu. Maden iş yerlerine evrak ve dokümantasyon alanında 1.571 adet tavsiye verildi. Bunlardan 667 adedi gerçekleştirildi, 894 adet tavsiyeyle ilgili uygulamaları da şu an bu proje kapsamında takip etmeye devam ediyoruz. 36 faydalananın faydalandığı hibe projeleri kapsamında genel müdürlüğümüz tarafından aktif olarak tematik izleme yükümlülüğünü yerine getirdik. Proje yürütücüleriyle yerinde ve sürekli iletişimde bu projede süreçler yürütüldü.

Projede toplam 420 saha ziyareti yapıldı 80 yer altı maden işletmesine. Burada, birtakım fotoğraflar koyduk; vermiş olduğumuz tavsiyelere karşı işletmelerin almış olduğu önlemler. Örneğin, yer altında üretimi tamamlanan galerilerin, bu şekilde, daha uygun kapatılması tavsiyemizi işletme yerine getirdi. Yine, yer altında nakliyat bacasında aydınlatma lambalarının takıldığı gözlemlendi. Yine, verilen tavsiyemiz üzerine kapatılan yer altı metal ocağı nefeslik çıkışlarına uyarı levhalarının asıldığı ve güvenlik önlemlerinin alındığı gözlemlendi. İşletmelerin OFK tedarikini mevcut çalışan sayısına göre daha yeterli hâle getirdiğini gözlemledik; yine bu tavsiyelerimiz arasındaydı. Yine, yer altı kömür ocağında nefeslik girişindeki deformasyona uğrayan bağların verilen tavsiye üzerine değiştirildiğini ve poligon tahkimat yapıldığını gözlemledik. Maden işletmesinde ana havalandırma ve yedek havalandırma sistemlerinin verilen tavsiyemiz üzerine daha uygun hâle getirildiğini bu şekilde fotoğraflarla gördük. Yine, raylarda bazı noktalarda oluşan deformasyonların giderildiğini, travers aralarının dolgu malzemesiyle kapatıldığını gözlemledik. Patlayıcı madde naklinin güvenli taşıma araçlarıyla gerçekleştirildiğini yine gözlemledik. Bunlar yine birtakım uygulamalar.

Bu hibe projelerimizle 50’nin üzerinde tematik izleme yaptık. Bu madencilik sektörünün yanında asbest, kimyasal, inşaat, deri ve tekstil, gemi sökümü gibi çeşitli alanlarda da bu projelere destekler verildi. Projemizle Nisan 2023 tarihi itibarıyla Türkiye’nin 29 ilinde yer alan toplam 80 maden işletmesine 420 saha ziyaretiyle 190.200 kilometre yol yaptık. Bu projeyi de Ocak 2024 itibarıyla genel müdürlük olarak tamamladık.

Saygılarımla arz ederim efendim.

BAŞKAN ATAY USLU – Evet, teşekkür ediyoruz.

V.- KARARLAR

1.- Bugünkü toplantıya davet edilen Anagold firmasının dinlenmesinin, İliç’teki inceleme ziyareti sonrası belirlenecek bir tarihte yapılmasına ilişkin karar

BAŞKAN ATAY USLU – Sunumları aldık, bir ara verelim istiyoruz ama ara vermeden önce bazı arkadaşların bundan sonraki toplantı kısmıyla ilgili yani bu sorularla ilgili değil, toplantı kısmıyla ilgili söz talepleri var. Toplantı kısmıyla ilgili bir söz vermek istiyorum.

Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Sayın Başkanım, Bakanlığımızın sunuşunu dinledik. Biraz sonra arkadaşlarımızın soruları olacak. Bakanlığımıza çok teşekkür ediyorum. Gerçekten çok değerli sunuş, özellikle birinci bölüm; konular, tespitler üzerine, çok yararlandık, çok teşekkür ediyorum. Biraz sonra, inşallah, sorularımız olacak size.

Sayın Başkanım, Anagold firmasını davet ettik ve onlar da lütfetti, geldiler ama arkadaşlarımız da uygun görürse, Komisyonumuz da uygun görürse -zaten salı ve çarşamba günü biz Erzincan’da olacağız- alanı gezdikten sonra, sahayı gezdikten sonra, uzman arkadaşlarımızın da belli görüşlerini aldıktan sonra arkadaşlarımızı dinlersek zannediyorum ki daha yararlı, daha sağlıklı bir karar veririz.

Takdir sizin, efendim.

BAŞKAN ATAY USLU – Yani ilgili firmayı dinlemeyi...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Erteleyelim diyoruz efendim, uygun görürseniz.

BAŞKAN ATAY USLU – “İnceleme sonrasına erteleyelim.” diyorsunuz.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – İnceleme sonrasına erteleyelim, evet.

BAŞKAN ATAY USLU – Diğer partilerden arkadaşlar, İYİ Parti ne der, Şenol Hanım ne der? Kararları ortak alıyoruz arkadaşlar yani bu konuda bütün arkadaşlarımız...

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Yani ben Sayın Sarigül’ün görüşüne katılıyorum. Şimdi, birçok bilgiyi burada birçok Komisyon üyesi gibi hepimiz yeni öğreniyoruz. Yani sorularımızın ve olayın ortaya daha sağlıklı çıkabilmesi için uzman görüşlerinin de alınmasının; aynı zamanda o bölgeye gidip o bölgeyi görerek hafızada daha iyi kalacak bazı şeyler, hem de oradaki vatandaşla görüşerek, belki işçilerle de görüşerek bir değerlendirmenin yani firmayı daha sonra dinlemenin daha uygun olacağını düşünüyorum. Ha, şu olurdu: Biz bugün çağrılan firma yetkililerini dinledik, bir daha çağırmak zorunda kalırdık ama öyle olması yerine daha sağlıklı soruları yöneltebileceğimiz bir süreci bu şekilde değerlendirelim diyoruz.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Yani şöyle: Tabii, Anagold birinci derecede bu konuda suçlu olan firmadan biridir sonuçları itibarıyla ama burada biz bakanlıklarımızla ilgili de hani buranın sorunlara, mevzuatlara ilişkin yaklaşımını ve sonuçları itibarıyla alacağı tutumu ve içinde bulunduğu konuyu da tartışıyoruz, sadece tek başına mesele Anagold değil. Dolayısıyla Anagold firmasının uzmanları ve ilgili kurum ve kuruluşları dinledikten sonra, bazı uzmanları dinledikten sonra Anagold’la görüşmek iyi olabilir yani bizim açımızdan bu konuda bir sorun yok, Anagold görüşmesini uzmanlarla görüştükten sonra da yapabiliriz. Belki bu konuda daha isabetli sorular sorarak şirketin sorumluluğunun bu işte ne kadar büyük olduğu konusunu daha güçlü vurgulayabiliriz diye düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Sayın Bakan Yardımcım, kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki ilk Enerji Bakanlığının sunumu gerçekleşti, bundan bire bir sorumlu olan bakanlık Enerji Bakanlığıydı. Peşinden Çevre ve Şehircilik Bakanlığını dinledik. Bugün de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını dinledik ama burada tabii ki anlattıklarınızı da daha iyi anlıyoruz ki sizin uyarılarınız ya da sizin sözleriniz bu konuyla ilgili çok fazla da değerlendirilmemiş gözüküyor yani madencilik tarafına baktığımızda bunu görüyoruz. Anagold firmasını zaten salı ve çarşamba günü dinleyeceğiz. Biz Komisyon üyeleri İliç maden kazasını ilk kazanın olduğu andan itibaren basınla takip ettik. Onun akabinde, şimdi, bizim Komisyonumuz kuruldu, Komisyonumuza değerli bürokratlarımız güzel sunumlar yaptılar ve bizim kafamızda daha iyi şekillendi. İliç’e gittiğimizde, maden alanını gördüğümüzde fotoğraf bir nevi tamamlanmış olacak ve bundan sonra Anagold’u dinlemek daha iyi olur. Belki şu anda onlara soracağımız soruların önemli kısmı sahada zaten bize büyük ihtimalle cevap olarak dönecek. O yüzden, Anagold’un dinlenmesinin bu seyahat sonrasına bırakılmasında fayda görüyorum. Ya, bu Komisyonunda şunda herkes rahat olsun: Bu Komisyon ihtisas komisyonu ve bu Komisyon sadece bu olayın derinliğine araştırılması... Bizim Komisyon Başkanımızın kendisi de bu konuyla çok ilgili ve kendisinin de aslında ciddi soruları var ve soruyor da. Yani bu Komisyona herkes güvensin ve bu Komisyonun inşallah memleketin hayrına; birincisi önce bu kazanın aydınlatılması, ikincisi de gelecek kazaların önlenmesi açısından önemli bir görev yapacağını düşünüyorum. Bu konuda katkı veren tüm arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum. Komisyon üyelerimizin de bu konuda yaklaşımları son derece pozitif. Yani burada amacımız bir olayın detayıyla öğrenilmesi ve kamuoyu da bu konuyu çok merak ediyor, insanlar da bu konuda duyarlı. Bunun aydınlanması açısından bu Komisyonun tarihi bir görev yapacağına inanıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Başkanım, bu konuda Anagold firmasının, bugün, burada bir sunum yapacağı konusu gündemimizde vardı fakat biz burada bakanlıklarımızdan aldığımız bilgilere baktığımızda, dediğimiz gibi, biz önce Enerji Bakanlığımızı dinledik, daha sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızı dinledik, bugün de Çalışma Bakanlığımızdan bilgi alıyoruz. Tabii ki pazartesi günü Devlet Su İşleri var, AFAD Başkanlığından alanla alakalı, sahayla alakalı bilgiler alacağız. Tabii ki biz bu şekilde genel bir bilgiye sahip olduktan sonra salı ve çarşamba günü zaten aynı şekilde Anagold firmasına, sahada onlara soracaklarımız var. Biz firmanın sunumunu daha sonraya bırakabiliriz, bırakmamız gerektiğini düşünüyorum. Gerekirse bir defa da değil, alanda salı ve çarşamba günleri dinledikten sonra gerekirse Komisyonumuza ileriki tarihlerde tekrar davet ederiz. Eğer Divan da bunu uygun görüyorsa gerekirse Anagold firmasını hem sahada hem de ileriki zamanlarda da Komisyona davet ederek de burada dinleme konusunun bizce uygun olduğunu düşünüyoruz Başkanım.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, Başkanlık Divanı olarak, Başkan olarak görüşleri aldık.

Biliyorsunuz, en başta nasıl bir çalışma sistematığını ortaya koyacağımızı 2’nci toplantımızda istişare etmiştik. İlgili firmanın dinlemesi kararını da aslında beraber vermiştik, o süreçte “Gitmeden önce mi bunu dinleyelim, gittikten sonra mı dinleyelim?” konusunda sizin görüşlerinizi aldıktan sonra böyle bir karar vermiştik. Ancak herhâlde gelişen ve dinlediğimiz teknik bilgilerden sonra firmanın dinlenmesinin inceleme sonrasına bırakılması isteniyor. Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi adına, DEM PARTİ adına, İYİ Parti adına, Milliyetçi Hareket Partisi adına ve AK PARTİ adına arkadaşlarımız konuştu. Bu konuda şu anda Komisyonunda üye olup da itirazı olan bir arkadaşımız var mı? Yani ilgili firmanın dinlenmesini İliç’teki inceleme sonuna bırakılması konusunda bir itirazı olan arkadaşımız var mı?

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Yani incelenmesi konusunda İliç ziyareti dönüşü sonrası değil, İliç ziyareti sonrası uzmanları dinledikten sonra... Yani bizim sorunumuz şu değil: Biz gidip sadece sahayı görelim, orada ne oluyor? Elbette ki bu Komisyonun içerisinde ilgili kişiler var, o anlamda ayrı bir şey ama sorun sadece tek başına sahayı gördükten sonra Anagold’la konuşmak değil; sahadan sonra, uzmanları dinledikten sonra yapmak. Dolayısıyla bunun hemen İliç ziyareti dönüşü organize edilmesi doğru değil.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – STK’ler var.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Salı ve çarşamba günü, hani İliç ziyareti sonrası diye düşünülüyor ya, öyle değil, uzmanlar dinledikten sonra Anagold’la ilgili görüşme.

BAŞKAN ATAY USLU – Tabii, tabii, ben anladım onu.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Hani genel olarak gerçi buradaki, Türkiye’de ilgili bakanlıkların sorumluluğunu ve payını değiştirmiyor aslında o durum ama Anagold’a ilişkin birinci dereceden yüzüne konuşmak ve ona bununla ilgili sorular sormak uzmanlarla konuştuktan sonra olursa olur. Öncesi de olurdu, 2’nci kez de görüşebildik; öncesinde Anagold’la görüşüp sonra da görüşebildik ama bunda bir şey yok yani, hani sonrasında da uzmanlardan sonra dinlenebilir ama hemen İliç ziyareti sonrası değil.

BAŞKAN ATAY USLU – Anlaşıldı, tamam. Yani zaten maksat hasıl oldu. Biz incelemeyi yapalım, bununla ilgili akademik çevrelerden, özellikle uzmanlardan geniş bir bilgi alalım, daha sonra en sona yakın -en son demeyelim tabii ki- ikinci tur, üçüncü tur olacak, onlarda değil ama birinci tur diyelim, birinci turun sonrasında yine beraber karar verimiz. Bakın, şu ana kadarki çalışma takvimine yaklaşık olarak beraber karar veriyoruz. Yani, mesela, bölgeye gidip gitmeme konusunda hep beraber karar verdik, bunların dinlenilme sırasına az çok beraber karar verdik. Biz demokratik bir yönetim ortaya koyduk, koymaya da devam edeceğiz. Ben buraya bir teklif geldikten sonra, tabii ki biz gündemimizi daha önceden hem ilgili firmaya göndermiştik hem de basın yoluyla kamuoyuyla paylaşmıştık. Arkadaşlarım bilgi de verdiler, ilgili firma -mesela birincisi- şu anda Genel Müdür seviyesinde ve ilgili müdürleriyle beraber yaklaşık 17 kişilik bir ekip olarak, heyet olarak Meclisimize gelmiş, şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisindeler ama Komisyonumuz böyle bir karar alırsa kendilerine buna ifade edeceğiz. Diyeceğiz ki: “Sizi önümüzdeki günlerde uygun bir zamanda Komisyon gündemini belirledikten tekrar davet edeceğiz.” Ben tabii ki baktığımda bütün arkadaşlarımız buna “Evet.” diyor, dolayısıyla bütün arkadaşlarımızın “Evet.” dediği bir konuda bize artık ortak karar almak düşer.

Ben görevli arkadaşlarımızdan rica ediyorum hem gündemi değiştirelim hem de ilgili firmaya bunu bildirelim. Diyelim ki: Biz sizi daha ileriki günlerde tekrar davet edeceğiz, tekrar dinleyeceğiz; onunla ilgili takvimi size bildireceğiz.

Ben şimdi toplantımıza ara...

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Başkanım...

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Biraz önce ara vereceğinizi söylediniz. Aslında sorularımızı sorup ondan sonra ara...

BAŞKAN ATAY USLU – Şöyle, Ahmet Bey, yani 20 soru yaklaşık üç saat sürüyor. Bence bir ara verelim, bir ihtiyaç var.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – 20 soru yoktur herhâlde?

BAŞKAN ATAY USLU – Vardır, vardır; benim 10 tane sorum var, şimdi konuşunca da olur.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Ne kadar ara vereceksiniz?

BAŞKAN ATAY USLU – Ben yarım saat ara verelim istiyorum.

Bir ara verelim, şimdi birinci bölüme bir ara veriyoruz.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 15.30

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.09****BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)****BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)****SÖZCÜ: Abdurrahman BAŞKAN (Antalya)****KÂTİP: Mustafa SARIGÜL (Erzincan)**

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; toplantımızın İkinci Oturumunu açıyorum.

VI.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI**A) GÖRÜŞMELER**

1.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Lutfihak Alphan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanı Bekir Aktürk, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhammet Fatih Bilal Alodalı ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Sektörel Risk Yönetimi Daire Başkanı Mehmet Çiçek tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşmeler

BAŞKAN ATAY USLU – Birinci kısımda Bakanlığımız yetkilileri genel olarak hem İliç kazasıyla ilgili yaptıkları tespitlerle hem de Bakanlık görev alanında olan konularla ilgili geniş bir bilgilendirme yaptılar, kendilerine teşekkür ediyorum.

Şimdi, arkadaşlardan değerlendirmelerini ve sorularını almak üzere sisteme girmelerini bekliyorum.

Şöyle yapalım: Arkadaşlar hazırlık yaparken ben birkaç soru sorayım madem, hazırladığım sorulardan sanki öyle gözüktüyör.

Şimdi, sunumda 22’nci sayfada 2021 yılında yapılan, işverence iş yerinde, Çiftay İnşaat Taahhüt ve Ticaret AŞ’ye ait iş yerinde yapılan denetimde 35 eksiğin bulunduğu, bunların 32’sinin tamamlandığı, 3’ünün de mevzuata aykırı olduğuyla ilgili bir bilgi var. Bu aykırılıklar nelerdi, giderilenler nelerdi, giderilmeyen aykırılık nedir; bunu öğrenmek istiyorum, bu bir.

Yine, sunumun 29’uncu sayfasında aynı şekilde Anagold’la ilgili yapılan teftişlerde giderilen ve giderilmeyen hususlardan bahsediliyor, para cezası verilen hususlardan bahsediliyor; bunlar nelerdir, başlıkları nelerdir, hangi ihlalleri yaptılar, hangi eksiklikler vardı, bu konuda ayrıntılı bir bilgi istiyorum.

Şimdi, söz isteyen arkadaşlara söz veriyorum; sağdan başlayalım.

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Bakanım, çok değerli genel müdürlerim; verdiğiniz bilgi ve sunum için sizlere çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, evet, Çalışma Bakanlığımız iş sağlığı ve güvenliği hakkında burada teftiş yapma ve denetlemeyle ilgili bize bilgiler verdi. Sizin Bakanlığınız, birinci bölüm 15’inci sayfada, işte, “teftişlerin yapı işlerinde, metal sektöründe, maden sektöründe, depolama ve destekleyici faaliyetler grubunda” diye gruplara ayırmış. İliç’teki yığın liç sahasını sizler maden iş yeri olarak mı denetleme yönetmeliğine tabi tuttunuz ya da depolama alanı olarak mı siz bunu denetleme yönetmeliğine tabi tuttunuz? Hangi konuda siz burada çalışmalar yürüttünüz, bunu öğrenmek istiyorum.

Aynı şekilde Komisyon Başkanımızın sorduğu soruyu, aynı konuyu tekrar not almışım. İşte, burada, teftiş sonucunda Anagold firmasına 2021’de 59 mevzuata aykırılık, 2023’te aynı şekilde 15, 6... Yani bunları, işte çalışma süreleri veya ücretler veya kadın ve çocuk çalıştırma konusunu mu ya da yığın liç saha alanındaki eksiklikleri mi siz mevzuat çerçevesinde eksik gördünüz? Aslında bunların bir dokümanı gerekir diye düşünüyorum. Sizler bu kadar mevzuata aykırılık gördünüz fakat bunların içeriğini, neler olduğunu da bunları da Komisyona eğer aktarabilirseniz sevinirim.

Fatih Bey, Sayın Genel Müdürümüz, bir sunum yaptınız; aslında, gerçekten, yer altı madenciliği biraz daha ön plana çıkmış sunumuzda. Burada yer üstü madenciliğiyle alakalı bir konu var. Burada, 32’nci sayfada diyorsunuz ki: “Sensörleri bizler bütün yer altı madenlere...” Ben de Zonguldak Milletvekili olarak, evet, gerçekten Zonguldak’taki madenleri bildiğimiz için orada çok önemli adımlar atıldı... Yer üstü madencilikle alakalı bir sensör sistemi kurdunuz mu? Sizden önce gelen hem Enerji Bakanlığımız hem de Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız yığın liç sahasındaki bir zemin hareketinin son üç aydır olduğunu buradaki jeoradarlarla tespit etmiş. Bakanlık olarak sizlerin bu sensörleriniz bu arazide mevcut mu?

Benim sorum bu kadar Başkanım, teşekkür ederiz.

BAŞKAN ATAY USLU – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Çolakoğlu.

Buyurun.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Teşekkür ederim.

Evet, Çalışma Bakanlığı bir mevzuat açıklaması yaptı, iki gündür -bu 3’üncü gündür- bakanlıkları dinliyoruz; bütün bakanlıklar aslında sorumluluğu direkt üstlenmiyor, birbirinin üzerine atıyor. En azından buradaki mevzuatta kazaya ilişkin... Ki kaza değil bir cinayettir bu. Göz göre göre gelen cinayetlerdir çünkü çok öncesinden bazı veriler olmasına rağmen, gerekli tedbirlerin alınmayışından kaynaklı işçiler yaşamını yitirdi ve büyük bir felaket yaşandı dolayısıyla bu aynı zamanda bir iş cinayetidir. Şimdi, Bakanlık olarak maden kazaları başta olmak üzere tüm iş kollarından bire bir sorumlusunuz. Aslında ortada bize göre yaşanan, göz göre göre gelen ihmallerle 1’nci dereceden bir cinayet var. Bu iş cinayetlerini anarken bu hafta, biliyorsunuz, 1 Mayıs Uluslararası Emek ve Dayanışma Günü’ydü; işçilerin, emekçilerin bayramıydı. İktidarın, sistemin Taksim başta olmak üzere pek çok yerde engellemesi ve yine bugün yoğun gözetililerin başlamış olmasının aslında işçi sınıfına, işçilere dönük yaklaşımın ta kendisi olduğunu bir kere daha söylemek istiyorum. Dolayısıyla bu yaşanan facialardan bazı örnekler vermek istiyorum, İSİG’in son açıklamalarına göre, 2024 yılının ilk üç ayında çeşitli iş kollarından 425 işçi yaşamını yitirdi. Zaman alacak diye bu iş kollarını ayrı ayrı vermeyeceğim ama bu iş kollarında yaşanan ölümlerden birinci derece bu Bakanlık sorumludur. İliç şahsında da yine Enerji Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı da bundan sorumludur. Sadece bire bir insanların ölümü değil, aslında bir gelecek karartılıyor, onu tekrar belirtmek istiyorum. Şimdi, bu, başka ülkelerde olsa bakanlar istifa eder yani bir istifa yaşanır ama bizim ülkemizde bırakalım istifaları, bire bir, bu işi sadece çeşitli firmalara para cezası keserek geçiştiren bir süreç var. Burada da yine belirtilmiş, mevzuatta yazarken denetlemeler sırasında açığa çıkan eksiklerden dolayı kesilen para cezaları söz konusu. Peki, bunun sorumlularının faturasını kim ödüyor? Teknik elemanlar, işçiler, onların üzerine atılıyor bu sorumluluk ve şirket sahipleri bu işten sıyrılıyor, devlet sorumluluğundan sıyrılıyor, hesabını vermekten sıyrılıyor. Ben burada sormak istiyorum herkese: Mesela, madenlerde yaşamını yitiren işçilerden kaynaklı işverenin, maden sahibinin içeride olduğu, ceza aldığı örnekler var mıdır? Çok tek tük, onun dışında yoktur.

Yine, 2014'te Manisa Soma'da biliyorsunuz, 301 emekçi yaşamını yitirmişti. Sonucu nedir? Üstelik dönemin Başbakanı Tayyip Erdoğan'ın eski Özel Kalem Müdür Yardımcısı Yusuf Yerkele Frankfurt Başkonsolosluğuna "ticari ataşe" olarak atandı yani bizde yargılanmalar, soruşturmalar yerine aslında atamalar yaşanıyor. Bu da aslında gerçekliği biraz ortaya koyuyor.

Şimdi, her 3 Bakanlığın mevzuatını da dinlerken sürekli "Alınan önlemler bunlar, şunlar yapıldı, bunlar yapıldı." deniliyor. Evet, çok güzel, okuyoruz, bütün önlemler düşünülmüş, konulmuş, onun çalışması yürütülmüş ama sonuç ne? Sonuç, ölümlerle sonuçlanan maden faciaları, maden katliamları.

Şimdi, yine 2016'da Siirt Şirvan'da 16 işçinin ölümüyle sonuçlandı; orada, Maden köyü yakınlarında bir bakır madeninde yine bir göçük meydana gelmişti. Bunlara bazı örnekler olarak veriyorum. Yine, Bartın Amasra'da 2022'de 41 işçinin yaşamına mal olan felaketten bir örnek vermek istiyorum. Burada çok örnek verebilirim ama bunlar sadece birkaç tanesi. Şimdi, dolayısıyla Bakanlığa bazı sorular da sormak istiyoruz. Yaşanan bu cinayetlere ilişkin soruşturmalarda maden sahiplerinden, işverenlerden yargılanan biri var mı? Çünkü burada sürekli şirketlerin ve sermayedarların lehine işleyen yasal bir süreç izleniyor, sürekli sürecin içerisinde onlar ayrılıyor, onları kayıran bir yürütme biçimi var. Dolayısıyla, kaç gündür yaptığımız bu tartışmanın nedeni aslında bu işçi cinayetlerinde yatıyor, bunu görmek mümkün. Dolayısıyla Bakanlık, sorumluluğu teknik işçilerin üstüne atmaktan çıkıp bire bir, bu sorumluluğun kendisi hakkında gerçekten ne açıklama yapacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYTEN KORDU (Tunceli) – Neden çatlaklar olmasına rağmen buna ilişkin şeffaf bir paylaşım yok? Toprak kaymasından saatler önce madenciler tarafından çatlaklar olduğuna dair fotoğraflar çekilmişti. Bunun üzerine bazı taşeron firmaların işçisini geri çektiği ama birçoğunun çekmediği söyleniyor. Bu bilgiyi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar da kamuoyuyla paylaşmıştı ve şunu söylemişti: "Bu yönde bize de buradan iletilen bilgiler var. Bölgedeki işçilerin tahliye edildiği doğru ama sorun bu bölgedeki 9 arkadaşın tekrar kontrol amaçlı olay yerine döndükleri söyleniyor. Bu iddia doğru mu, bu konuda ne diyeceksiniz?

Yine, işçilerin en az üç ay olmak üzere ücretsiz izne ayrılması konusunda bir tehdit var. Çiftay işçilerinin arama kurtarma ve iş arasında bir tanım yapılarak çağrıldığı ama yapılacak iş "siyanürlü toprağın taşınması" diye gerçekten de ifade edilmiş, arkadaşlar çekimser kalınca da "Ya bu siyanürlü toprağın taşınması işini yapacaksınız ya da en az üç ay olmak üzere ücretsiz izne ayrılacaksınız." diye de işçilerin bu konuda, kendi emekleriyle yani işleriyle tehdit edildiği konusunda iddialar var. Buna ilişkin ne diyeceksiniz? Orada işçilere iki seçenek bırakıyorlar; ya çalışacaksınız ya da buradan çıkıp gideceksiniz ve istifa etmek zorundasınız diye söyleniliyor.

Şimdi, Anka Haberin ve BAĞIMSIZ MADEN-İŞ Sendikası Örgütlenme Uzmanı Mert Batur'un bu konuda kamuoyuna açıklamaları olmuştur. Çiftay işçileri işbaşı yapmaya çağrılıyor ama orada bir karşılık oluyor, önce, arama kurtarmaya destek olmak üzere, sonra siyanürlü toprağın taşınması, başka yere nakledilmesiyle ilgili bir şeyler söyleniyor. Çiftay işçilerinin normalde yaptığı iş değil bunlar, onlar dinamit patlatmaları sonrasında cevher de içeren taş ve toprağı alıp ayırıştırma yapılacak bölgeye nakletmekle görevlendirildiler. Doğal olarak siyanür ve hiçbir kimyasalla bir temasları yok, iş tanımlarında esaslı bir değişiklik yapılarak siyanürlü toprağın taşınması için görevlendirilmeye, yönlendirilmeye çalışılıyorlar. Bu sefer şirket, "Göçük altında kalan arkadaşlarımız için bir fedakârlık, onları kurtarma çalışmalarına katılıyoruz." gibi söylemlerde bulundu ama işçiler "Bize yaptırılan iş arama kurtarma değil, toprağın taşınmasıyla ilgili; bizi riske atıyorlar." diye açıklama yapıyor ve işten kaçınmaya çalışıyorlar. 10-20 santim civarında kaymalar devam ediyor ve başka kaymaları da tetikleyebilir korkusu var.

İkincisi, “Özel ekipmanla, hazırlık içerisinde o iş yapılabilir.” deniliyor ama arkadaşların bu konuda özel bir eğitim ve donanımları yok. Kimyasal içerisinde çalışma donanımları yok, bilgileri yok ama buna rağmen işçiler orada çalıştırılıyor. Bu iddialara ilişkin ne söyleyeceksiniz? Bu arkadaşların siyanürlü toprakla çalışıyor olması iş güvenliği açısından önemli riskler yaratmıyor mu? Hâlâ hareketli olan bir alanda çalışmak donanımlı olan işçilerin işi değil mi? Buna rağmen işçiler nasıl orada çalıştırılıyor?

Şimdi, bu fotoğraflara rağmen 9 canımız hayatını kaybetti. O alana gönderilmenin talimatını kim vermiştir? Oraya işçilerin tekrar geri dönmesi talimatını kim vermiştir, onu sormak istiyorum. Söz konusu felaket göz göre göre geliyor dedik. Orada işçiler ve amirler uyarı yaptığı hâlde, sadece bir taşeron firma işçilerini sahadan çektiğini söylüyor, iddialar böyle. Bu konuda ne diyeceksiniz? Buna rağmen, oraya işçilerin gönderilip çalışmaya devam etmesini nasıl açıklıyorsunuz? Bu konuda, bunlarla ilgili Komisyona da tekrar bir çağırım olacak: BAĞIMSIZ MADEN-İŞ Sendikası Örgütlenme Uzmanı Mehmet Batur buraya gelip bu konuda dinlenmelidir; bunu da Komisyonun mutlaka dikkate alması gerektiğini bir kez daha söylemek istiyorum.

Şimdi, her açıklamada Bakanlar “Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.” deyip yeni önlemler ve tedbirlerden bahsediyorlar ama bu yeni alınacak tedbirler maalesef bir türlü gerçekleşmiyor ve madenlerde ölümler devam ediyor. Bu konuda Bakanlığınız bire bir sorumludur, bu iş cinayetlerinden suçludur. Bu konuda hiçbir öz eleştiri yapılmadı, hiçbir açıklama yapılmadı, hiçbir istifa yaşanmadı. Bunun bire bir sorumlusu olarak Bakanlık buna ilişkin daha sonraki açıklamalarında bir öz eleştiri verecek mi bu sürecine ilişkin? Sorun sadece yasalar değil çünkü yasalar her ne kadar belli düzenlemeleri içerse de uygulama konusunda yaşanan ciddi sıkıntılar var. Siyanürle -altınla- çalışma, çeşitli kimyasallarla çalışma meselesi fiziki olarak değil, tek başına bir göçükte yaşanan bir cinayet değil kendisi uzun yıllar bir cinayete davetiye çıkaran madenler... Bu konuda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının düşüncelerini merak ediyorum çünkü onların da alanlarını kapsıyor. Buna ilişkin verilen ruhsatlar, izinler, çalışmalar, takipler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Bu kadardı, teşekkür ederim.

BAŞKAN ATAY USLU – Müzeyyen Hanım, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, Çalışma Bakanlığını doğru yapmış olduğu tespitler nedeniyle... 34’üncü sayfadan itibaren son derece önemli saptamalar yapmışsınız yani bizim de aşağı yukarı hem İliç’te yerinde yapmış olduğumuz hem de üç gündür dinlemekte olduğumuz, Bakanlıkların düşüncelerinden, görüşlerinden, incelemelerinden ve bize aktardıklarından edinmiş olduğumuz izlenimler doğrultusunda son derece önemli saptamalar yapmışsınız. Elbette, orada aşırı ılıç yığılması, aşırı solisyon basılmış olması, çatlaklar var olmasına rağmen sahanın boşaltılmamış olması, duyurunun yeteri kadar yapılmamış olması hepimizin ortak tespitleriydi. Öncelikle bundan dolayı teşekkür ediyorum, tespitler doğru ancak Çalışma Bakanlığı olarak size şunu, tabii, sormak zorundayız: Bu denetimlerde, belki yasa olarak yok ama çalışma güvenliğinin sağlanması açısından, iş cinayetlerinin ortadan kaldırılması açısından Çalışma Bakanlığı üzerine düşeni yeteri kadar yapıyor mu? Bu denetimlerde sadece ceza vererek yani bu iş güvenliğiyle ilgili sadece ceza kesip sonra da... Yani, sunumunuzda bir yerde gördüm, mesela bu işletmeyle ilgili, kurallara uyulmadığı için 54 kez ceza kesmişsiniz; birinde 24 kez ceza kesmişsiniz. Peki, ceza kesmek yeterli oluyor mu, başka bir yaptırım yok mudur? Yani, buna dair, iş güvenliğinin sağlanması açısından, işçilerin can güvenliğinin sağlanması açısından başka neler olabilir? Ve yasa yani

zorlayıcı hüküm olmadığını söylediniz, o da çok önemli bir şey bana göre. Bu konuda mutlaka zorlayıcı bir hüküm olmasına dair yasal çalışma yapılması konusunda girişimleriniz oldu mu, bunu da sormak isterim doğrusu?

Türkiye ne yazık ki iş cinayetleriyle anılan bir ülke. İş güvenliğinde sınıfta kalan ülkemizde her yıl yüzlerce insanın yaşamını maalesef iş kazalarında yitirdiği bilinen bir gerçek ve bunlar maalesef sadece rakam olarak ifade ediliyor yani çok acı; baktığınız zaman işte “Şu kadar işçi -ne bileyim- herhangi bir fabrikada, herhangi bir madende, herhangi bir çalışma alanında yaşamını yitirdi.” diye söyleniyor ve ne yazık ki cezasızlık burada hüküm sürüyor yani yetkili insanların sorumluluk almadığı ve ceza almadığı bir süreci; 1-2 kişinin üzerine, hatta mümkünse ölenlerin üzerine suçun atılarak ölenlerin suçlu ilan edildiği süreçleri yaşıyoruz. Ve görünen o ki özellikle maden kazalarında, Soma maden faciasından sonra belki bir “milat” diyebileceğimiz, iş güvenliği konusunda birtakım kararlar ve tedbir önlemleri alınmış. Bunlar önemli elbette ama ne yazık ki hâlâ madenlerdeki iş cinayetlerinin önüne geçilememiş.

Şimdi, baktığımız zaman, İş Güvenliği Meclisi raporları gösteriyor ki Türkiye’de 2023 yılında 1.932 işçi, 2024 yılının ilk üç ayında da en az 425 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiş. İliç’te yaşanan katliamda göçük altında kalan 9 emekçi kardeşimin 7’sinin naaşına dahi ulaşamıyoruz. İş cinayetlerinin esas sorumluları yargılanmıyor, devlet gerekli denetimleri yeterince yapmıyor, şirketler gerekli önlemi almıyor; tüm bunlardan yani, üç gündür burada Bakanlıkları dinliyoruz ve hiçbir sorumluluk almıyor, “Sorumluluk bende değil.” diye ne yazık ki topu tabirimi mazur görün lütfen taca atıyor her kurum ve ölen bu ülkede öldüğüyle kalıyor.

İş yerlerinde iş sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması bir tercih değil, zorunluluk ve temel bir insanlık hakkıdır. Yine, gerçek sorumluların perdelenerek önlem almayan şirketler ve yetkililerin yerine daha çok mühendislerin -özellikle bu İliç’te- yargılandığı... Yani, ücretli olan bu mühendislerin, siz firma olarak ücretini ödediğiniz bir kişinin sizi denetlemesine izin vermezsiniz. Maalesef bu ülkede yapı denetiminde de böyle ve iş güvenliği konusunda da bu işler böyle oluyor. Bir iki kişinin yani mühendisin şu anda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, oradaki ücretli birkaç mühendise... Belki de uyarıyı yaptı bu mühendis ama bu uyarılar şirket yetkilileri tarafından dikkate alınmadı ve yeniden orada çalışılmaya devam edildi ancak ne yazık ki suçlu bu mühendisler oluyor yine! Burada gördüğümüz, tabii ki, jeoteknik olarak bu şev stabilite analizleri, oraya püskürtülen siyanür ve sülfürik asit miktarları, şev açılarının hesaplanması, bunların doğru olarak istiflenip istiflenmemesi mutlaka kontrol edilmesi gereken şeyler ama dediğim gibi, birkaç mühendisin sırtında kalıyor.

Evet, İliç’te bilirkişi raporlarında ve savcılık tarafından yapılan incelemelerde sahadaki mühendisler gözaltına alındı ve asli kusurlu olarak suçlanırken Yönetim Kurulu ve Genel Müdürü temsilen görevlendiren işveren vekil tali kusurlu... Bunlar ne yazık ki “tali kusurlu” olarak belirlendiler yani esas sorumlu olması gerekenler tali kusurlu.

Maden işletmesi ve cevher hazırlama ve zenginleştirme tesislerini denetlemekle görevli bakanlıklar, bilirkişi raporu ve savcılık tutanaklarında yer almadı. Tüm madencilik sektörü biliyor ki madenlerde önlem alınması için gereken bütçeyi sağlayacak kişi ya da tehlike durumunda madeni durduracak, fiili yetkili, şirket yönetim kurulu, işveren ya da işveren vekilidir. Şirketlerin önlem almadığı durumlarda gerekli işlemleri yapmak bakanlıkların sorumluluğundadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı maden işlemlerinin belirtilen projelerde İş sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı’na uygun bir şekilde çalışıp çalışılmadığının denetimini, takibini yapmakla görevli olmalı aslında.

Maden kazı sahası ve liç yığını alanındaki şevlerin kayma tehlikelerini kontrol etmek, sadece şirkete bırakılmış gibi görünüyör ne yazık ki, bakanlıkların hiçbirisi bu konuda sorumluluk almıyor.

AKP iktidarı döneminde en az 2.050 madencinin iş cinayetlerinde... Ne kadar kolay söyleniyor, değil mi? 2.050... Söylerken bile tüylerim diken diken oluyor, rakam olarak söylüyoruz maalesef. 2.050 madencinin iş cinayetinde ölmesi, Bakanlığın etkin önlem almadığının çok açık bir ifadesidir maalesef.

Baktığımız zaman, İliç'te 9, Somada 301, Elbistan'da toprak altında 9 işçinin on üç yıldır hâlâ çıkarılmadığı... Yine Elbistan'da üç yıl önce Çöllolar mevkisinde, kömür sahasında 11 işçi vefat etti ve ne yazık ki burada vefatlardan ders çıkarmak yerine buraya bir anıt mezar... Yani dünden beri de burada konuşuluyor: "Allah rahmet eylesin, mekânları cennet olsun." Evet, Allah rahmet eylesin ama bizim işimiz, anıt mezar yapmak değil, o anıt mezarların oluşmamasını sağlamak; o mezarların, o ölümlerin oluşmamasını sağlamak. Modern ülkeler insani olarak nasıl bu koşulları sağlıyorsa bu ülkede de bu cezasızlık, bu hukuksuzluk ve adaletsizlik son bulmadığı sürece biz bu ölümleri daha çok konuşacağız ve bu komisyonları maalesef defalarca kurmaya devam edeceğiz.

27'nci Dönemde, sadece depremlerle ilgili 2, madenle ilgili 1 ve şimdi bu dönemde de yine maden facialarıyla ilgili 1 komisyonda daha yer almak zorunda kaldım ne yazık ki, çok acı bir şey. Yani beş yıllık bir süreçte bu kadar olumsuzlukların yaşanması ancak üçüncü dünya ülkelerine mahsus bir şeydir. Dolayısıyla bundan sorumlu olan herkesin ders çıkarıp bir daha bu kazaların yaşanmaması için özellikle de Çalışma Bakanlığının bundan üzerine düşen payı alması gerekiyor.

Evet, İliç'teki ifadeler göstermiştir ki İliç faciası uzun süredir "Geliyorum." diyor ve önlem alınmamış, üretim durdurulmamış, ne yazık ki insanların çalışırken ölmesine âdeta izin veren bir yol izlenmiş. Erzincan İliç'te siyanürlü toprağın kaymasının ardından ve üstelik yeni kayma riski olmasına rağmen taşeron şirketin cevher ve taşları belirlenen yere taşımakla görevli işçilerin işini değiştirerek siyanürlü toprağın sevkiyatını yapmalarını istediği, aksi hâlde işçilere belge imzalatılarak ya işten çıkarılacağı ya da ücretsiz izne gönderileceğine dair bilgiler geldi bize. Yani işçilere yapılan bu tehdidin de bence Çalışma Bakanlığı tarafından araştırılmaya ihtiyacı var diye düşünüyorum.

Evet, mesela, felaketin ardından Bakanlık bu konuda nasıl bir çalışma yaptı? Buna dair müfettiş gönderdiğinizi biliyoruz, 3 müfettiş gitti diye biliyoruz ama yanlışsak düzeltin lütfen. Kaç müfettiş gitti Çalışma Bakanlığından? 2 müfettiş gitti.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – 2 de SGK'den gitti.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Peki, buna ilişkin bir rapor varsa biz rica ediyoruz Komisyonumuzdan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, onuncu dakika oldu ama...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hemen bitiriyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Bitiriyor musunuz? Tamam.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 2'nci turda hakkımı kullanmayacağım, tamamlayayım.

BAŞKAN ATAY USLU – Tamam o zaman.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Müfettişlerin hazırladığı bu rapor son derece önemli; o, Komisyonumuza sunulursa çok iyi olur, onu da inceleme fırsatımız olur.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Bayraktar 15 Şubatta “Elimizde imkân olsa ve kaldırmaya kalksak en az 400 bin kamyonu ihtiyacımız var.” açıklamasında bulundu. Şimdi, bu açıklamaya baktığımızda öngörüsüz bir şirket, öngörüsüz bir Bakanlık ve özellikle İliç’te çalışan altın madencilerine iş güvenliğinin sağlanamayacağını itiraf eden bir Bakanlık olabilir mi arkadaşlar? Yani bu gerçekten kabul edilecek bir şey değil. Elinizde imkân yoksa, işçinin can güvenliğini sağlayamıyorsanız Türkiye’ye külfetten başka hiçbir işe yaramayan bu altın madenini kapatın o hâlde; niye çalıştırıyoruz? Bize faydası ne? Bize ölümü, tasası, kiri kalan bu madenin bence bu şekilde çalışmaması gerekiyor. Bir şekilde, her bakanlık üzerine düşen sorumluluk gereği, kendi çalışma alanıyla ilgili bu kadar olumsuzlukların yaşandığı bir madende hâlâ çalışmaya izin vermemeli diye düşünüyorum.

Ölen işçilerin ailelerine maddi olarak destekten yoksun kalma tazminatı ve manevi tazminat ödenmesi için bir çalışma yapıldı mı? Bunu merak ediyoruz. Yapıldıysa işçilerin ailelerine ödenecek tazminat tutarı belli midir? Ailelere ödenecek tazminattan sonra destek olunacak mı? Anagold Şirketinin ölen işçilerin ailelerine dava açtırmamak için diğer işçileri baskı altına aldığı, hayatını kaybeden işçilerin ailelerine destek olmalarına engel olduğu doğru mudur? Ölen 9 madenci kardeşimizin yeni kaza tazminatlarına dahil edilmediği için işçilerin ailelerinin her bir ölen işçi için sadece 150 bin TL tazminat alabileceği doğru mudur? Doğruysa İliç’te ölen işçiler neden yeni kaza tazminatlarının dışında tutulmuştur? Sormak istediklerim bunlardır.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederiz.

Oğuz Bey, buyurun.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Değerli Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, Değerli Bakanım ve değerli bürokratlar; özellikle çalışma usulü itibarıyla dün bir vekilimiz tarafından yapılmış olan uyarıyı ben de tekrar etmek istiyorum: Çok soru sıralıyoruz peş peşe ve yer yer yetkililer, bürokratlar, bakanlarımız hepsine cevap vermiyor; biz aynısını bir daha sormak durumunda kalıyoruz. Dün protokollerden soruların bakanlıklarımıza iletilmesi ve cevap talep edilmesi noktasında güzel bir teklif geldi, ben aynısını yinelemek istiyorum yani burada sorular havada kalmasın, cevaplarını da bakanlık yetkililerinden alalım.

Konuyla ilgili sormak istediğim ve saptamak istediğim birinci husus; özellikle Müzeyyen Vekilimizin başlamış olduğu işte sorumluluktan hareketle adım adım ilerlediğimizi burada sevinerek görüyorum. Daha önce Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın maden ocağının kendisinden sorumlu olduğunu duyduk. Dolayısıyla liç alanıyla ilgili, işte, orayla ilgili bir sorumluluğu olmadığını gördük ve yine, dün Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımızdan geçirimsizlikle ilgili yani suya ve havaya karışmama noktasında bir sorumluluk olmadığını öğrendik ama bugün yapılmış olan sunumdan hareketle özellikle biraz önceki yetkililerimizin bizimle paylaşmış olduğu Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik’te en azından yani tanklarda yürütülen liç işleminden kimin sorumlu olduğunu, atık havuz ve barajlardan kimin sorumlu olduğunu, siyanür depolarının ve patlayıcı madde depolarının denetiminden kimin sorumlu olduğunu öğrendik. Ben yanlış anlamadıysam Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın direkt sorumluluğu içerisinde olan meseleler.

Yani adım adım ilerledik bir liç alanı kaldı, şu an bütün ocağın sorumluluklarını hafiften belirledik, bir liç kaldı. Liçle ilgili de benim burada sormak istediğim soru şu: Değerli Bakanım, Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği’nin “Ek-2” diye bir bölümü var, orada “Yerüstü Maden İşlerinin Yapıldığı İşyerlerinde Uygulanacak Asgari Özel Hükümler” diye bir bölüm geçiyor -yine sizin Bakanlığımızın sayfasından elde ettiğimiz- oranın 1’inci işletme maddesinin 11’inci alt bendinde “Elle kazı ve yükleme yapılan açık ocaklarda kademe yüksekliği 3 metreyi geçemez. Bu

ocaklarda şev açısı ise -biraz önce vekilim de söyledi- jeolojik ve yapısal özellikler de dikkate alınarak sağlam zeminde 60 derece, killi tabakalarda 45 derece-ki burada liç alanında bir kil tabakası ortaya seriyoruz- ve kaygan yerlerde, sulu yerlerde 30 dereceyi geçemez.” deniliyor. Bu ek 2’den ve bu yönetmelikten, bu yığılmalardan sizin sorumlu olduğunuza dair bir sonuç çıkarabilir miyiz, çıkarabilir isek sizin tabaka yüksekliği ve yığının kendisiyle ilgili, oradaki yapısal ve jeolojik özelliklerin dikkate alınıp alınmadığına dair herhangi bir işleminiz ya da bir denetiminiz oldu mu diye soracaktım.

Bir diğer soru sormak istediğim husus: Yer altı kömür madenciliğinin bütün aşamalarından siz sorumlusunuz yani inciğinden boncuğuna kadar -yine böyle bir tabir kullanalım- ama konu, biraz önce vekilimin dediği gibi, yer üstüne geldiği zaman boşluklar oluşmuş yani bunu anlamakta ben gerçekten zorlanıyorum.

Yine, 25/12/2023 tarihinde Anagold Madencilik şirketinin yapılan incelemesinde 6 tane mevzuata aykırı husus tespit edilmiş -vekilim de sordu, Başkanım da sordu- bunların ne olduğunu merak ediyoruz. Hangi mevzuata burada aykırı davranılmış? 2 tane idari para cezası kesilmiş iki sene içerisinde, 2021-2023 arasında. Benim dikkatimi çeken husus şu oldu, sizin dikkatinizi çekti mi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) –Anagold şirketine toplam 2,5 milyon liraya yakın ceza kesiyorsunuz. Denetim yapılan 2.025 kuruluş içerisinde sadece bir şirkete, Anagold şirketine toplam kesmiş olduğunuz cezanın yüzde 20’sini kesmiş oluyorsunuz. Bu sizde alarm çanlarını çaldırmadı mı?

Yine bu konuyla ilgili sormak istediğim... Kazaya ilişkin değerlendirmeler yapıyorsunuz. Bunu çok çüretkâr buluyorum doğrusunu söylemek gerekirse ve burada özellikle “liç alanının projeye uygun olarak gerçekleştirilmemiş olmasının” diye bir saptamada bulunuyorsunuz. Proje neydi, kim onayladı, aykırı olduğunu nereden biliyorsunuz Bakanlık olarak?

Yine yığın liçine kararlılığı düşürecek ölçüde solüsyon verilmiş olmasıyla ilgili kural ne, mevzuat ne, fazla olduğunu nereden bilebiliriz, biz neye göre bunu takip edebiliriz? Radar verilerinden bahsediyorsunuz, radar verileriyle ilgili size ulaşan bilgi ne zaman ulaştı? Böyle bir gözetiminiz söz konusu mu, hâlen devam ediyor mu?

İlk gelen yetkililere sorduğum şeyi size de sormak istiyorum: Şu an 10 tane daha yığın liç işlemiyle maden işletmesi yapan sahamız var. Burayla ilgili kazadan sonra ivedilikle denetimleriniz oldu mu? Orayla ilgili herhangi bir sıkıntının olup olmayacağıyla ilgili bir çalışmanız oldu mu?

Son olarak da- en son olarak, daha vaktim de var- 27’nci Dönem Altıncı Yasama Yılı 440 sıra sayılı Bartın Amasra Maden Kazası Araştırma Komisyonu Raporu’nda, özellikle 6331 sayılı Kanun’da Komisyon tarafından çok değerli tekliflerde bulunulmuş, özellikle iş güvenliği uzmanlığı noktasında ve iş müfettişliği noktasında iyileştirmeler tavsiye edilmiş. Bu konuyla ilgili bir gelişme oldu mu? Bununla ilgili özellikle iş güvenliği uzmanlığı noktasında ve iş müfettişliği noktasında, tespit edilen eksikliklerin giderilmesi noktasında bir gelişme oldu mu? Yani şunun için -yeni seçilen bir vekil olarak da mazur görmeyi istiyorum- soruyorum: Yapılan bir komisyon çalışması sonrasında değerli teklif ve tavsiyelerde bulunulmuş, bunun hayata geçirilmesiyle ilgili süreci merak ediyorum doğrusu, onun için bunu sormuş oluyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Oğuz bey, teşekkür ediyorum.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Başkanım, ben söz istiyorum

BAŞKAN ATAY USLU – Şenol Hanım’a söz veriyoruz şimdi.

Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Aslında Sayın Bakanlık yetkililerine de vermiş oldukları bilgilerden dolayı teşekkür etmek istiyorum.

Tabii, sonradan soru sormanın iyi bir şey olmadığını anlamış oldum, Sayın Başkanın sorduğu soruları sormayı düşünmüştüm ve yine Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının bu açıklamalarında kazaya ilişkin değerlendirmeleri de Sayın Vekilim gündeme getirdi. Evet, bu kazayla ilgili değerlendirmeleriniz, bizim de Komisyon olarak bakanlıklarımıza, işte, belki bundan sonra uzmanlara soracağımız sorular, değerlendirmeler. Evet, güzel değerlendirmeler yapmışsınız ama aynı soruyu ben bir kez daha tekrar etmek istiyorum: Bu değerlendirmeleri nasıl yaptınız? İşçilerle mi görüştünüz, oradaki personelle yani görevli olan, yetkili olan personelle mi görüşerek bu şeye baktınız, değerlendirmeleri yaptınız? Çünkü “Yığın liçi inşasının projeye uygun olarak gerçekleştirilmemiş olması, yığın liçine kararlılığı düşürecek ölçüde solüsyon verilmiş olması ihtimalleri üzerinde durulmaktadır.” gibi bir ifade var ama “Net bir bulguya da ulaşılmamıştır.” diyorsunuz. Böyle bir karara nasıl vardınız? Medyada çıkıyor bunlar zaten, birçok araştırmacının da ifadelerinde bu tür şeyler var ama sizin Bakanlık olarak bu karara varabilmeniz için elinizde verilerinizin olması gerekir.

Evet, radar verileri doğrultusunda yığın liçinde yer değiştirmelerin ve ivmelerin tespit edilmesine ve yığın üzerinde çatlakların görülmesine rağmen olası yığın kaymasının etki alanından tüm çalışanların uzaklaştırılmaması gibi -yani artı daha hepsini söylemek istemiyorum- böyle Komisyon üyeleri olarak bizim de üzerinde durduğumuz konuları ele almışsınız ama nereden böyle bir kanıya vardığının da bize açıklanmasının doğru olduğuna inanıyorum. Bütün bu durumlar göz önüne alındığında siz bu kazayı ne olarak nitelendiriyorsunuz? Nasıl bir çerçeve çiziyorsunuz? Üstelik, iki senede bir denetim yapmışsınız. Evet, bu denetimlerin sonucunda para cezaları kesmişsiniz. Bunların da -sayın vekillerimizin de ifade ettiği gibi- dökümlerinin, ne konuda cezalarının olduğunun da bilinmesi önemlidir. Şu anda da orada çok sayıda işçi o yayılan solüsyonlu toprağı değerlendirmek ve işte bir yere taşımakla uğraşıyor.

Sayın yetkililer, ikinci bir sıkıntı; hâlen orada yığın liç alanında 40 milyon metreküplük toprağın da kayabilme riskinin olduğu ortada. Bunun için de işçilerin orada çalışma şartlarının nasıl olduğuna dair bize bir açıklama yapılmasının önemli olduğunu düşünüyorum.

Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Şengül Hanım.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Şu sağ-sol yerine söz alma sırasına göre bir işleyiş olursa çok memnun olurum, hiç hoşuma gitmeyen tabirler.

BAŞKAN ATAY USLU – Ekranda gözükmüyor.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Şimdi, Komisyondaki az sayıdaki hukukçudan biri olarak biraz hukuki süreçle ilgili bilgiyi tekrarlamakta fayda olduğunu düşünerek öyle başlamak istiyorum.

Dosyanın hâlihazır durumunda 8 şüpheli tutuklu olduğu bilgisine sahibim; Operasyon Başkan Yardımcısı Jain Ronald, Operasyon Direktörü Abdulkadir Cansız, yine Oksit Proses Müdürü Murat Bayraktar, Oksit Proses diğer Müdür Hüseyin Üstündağ, Üretim Mühendisi Şenol Demir, Operasyon Direktörü Kenan Özdemir, Maden Müdürü İzzet Tekin ve Kıdemli Jeoteknik Mühendis Ali Rıza

Kalender. 2 şüpheli de adli kontrolle serbest, Anagold Anonim Şirketinin Ülke Müdürü Cengiz Yalçın Demirci ve Kıdemli Borulama Süpervizörü Soysal Doğan. 1 şüpheli de serbest, yine Maden Müdürü Mehmet Türk; bir şüpheli de yakalamalı, Kaan Murat Akpolat.

Tabii, yargılama devam ediyor. ODTÜ, İTÜ ve İstanbul Üniversitesi; 3 üniversitenin akademisyenlerinden oluşan bir bilirkişi heyetinin hâlen raporu hazırlanmakta. Bu rapor beklendikten sonra belki bu tutuklu sayısında azalma veya artma olabilir.

Tabii, Anayasa'nın 38/4'üncü maddesi bizim hukukçuların çok sıklıkla kullandığı bir ilkeyi de ifade eder "masumiyet karinesi" ya da "masumiyet ilkesi" suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kimse suçlu sayılmaz. Ben de bir hukukçu olarak bundan imtina ederek suçluluğu kesinleşmemiş, yargı kararıyla ispat edilmemiş olana kadar hiç kimseyi suçlu addetmememiz gerektiğini, buradakilerin hepsinin kendi duyduklarımız, okuduklarımız, gördüklerimize bir öngörü olduğunu ve hâlâ gerçeğe hizmet eden bir çalışma içerisinde olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Tabii, hepimizin ortak soruları var, bu soruları tekrar etmekte de bir beis yok. Ben de belki tekrar olacak şeyleri vurgulayacağım çünkü hepimizin bu ayrıntılı sunumu, güzel sunumu -teşekkür ediyorum- dinlerken aklımıza gelen ortak şeyler oldu.

Sorularımın bir genel bir de sunuma ilişkin bölümü olacak. İş yerinde genel anlamda Bakanlığınızca yürütülmekte olan teftişler genelde kaç gün sürmekte? Burada ne kadar süreli bir teftiş gerçekleştirildi?

Yine, belki soruldu, öyle hatırlıyorum, eksiklik tespit edilmesi hâlinde süreç nasıl işletilmekte? İdari ve cezai iki müeyyide olduğunu genel bilgilerinizde ifade etmişsiniz.

Teftişte giderilmeyen noksanların olması durumunda bu husus tespit edildiğinde kontrolü nasıl yapılıyor, yani bir süre veriliyor mu, giderilmemesi durumunda idari yaptırım kapatma mı yapılıyor uyarınıza rağmen gidermemişse? 2024 yılında altın madenleri Seveso ve Maden Yönetmeliği kapsamında tüm altın madenlerini denetlemeyi düşünüyor musunuz? Ve altın madenlerini ne sıklıkta denetliyorsunuz? Ben yer altı maden ocaklarının tamamının her yıl bir kere en az denetlendiği bilgisini okumuştum yanılıyorsam.

Bir de 2 şirkette 2 farklı denetim sonucundan bahsetmişsiniz. Birinde 35 hususun tespit edildiğini ve 32'sinin giderildiğini, 3 tanesinin de giderilmemesi sebebiyle idari para cezası verdiğinizi yazmışsınız. Bu 3 tane giderilmeyen husus neydi? Para cezası vermek tek başına buradaki eksikliklerin vahameti konusunda önleyici bir müeyyide midir, bu konuda belki de mevzuat değişikliği gerekir, bunun ortaya konulması adına soruyorum aslında. Sunumun başka bir sayfasında 59 aykırılık tespit etmişsiniz, orada da verdiğiniz ceza miktarı yüksek çünkü giderilemeyen daha fazlaydı. Bu açıdan da diğer şirket açısından da sizin tespitinize rağmen giderilmeyen eksikler neydi? Bunların kazanın gerçekleşmesine sebep olan hâlleri var mı diye merak ettiğimden soruyorum.

Sunumunuzun 26'ncı sayfası ilk bölümünde genel anlamda Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamındaki teftişler. Bizim birkaç gündür Komisyonun kafasını yetki konusu karıştırmakta. Bakanlıklar arasında yetki aşımı ya da karmaşası var. Ben de bunu okurken tam anlamadım, belki konuya hâkim olmamamdan da kaynaklanıyor olabilir. Teftişlerin uygulanması Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve/veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından programlı ya da program dışı denetimler yapılmak suretiyle gerçekleştirilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Belki burada bir kere daha sizin teftiş alanınızı ifade etmeniz daha açıklayıcı ve gerekli bir husus olabilir. Siz Çevre Bakanlığı, hangi alanlarda farklı farklı denetim yetkiniz var? Belki sınırlarını bir kez daha çizmenizde fayda var. Çünkü güncel mevzuat çalışmaları bölümünde Kanserojen veya Mutajen Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik, Tozla Mücadele Yönetmeliği, Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmelik bölümü, bunlar henüz uygulamada olmayan yönetmelikler midir? Patlamalara ilişkin bir kontrolsüzlüğün de kazaya sebep olduğuna ilişkin bir tespitiniz vardı, o anlamda soruyorum. Bunlarla ilgili mevcutta bir yönetmeliğimiz var da bunlar iyileştirme çalışmaları mı yoksa bu dediğiniz konularda hiçbir çalışma yok mu? Onu merak ettim. Çünkü açık ocakta yapılan patlamaların devam etmesi tespitiniz var, bu açık ocakta yapılan patlamaların olay öncesindeki etkisi mi, bu tespiti kim yapmalıydı diye sorayım eğer oysa, bu tespitinizin sorumlusu ya da denetleyicisi kim olmalıydı? Yoksa kazanın olduğu esnadaki patlamalar mı kastettiğiniz? Sizin kastınız hangi zamanı içermekte?

İkinci bölüm sayfa 13'te bulunan yönetmeliğe uygunlukta “her yıl denetlenmekte” ve “bir defa denetlenmekte” ibaresi mevzuat gereği midir? Siz bu kaza olan yerde kaç defa denetim yaptınız?

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Şikâyet üzerine mi?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Evet, belki onu da ekleyebiliriz.

Şu anda toparlayabildiklerim bunlar.

Çok teşekkür ederim tekrar sunumunuz için.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Gamze Hanım’a söz vereceğiz.

Gamze Hanım, buyurun.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli bürokratlar, hoş geldiniz.

Öncelikle yarın İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası. Her zaman olduğu gibi tekrar dile getirmek zorundayız; işin sağlığı olmaz, işçi sağlığı olur, işin güvenliği olur. Bakanlığın bu hâliyle kullandığı dilinde işçinin değil, işin sağlığının öncelendiği yani işletmenin verimliliğini, kârlılığını önemseyen bir anlayışı ortaya koyuyor. Oysa işçilerin sağlığı her türlü ekonomik çıkardan önce gelir. Bakanlığımızı bir kez daha bu dilsel yanlış düzeltmeye “işçi sağlığı ve iş güvenliği” olarak ifade etmeye davet ediyorum.

İşçi Sağlığı ve Güvenliği Meclisi verilerine göre, 2023 yılında en az 1.932 iş cinayetinde yurttaşımız hayatını kaybetti. İktidara geldiğinizde 3 Kasım 2002 tarihinden bugüne iş cinayetlerinde tespit edilen en az 32.478 işçi hayatını kaybetti. İliç maden cinayetlerini araştırıyoruz, 2023'te 51 işçi madencilik iş kolunda çalışırken hayatını kaybetti. Elbette ki bunların hepsine fitrat, doğa olayı ya da afet değil, önlenebilir iş cinayeti diyebiliriz. Bir şeye “Bu işin doğasında var.” demek için dünyanın her ülkesinde aynı sonuçları veriyor olması lazım ancak hiçbir gelişmiş ülkede böyleli yoğun bir kaybı görmüyoruz. Bu işin doğası sadece Türkiye’de mi var?

Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu her yıl dünyada çalışma koşullarının değerlendirildiği Küresel Haklar Endeksi yayımlıyor, 2022 yılına dair endekste Türkiye Belarus’la birlikte işçi olmak için Avrupa’nın en kötü 2 ülkesinden biri olarak değerlendirilmiş. 2023 raporlarında da Türkiye dünyada işçi hakları açısından bir kez daha en kötü 10 ülke arasında gösterildi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak bundan bir rahatsızlık duymuyor musunuz?

Madenler evet çok tehlikeli yerler, zaten kanunlarımızda da madende çalışanlara özel hükümler içeriliyor ama bu kadar çok insanımızı kaybediyor olmamız denetimsizliğin, başıboşluğun, insana değer vermemenin iktidar tarafından göz yumulan kâr hırsının sonucudur. İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri tam olarak alınmış olsaydı, denetimler gerçek manada yapılmış olsaydı bunlar yaşanmayacaktı.

Gelelim sunumunuza. Öncelikle her emek kutsaldır, ben bu sunumda emeği geçen arkadaşlara teşekkür etmek istiyorum. Hani birkaç sayfa dışında biz zaten buradaki bilgilere internet üzerinden ulaşabiliyoruz yani Bakanlığın denetimleri, görev alanları, tanımları nedir, bunları görebiliyoruz ancak ben burada isterdim ki en son denetleme ne zaman yapıldı, en son teftiş ne zaman yapıldı? Öncesi ve kaza sonrası yapılan teftiş raporlarının sonucu hatta daha da ileriye gideyim şirket açıldığı günden bugüne yapmış olduğunuz bütün teftiş raporlarını açık bir şekilde burada herkesin ulaşabileceği bilgilerden ziyade bize lazım olan, bizim asıl denetlememiz gereken denetim raporlarını yayınlamanızı ve sunmanızı istedik. Mesela programlı programsız burada verilen cezalar var, yazılan eksiklikler var, nedir bu eksiklikler, bunlarla ilgili bilgi almış olmak isterdik.

Bir diğeri, tutuklamayla ilgili sayın milletvekili söyledi ama ben de söylemeden geçemeyeceğim. Evet, Antalya’da da bir teleferik faciası yaşandı. Kepez Belediye Başkanımız Mesut Kocagöz apar topar tutuklandı. Elbette ki biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak şunu her ortamda ifade ediyoruz: Ortada bir suçlu varsa, ortada bir ihmal varsa elbette ki yargı gereğini yapmalı ancak bunu yaparken de hakkaniyetli ve adaletli olmasını bekleriz. Örneğin, Türkiye’nin en büyük maden facialarından biri yaşanmışken hangi kamu görevlileri tutuklandı ya da nasıl bir süreç işlendi, bununla da ilgili bir bilgi almak isteriz.

Sunumunuzun 34’üncü sayfasında kazanın temel nedenine yönelik kesin bir yargıya varamadığınızı ifade etmişsiniz. Belli ki Sayın Bakan sizden bilgi almıyor çünkü o bu kanaate varmış, bu olaya bir “heyelan” ifadesini kullanıyor. Sayın Bakan bu faciayla ilgili “heyelan” ifadesini kullanmış, o zaman biz bu Komisyonu neden topladık, belli ki Sayın Bakan nedenini araştırmış, bulmuş, öngörmüş ve tespiti yapmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun Sayın Taşcier.

GAMZE TAŞCİER (Ankara) - Bir diğer husus: Ben yorumdan ziyade, hiçbir bilgi alamadığımız için sunumuzdan cevaplamanızı istediğim soruları hızlıca sıralamak istiyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş teftiş müfettişleri 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu doğrultusunda kapasite artırımları sonrasında sahada gerekli denetimleri yapmış mıdır, yaptılarsa belgeleri? Bu denetimler sonrasında yığın liçinin yenilmesi belirtileri raporlanmış mıdır?

Çalışma Bakanı adına denetim yapan iş teftiş müfettişleri facianın meydana geldiği ruhsatlı sahada geçici veya sürekli bir iş durdurma yapmış mıdır? Risk değerlendirme ve sağlık güvenlik dokümanlarında yığın liçinin yenilmesi öngörülmesi gereklidir. Öngörülen bu risklere karşı hangi aksiyon planlanmıştır?

Kazanın meydana geldiği sahada faciadan önce iş güvenliği uzmanı tarafından tespit öneri defterine yığın liçinde meydana gelen ve facianın âdeta habercisi olan çatlaklar yazıldığı hâlde Çalışma Bakanı adına doğrudan yetkili olan iş teftiş müfettişleri bunu görmemiş midir?

Asıl işveren-alt işveren şeklindeki çalışmalarda denetimlerin periyodu ve türü nasıldır?

Yığın liçinin içindeki çatlaklar teknolojik olarak tespit edilmiş midir? Edildiyse ilgili dokümanların tamamı yine talep ediyoruz.

Facia sabahı olağan dışı çatlaklar ve olağan dışı durumun olduğu bazı işçiler tarafından dile getirilse de şirketin bu hayati uyarıyı tamamen görmezden geldiği iddia ediliyor, bu doğru mudur?

Katliamın öncesinde sahada liç yığını üzerinde ve sahanın etrafında iş makineleri için yapılmış olan yollarda olağan dışı çatlaklar işçiler tarafından tespit edilip fotoğraflandırılmış, hem şirketin risk bildirim sistemi üzerinden hem de diğer yollarla yetkililere bildirilmiştir; buna rağmen gereken önlemler alınmamıştır. Bir iddiaya göre katliamdan son bir ay önce işçilerin madenle ilgili duydukları endişeleri defalarca dile getirdiği söyleniyor. Bu iddialar müfettişleriniz tarafından tespit edilmiş midir?

Yine bir başka iddiaya göre felaket anında siren, uyarı gibi işçilerin oradan uzaklaşmasını sağlayacak acil durum planının devreye girmediği söyleniyor. Bir iddiaya göre de liç yığma alanına yaklaşık 200 metre mesafede senelerdir dinamit patlatıldığı, bundan dolayı da yığma alanındaki kaymanın gerçekleştiği söylenilmektedir. Bir iddia daha: Madencilik faaliyetleri esnasında bulundurulması gereken yaşam odalarının yani konteynerlerin olmadığı, var olanların da çay, kahve içmek için kullanılan dinlenme yerleri olduğu ifade edilmektedir; bu doğru mu?

Kimyasal kullanımı, sıcaklık ve basınç gibi madencilik işlemini oldukça güç hâle getiren çalışma koşulları yanında bir de kapasitenin üzerinde üretim baskısı da işçilerin üzerine eklenmiştir, işçilerin kazançları oldukça zor hedeflere bağlanınca da silsile yoluyla üretim baskısı işçiden başlayarak devam etmiştir. İşçi üzerinde baskı olunca da sağlıklı bir çalışma koşulu zaten ortada kalmamaktadır.

Bu iddiaya göre de yine gereğinden fazla siyanür kullanıldığı ifade edilmiş, işçilerin dönem dönem fazla miktarda siyanür kullanımına ve dolayısıyla siyanüre maruz kaldığına dair sorulan sorular da yanıtsız bırakılmıştır; bu iddialar tespit edilmiş midir?

Şirketin bünyesinde aynı işi yapan işçiler arasında da farklı ücretlendirmeler yapılmıştır. İşçilerin kök maaşları yanına eklenen promosyon, prim, ikramiye gibi hak edilmiş hakları kamuoyuna salt maaşmış gibi servis edilerek yüksek maaşla çalıştıkları algısı yaratılmak istenmiştir. Kamuoyunda “Çalışanları maaş beğenmiyorlar.” algısını yaratmamak adına kök maaşlarını öğrenmek istiyoruz.

Çalışanların en temel ve anayasal hakları olan sendikal örgütlenmelerinin de sürekli baskılandığı söyleniyor. 13 Şubattan iki hafta önce de bir kısım işçi var olan sendikalarından istifa ettirilerek BAĞIMSIZ MADEN-İŞ Sendikasına üye olmak istemiş ancak şirket tarafından bu durumun engellendiği ifade edilmiştir; bu iddiayı da araştırdınız mı?

Faciaya giden süreçte “Anagold” isimli şirketin işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında kesintilere gittiği belirtiliyor hatta iş güvenliğiyle ilgili asılan tabela şirket tarafından facia sonrasında kaldırılmıştır. İşletme, genel olarak genç ve deyimssiz mühendis kadrolarıyla çalışarak ucuz iş gücü elde etme hırsıyla pek çok yanlışın da önünü açmıştır; bu durumları yine tespit ettiniz mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bitiriyorum Sayın Başkan, son sorum kaldı.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bu arada bu soruları soruyorum, tabii, hepsine hemen cevap vermeniz mümkün değil, ben sadece kayıtlara geçmesi açısından da hızlıca okudum, sonrasında da zaten yazılı olarak da bize gelecektir.

İşçilerin ek prim ödemeleri devamlılık şartına bağlanmış olup eşi benzeri görülmemiş bir iş kazası geçirmeleri hâlinde de ek primden faydalanamayacakları belirtilmiştir yani çalışma esnasında kaza geçiren bir işçinin ek prim alamamasının sebebi maden şirketinde çalışırken kaza geçirmesi gibi bir anlamsız sebeptir. Bu vesileyle de ek primden olmak istemeyen işçiler hafif veya biraz hasarlı kaza

geçirdiklerinde kusuru göstermemek için kaza geçirdiklerini gizlemek zorunda kaldılar. Bu vesileyle de sosyal güvenlik kayıtlarında da kaza raporlarının daha az girilmiş olduğu iddia edilmektedir. Şirket çalışanlarının bu konuda sizlere açıklamaları oldu mu? Ben şimdiden teşekkür ediyorum sorulara vereceğiniz cevaplar için.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Başkanlığımıza gelen yazılı sorular var, biraz önce arkadaşlarla da onu istişare ettik, bu gelen yazılı soruları da Bakanlıklara gönderiyoruz, göndereceğiz ve onlardan da belli bir süre çerçevesinde cevaplarını isteyeceğiz, onu da ifade edelim yani bazı arkadaşlarımız yazılı olarak belirtiyorlar, onu da ayrıca tekrar Bakanlıktan isteyeceğiz.

AYTEN KORDU (Tunceli) - Tek bir soru soracağım Başkanım, tek. Zaman yetmiyor, onun için yarım kalıyor.

BAŞKAN ATAY USLU – Hadi bakalım, buyurun.

AYTEN KORDU (Tunceli) - Şimdi net bir soru soracağım size: Bu mevzuatlara ilişkin açıklamalar daha çok şöyle: “Yaptık, yapıyoruz.” Ama sonuçları yok.” Yani bütün mevzuatın kendisinde “Yaptık, yapıyoruz, önlemını alıyoruz, şundan dolayı önlemını alıyoruz, önlemlerimiz bunlar.” Ama sonuçları konusunda eksik bilgiler var. Çalışma koşulları açısından zaten sorular sorulduğu için tekrara girmeyeceğim ama diyelim ki örnek veriyorum, iş sağlığı konusunda yapılan tetkiklerde işçilerin hangi hastalıklara yakalandığı... Çünkü biz şunu hep söylüyoruz, kamuoyunda ilgili insanlar da bunu söylüyor, Türk Tabipleri Birliği söylüyor, ilgili kurumlar söylüyor: Orada kimyasalla ağır çalışmanın, çevreye, doğaya ve geleceğe yarattığı büyük zararlar var ve bunlardan bir tanesi de insanların yoğun bir şekilde kanser olması, kanser hastalıklarının o bölgede giderek artması. Buna ilişkin önünüzde veri var mı ve siz iş sağlığı açısından belli dönemlerde işçiler kontrolden geçerken sağlık olarak hangi hastalıkları daha çok raporladınız? Bunları neden kamuoyuyla paylaşmıyorsunuz, neden bilgilerinizde yok; bunu açıklar mısınız? Hangi periyotlarda bu tetkik yapılıyor ve sonuçları ne, bunu açıklamamışsınız yine. Buna ilişkin Bakanlığın hem yazılı hem de -burada verebiliyorsa- sözlü bilgi vermesi...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Başkanım...

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, buyurun.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Sayın Bakanım, değerli heyeti; sunumunuz için size teşekkür ediyorum.

Benim de bir sorum olacak. Sunumunuzda yer yer Çevre ve Şehircilik Bakanıyla birlikte çalıştığınızı belirtiyorsunuz hatta programlı veya programsız denetimlerden bahsediyorsunuz. Kaza öncesi burada kazaya ilişkin değerlendirmelerde bulunurken çok net ifadeler kullanıyorsunuz. Bunları hiç hissedemediniz mi, hiç öngöremediniz mi? Bunu Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkilileriyle, oradaki arkadaşlarla paylaşmadınız mı? Bir fikir alışverişi olmadı mı aranızda? Veya şirketle ilgili bu üçlü kendi aranızda hiç bu konuları tahmin edemediniz mi? Yani gördüğüm kadarıyla Çevre, Şehircilik Bakanlığı yetkilileriyle birlikte programlı veya programsız denetimlerden bahsediyorsunuz, sunumunuzda var, yer yer bundan bahsediyorsunuz; ona bir açıklık getirmenizi istiyorum. Yani gerçekten burada kimse sorumluluğu almak istemiyor benim gördüğüm kadarıyla, 3’üncü Bakanlığımız. Sunumunuz da çok güzel, tebrik ediyoruz fakat bu aralardan biz bir şeyler çıkarmaya çalışıyoruz. Burada sizin sunumunuzda yazıyor yer yer, programlı veya programsız denetimden bahsediyorsunuz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederim, sağ olun.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Başkanım, Deniz Başkanımın soruları bir grup, ben tek bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Sunum için ben de teşekkür ediyorum.

Sunumun başında denetimle ilgili bir yükümlülüğünüzün olmadığını ifade ettiniz. Denetimle ilgili bir yükümlülük olmaması ya da mevzuatsal bir denetim yükümlülüğünün konulmamış olması tabiatıyla sizin görev tanımlamanız sırasında bir ödev yüklemiyor gözüküyor. Onu belirtmek için ifade ettiğinizi anlıyorum fakat buna rağmen “Yer altı maden ocaklarının tamamında her yıl, yer üstü kömür ve metal ocaklarında iki yılda bir, diğer yer üstü ocaklarında ise insan kaynaklarının elverdiği ölçüde -yani personelimiz yeterli olduğu ölçülerde- denetim yapıyoruz.” diyorsunuz. Denetim bir gereklilik, bunu da hissetmiş bulunuyorsunuz ve bu çerçevede mevzuatsal bir zorunluluk olmasa bile bir denetim öngörüsü, denetim planlaması yapmış durumdasınız. Dolayısıyla kendiliğinden ya da işin gereğinden çıkan bir denetim sorumluluğunu defakto olarak da olsa gerektiğini kabul etmişsiniz ve buradan çalışmalarınızı yönetiyorsunuz. “Maden işlerinde iş sağlığı ve güvenliği kapsamında yapılan teftişlerde madenlerin yer altı veya yer üstünden çıkarılması, madenlerin çıkarma amacıyla araştırılması, çıkarılan madenlerin işlenmesi hariç bu denetimlerinizin yapıldığı” ifadesi var sizden aldığımız sunum bilgilerinde. Sonra, bir kısım mevzuatla yapmış olduğunuz denetimlerde yönetmeliğe atfen “Yığın liçi tesisleri Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği hükümlerine tabidir.” demek suretiyle yığın liçe ilgili diğer mevzuatı veriyorsunuz fakat burada bir denetim göreviyle ilgili olarak bu tanımlamanın “yığın liçi” tanımlamasının sizin denetimi kendiliğinizden oluşturduğunuz denetim mekanizması içinde denetlenecek yerler arasında görüp görmediğiniz kısmını açıklamadınız. Yığın liçiyle -ki odak noktamız orasıdır- ilgili yerleri denetim bölgesi olarak niçin görmüyorsunuz? Bunu görmemenizi haklı kılacak hangi gerekçeniz var ya da burada sizin görev alanınız dışında kalmanızı mecbur eden herhangi bir mevzuat var mı? Bunu açıklamanızı sizden bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederiz.

Buyurun Deniz Bey.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; öncelikle Komisyona hoş geldiniz.

Sunumumuzu dikkatle dinledik. İki gün önceden itibaren önce Enerji Bakanlığı sunum yaptı ve konu yığın liç sahasına geldiğinde “Yığın liç sahasıyla ilgili konular bizim sorumluluk alanımıza girmiyor.” şeklinde bir ifadede bulundular. Dün itibarıyla Çevre Bakanlığı geldi, onlar da “Yığın liç sahasıyla ilgili konular bizim sorumluluk alanımıza girmiyor.” dedi. Şimdi, bugün siz geldiniz, Çalışma Bakanlığı olarak diyorsunuz ki: “Yığın liç sahasıyla ilgili konular bizim sorumluluk alanımıza girmiyor.” Peki, hangi bakanlığın sorumluluk alanına giriyor? Ben sayayım, söyleyin: Dışişleri Bakanlığı olabilir mi? Milli Eğitim Bakanlığı olabilir mi? Maalesef, bu anlamda bakanlıkların kesişim alanında bulunması gereken bu önemli yığın liç sahası konusu bakanlıkların arasında topu birbirlerine atmalarıyla havada kalıyor. Konu havada kalıyor ama enkaz altında kalan 9 işçimizin 7’sinin de hâlâ enkaz altında olduğunu bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Değerli bürokratlar, yaptığınız sunumdan hareketle, 20’nci sayfada, kazanın meydana geldiği Erzincan ili İliç ilçesi Çöpler köyü mevkinde bulunan sahadaki şirketlerin isimlerini yazmışsınız: Anagold Madencilik var; delme, patlatma, yükleme, taşıma, nakliyyede Çiftay İnşaat var; proje

ve mühendislik hizmetleri faaliyetlerinde Kar-Sa İnşaat var; personellere verilecek taşıma, servis hizmetlerinde Asil Çöplerler şirketi var; bunları belirtmişsiniz. Peki, şu şirket nerede, onu sorayım. Soruşturma kapsamında alınan ifadelerde, bir şüphelinin yani Anagold çalışanının verdiği ifadeye deniliyor ki: “Liç bölgesindeki projelendirme yurt dışı kaynaklı firma olan “GRE” isimli şirkete aitti. Bu şirket projelendirmeyi yaptı ve bizim şirket bünyesindeki proje ofisine uygulaması bırakıldı.” Bu şirketle ilgili bir bilginiz var mı? Siz Türkiye’deki tüm çalışma sahalarında iş güvenliği ve işçi sağlığını kontrol etmek, denetlemek ve buralarda da bu tip felaketlerin olmasına engel olmakla yükümlüsünüz.

Şimdi, diğer taraftan, 21’inci sayfada ifade ediyorsunuz, diyorsunuz ki: “Delme, patlatma, yükleme, taşıma, nakliye, madencilik üretim faaliyetlerini yürüten Çiftay İnşaat unvanlı iş yerinde maden işyerlerine yönelik iş sağlığı ve güvenliği kapsamında teftişler yaptık.” Peki, Çiftay şirketi yığın liç sahasına oksitli cevher taşıyor mu? Taşıyor. Dolayısıyla Çalışma Bakanlığı da Çiftay şirketinin getirip taşıdığı ve yığın liç sahasına yığıldığı oksitli cevher sürecinin de dolayısıyla sorumlularından biri mi? Evet, biri. Şimdi, siz bu yığın liç sahasına bu oksitli cevherleri getiren bu şirketi, bu şirketin her gün kaç kamyon ne kadar miktarda oksitli cevher taşıdığını kontrol ettiniz mi? Kamyon sefer sayılarının, dünyadaki altın fiyatları yükseldiğinde bölgedeki sefer sayılarının da arttığını tespit ettiniz mi? Burada bu kamyon sefer sayılarıyla ilgili elinizdeki tüm verileri, bu işletme altın maden sahası faaliyete açıldığı günden felaketin yaşandığı güne yani 13 Şubat 2024 tarihine kadar ve ondan sonra da takip eden sürecin içinde yine buna benzer bir oksitli cevher taşınması söz konusuysa o bilgileri de sizden talep ediyorum. Dolayısıyla da buradan hareketle kamyonların nereden oksitli cevheri alıp nereye taşıdığı bilgisini, her kamyonun ne kadar yük taşıdığı bilgisinin kayıtlarını sizden resmî olarak istiyorum, sözlü bir ifadeye sıkışmış genelgeçer bir ifadeyle değil, resmî kayıtları sizden talep ediyorum. Buradan hareketle, aslında Çalışma Bakanlığının yığın liç sahasıyla ilgili sorumluluğunu da ispat etmiş bulunuyoruz. Ha, iki gün önce Enerji Bakanlığını da aslında ispat ettik, kendileri kabul etmek istemedi; dün itibarıyla Çevre Bakanlığının sorumluluğunu da ispat ettik, onlar da kabul etmek istemediler. E, siz bugün sunuma zaten “Sorumlu biz değiliz.”den hareketle başladınız; sizin de sorumluluk alanınıza giren kısmını, yığın liç sahasının bu taşımacılık, yükleme ve bu yükü indirme kısmıyla ilgili yine ispat etmiş bulunuyoruz.

Evet, bir diğer konu 24’üncü sayfada yer alan BEKRA. BEKRA’da büyük endüstriyel kazaları önlemekle ilgili size de düşen bir kısım var ancak maalesef bunu da yerine getirmiş değilsiniz.

Aynı zamanda, bir diğer bakanlara da, aslında Çevre Bakanlığına da sürekli atıf yapıyorsunuz, o atıflardan bir tanesinde aslında Maden Atıkları Yönetmeliği’ne dikkat çekiyorsunuz ve Maden Atıkları Yönetmeliği’nin de “Yürütme” başlıklı 25’inci maddede diyor ki: Maden Atıkları Yönetmeliği’yle ilgili süreci yani bu yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yönetir. Dolayısıyla, buradan da aslında siz de Çevre Bakanlığının bu konuyla ilgili sorumluluğuna yine işaret eden bir kuruluş durumundasınız.

Evet, 29’uncu sayfada yaptığınız denetimlerle ilgili bazı bilgiler vermişsiniz “Şu kadar ceza kestik.” vesaire şeklinde genelgeçer bir tablo var. Bu tabloya konu olan bulguların tümünün resmî, onaylı, imzalı, kaşeli, damgalı, mühürlü hallerini sizden talep ediyoruz. Altın maden ocağı işletmeye açıldığı günden bugüne kadar olan bütün denetim raporlarını talep ediyoruz. Bu talebimiz belki binlerce sayfa olacaktır ancak bunların tümünü inceleyeceğiz; bunları sizden istiyoruz, neleri denetleyip denetlemediğinizi de buradan görmüş olacağız.

Yığın liçi sahasına dönük olarak bu felaketin gerçekleşmesine sebep olan bazı tespitlerinizi net bir bulguya dayandıramasanız dahi belirli bir ihtimal üzerinden sunumunuzda ifade etmişsiniz, bunlardan biri yığın liçi inşasının projeye uygun olarak gerçekleştirilmemiş olması. Bu noktadaki ihtimali aslında sunumunuza yazarken tabii, şu soruyu sormak durumundayız: Konu olan bu yığın liç sahası projesi sizde var mı? Soru: Var mı? Var mı proje sizde?

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, sorular sorulduktan sonra alacağız zaten. Siz buyurun, devam edin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani “evet” ve “hayır” cevabını...

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar bakacaktır, “vardır” “yoktur” inceleyeceklerdir.

ALİ TEMÜR (Giresun) – Araştırsınlar efendim, siz devam edin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, raporlarında yazıyor zaten de onun için.

BAŞKAN ATAY USLU – Varsa da sorun, yoksa da yani o şekilde sorun canım, ihtimal şeyi yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, bir “evet” ve “hayır” demek bu kadar zor olduğunda ben korkuyorum, diğer altın maden sahaları için gerçekten korkuyorum,

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Hepimiz soru sorduk, sıramızı savdık.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çok acayip bir şey, neyse.

“Yığın liçine kararlılığı düşürecek ölçüde solüsyon verilmiş olma ihtimali var.” diyorsunuz. Bu ihtimali buraya yazacak kadar gerçek ve önemli bir noktaya taşıdığınıza göre bu konuyla ilgili de sizin elinizde bazı bilgi, belge, bulgular, veriler mutlaka vardır. Onunla ilgili de sizden, size ulaşan bu konuyla ilgili verileri içeren resmî belgeleri talep ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ve diğer bir önemli konu: İlk kayma sabah saatlerinde yaşandıktan sonra, Çalışma Bakanlığı, burada bir kayma yaşandığından -yani büyük felaketten, öğlen saatlerindeki kaymadan önce- hangi saatte haberdar oldu? Büyük felaket, büyük kayma yaşandıktan sonra mı haberdar oldu? Hangi saatte haberdar oldu, hangi kanaldan haberdar oldu? Yani bürokratik kanallardan mı geldi, il müdürlüğünden mi bilgi geldi, televizyondan mı izlediniz, kim size haber verdi; bunun bilgisini istiyorum.

Diğer taraftan, patlatma konusunda arkadaşlar da sordular. Burada felaketin yaşandığı gün bir patlatma yapıldığı bilgisi sizde var mı, felaketin yaşandığı gün patlatma yapıldığına dair bir bilgi sizde var mı? Buradaki patlatmalar hangi bölgelerde yapılıyor? Her gün yapıldığı söylenen patlatma hangi bölgede yapılıyor? Size patlatmayla ilgili bir bilgi ulaştı mı? Patlatmayı yapan personelin sertifikaları var mı; bunları kontrol ettiniz mi? Altın maden ocağında Türk ve yabancı uyruklu çalışan var mı? Bunu sadece hani Kanadalı olması hasebiyle sormuyorum; farklı milliyetlere mensup olan çalışanlar var mı? Yine, Türk vatandaşlığına daha sonra geçip de çalışan personel var mı? Şimdilik bunları soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ediyorum.

Son olarak, Mervan Bey, buyurun.

MERVAN GÜL (Siirt) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Çok kısa soracağım. Gerçi benim soracağım soruyu da benim kanaatime göre diğer arkadaşlar sormuşlardır.

Özellikle, ben bunu vurgulamak istiyorum: Yığın liçi inşasının projeye uygun olarak gerçekleştirilmemiş olduğunu tespit etmişsiniz. Bu, çok güzel bir tespit ve zaten bu hepsini kapsıyor.

Diğer bir husus: Olay meydana gelmeden önce yığın liçi inşasının projeye uygun olmadığıyla ilgili tespitleriniz var mıydı, varsa gerekli uyarılarda bulundunuz mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederim.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun Sayın Vekilim.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Bakanlığımızın değerli temsilcileri; öncelikle hepinizi muhabbetle selamlıyorum. Çalışmamız hayırlara vesile olsun inşallah.

Bugün, ben özellikle Bakanlığımızın sunumu esnasında parti içi özel ve acil bir toplantı nedeniyle katılamadım ama arkadaşlarımızın üzerinden takip etme imkânımız oldu.

Şimdi, Başkanım, dört günde 3'üncü Bakanlığımızı dinliyoruz. Yani Bakanlıklarımız Bakanlıklarını gerçekten bize iyi tanıttılar, iyi reklamlarda da bulundular ama bu 3 Bakanlığımızı dinledikten sonra ne düşündüğümüzü sorarsanız, ben bunu biraz da tebessüm olsun diye bir fıkrayla anlatmak isterim, yani çoğumuz belki bu fıkrayı biliyordur ama tam da bu durumumuzu anlattığına inandığım için hatırlayabildiğim kadarıyla hatırlatmak isterim: Temel ve Dursun Trabzon'da bir kahvehanede buluşmuşlar, beraber çay içmişler, muhabbet etmişler ve muhabbetin sonunda Temel, Dursun'a demiş ki: "Dursun, bizim acilen bir iş bulmamız lazım." Kestirmeden söylüyorum, karar vermişler, günlerce Trabzon'da iş aramışlar ama iş bulamamışlar, sonra demişler ki: "Madem iş bulamıyoruz, bari iş yeri açma teşebbüsünde bulunalım." O konuda da çalışma yapmışlar, onda da başarılı olamamışlar. En son iş bulma hususunda çözümü Trabzon'dan İstanbul'a gitmekte bulmuşlar. İstanbul'a beraber gitmişler, henüz ikinci gün Temel ölümlü bir kazaya vesile olmuş, mahkemeye çıkarmışlar. Hâkim, Temel'e demiş ki: "Temel, oğlum, anlat bakalım olay nasıl oldu?" Temel demiş ki: "Hâkim bey, biz üç ay önce Dursun'la Trabzon'da bir kahvehanede buluştuk, beraber çay içtik, muhabbet ettik." Söz böyle devam ederken hâkim sözünü kesmiş, demiş ki: "Oğlum, Temel, şimdi, sen çayı, kahvehaneyi bırak, olaya gel." Tekrar başlamış Temel, demiş ki: "Hâkim bey, biz kahvede buluştuktan sonra beraberce on-on beş gün iş aradık." Bu sefer yine sinirlenmiş, demiş ki: "Oğlum, Temel, şimdi iş aramayı da bırak, sen olaya gel." Bu sefer demiş ki: "On beş gün iş aradık ama iş bulamayınca bu sefer iş yeri açmaya çalıştık." Bu sefer hâkim daha da sinirlenmiş, demiş ki: "Oğlum, Temel, bırak Trabzon'u, İstanbul'a gel." Temel, sessizce demiş ki: "İyi de hâkim bey, ben Trabzon'u bırakıp İstanbul'a gelirsem beni içeri atarsınız." Yani şimdi dört gündür Bakanlıklarımızı dinliyoruz; liçe, ölüme gelen hiçbir bakanlığımız yok, kimsenin sorumluluğu yok, kimsenin suçu yok, kimsenin kusuru yok ama sonuçta büyük bir felaket yaşadık ve bu felaketin neticesinde 9 insanımızı kaybettik. İnanın, 3 Bakanlığımızı dinledikten sonra -özet olarak söylüyorum- mevzuatta tehlikeli boşluklar gördük hep beraber. Bunun yanında, kurumlar arasında senkronize eksikliğine şahit olduk. Bunun yanında, uygulamada çok büyük ciddiyetsizliklere şahit olduk. Bunun yanında, denetimlerde büyük bir eksiklik olduğunu hep beraber hem gördük hem hissettik hem de dinlemiş olduk.

Bizim medeniyetimizde devletin insanına karşı 5 temel görevinden 1'incisi insanın canını korumaktır diyebilirim. Devlet, insanımızın canını sınırdan da koruyacak, sahilde de koruyacak, yurt dışında da koruyacak, iş yerinde de koruyacak. Özellikle iş yerinde koruma görevini devlet tüzel kişiliği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızı ilettiği hâlde ben bu 9 insanımızı kaybettiğimiz

bu olay neticesinde biraz topu taca atmasını, işin gerçeği, çok şık görmedim çünkü burada okuyup uzatmak istemem ama “Görev alanımız değil.” denilen alanın bile İş Kanunu 2’nci madde onların görev alanı olduğunu zaten söylüyor. Bunu tekrar okudukları zaman kendileri de inşallah görmüş olacaklar.

Ben çok vakit almamak için direkt 9 tane soru sormak istiyorum ve bu soruların da cevabını inşallah hep beraber dinlemiş oluruz.

1’nci sorum şu: Çöpler altın madeni ocağında bugüne kadar kaç tane iş kazası yaşanmıştır? Ölümlü iş kazası var mıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

MESUT DOĞAN (Ankara) – 2’nci sorum: Çöpler altın madeni ocağında faaliyet gösteren taşeron işçileri de dâhil iş yerlerinde kaç tane işçi çalışmaktadır? Kaç iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı çalışmaktadır? İş yeri hekimi ve iş yeri güvenliği uzmanı başına kaç işçi düşmektedir? İş yerinde çalışma sağlığı ve güvenliği açısından özellikle iş güvenliği uzmanı sayısı ve niteliği yeterli midir?

3’üncü sorum: 13 Şubat 2024 tarihinde ölümlü iş kazası öncesinde toprak kaymasına ilişkin eksiklik ve aksaklıkların acil durdurmayı gerektirmesine ve göçme sonucu kimyasal sızıntının acil ve hayati tehlike arz etmesine rağmen işveren tarafından gerekli tedbirlerin alınmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum, toprak kayması yaşanmadan önce iş güvenliği uzmanınca Bakanlığımıza bildirilmiş midir? Bildirilmişse Bakanlığımızca denetim yapılmış mıdır? Bakanlığımızca denetim yapılmışsa 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 25’inci maddesi kapsamında işin durdurulması neden sağlanmamıştır?

4’üncü sorum: Söz konusu maden ocağında asıl işveren tarafından 6331 sayılı Kanun kapsamında iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturulmuş mudur? Oluşturulmuşsa bu kurul tarafından Bakanlığınıza mezkûr iş kazasından önce kazanın oluşma şartlarına ilişkin bir bildirim yapılmış mıdır?

5’inci sorum: Çöpler maden ocağında Bakanlığımızca mezkûr iş kazasından önce yapılan denetimler nelerdir? Hangi alanları kapsamaktadır? Yapılan denetimlerde toprak kaymasına ilişkin tespit yapılmış mıdır?

6’ncı sorum: Çöpler maden ocağında yaşanan ölümlü iş kazası sonrasında sorumlu kamu görevlileri hakkında idari ve adli soruşturma açılmış mıdır? Bu kapsamda soruşturma açılan kişilerin görev ve unvanları nedir? Adli soruşturmalara ilişkin tutuklanan ya da gözaltına alınan kamu görevlisi var mıdır?

7’nci sorum: Ülkemizde madencilik alanında faaliyet gösteren iş yerlerinde yaşanan ölümlü iş kazaları açısından son yirmi yılın ortalaması ele alındığında, Avrupa ortalamasına göre ölümlü iş kazası açısından ülke olarak kaçınıcı sıradayız? Maden ocaklarındaki ölümlü iş kazalarının bu denli yüksek olmasının önüne neden geçilememektedir? Bakanlığınızca, ölümlü iş kazalarını azaltmak adına neden etkin bir çalışma yürütülememektedir?

8’inci sorum: Kamunun iş sağlığı ve güvenliği alanında örnek olması gerekirken neden iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerine ilişkin yükümlülükler kamu kurumları ile 50’den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri için 31/12/2024 tarihine kadar ertelenmiştir? Bu kapsama giren maden işyerleri var mıdır, varsa bu muafiyetten faydalanmakta mıdırlar?

Ve son sorum: Twitter’da bile gündem olmuş bir konunun ihbar kabul edilerek denetim yapılması gerekirken neden rutin denetim dışında hiçbir adım atılamamıştır?

Bu 9 soruya net bir şekilde cevap vermeniz inşallah bizleri memnun edecektir.

Teşekkürler ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederiz.

Son soru...

MEHMET ATMACA (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Ben fazla vaktinizi almayacağım, birkaç sorum var.

Birincisi şu: Sonuçta, bu kaza, liçin çökmesi sonucunda oluşmuş bir kaza. Liçin güvenilirliği projesi ve hesaplarıyla ilgili Bakanlığınızın sorumluluğu olmadığını düşünüyorum, bunun Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ait bir sorumluluk olması gerekir ama etrafında işçi çalıştığı için işçi güvenliğini etkilemesi açısından, bu liçle ilgili bir proje ve stabilite, güvenlikle ilgili veya etrafında çalışacak işçilere zarar verip vermeyeceğiyle ilgili bir bilgi talep etmediniz mi? Bunu ben merak ediyorum.

Yine, iş teftişi sunumunuzda etmenlerden bahsettiniz. Fiziksel etmenler nelerdir, bunlar değil midir? Yani bu kazanın meydana gelme ihtimalleri değil midir bu fiziksel etmenler, bu da buna girmez mi? Dolayısıyla bu liç güvenliğiyle ilgili elinizde belge olması gerekir; bunu hazırlayan olmasanız da bunu talep etmiş olmanız gerekirdi. Bu konularla ilgili bir çalışmanız oldu mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ediyorum.

Şimdi toplantıya yirmi dakika ara veriyorum.

Yirmi dakika sonra cevap bölümüne geçeceğiz.

Kapanma Saati: 17.39

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.16****BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)****BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)****SÖZCÜ: Abdurrahman BAŞKAN (Antalya)****KÂTİP: Mustafa SARIGÜL (Erzincan)**

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, değerli katılımcılar; toplantımızın Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Birinci bölümde sunu vardı, ikinci bölümde soru sordular ve değerlendirmelerde bulundu Komisyon üyesi arkadaşlarımız, milletvekillerimiz; şimdi bu bölümde cevapları Bakanlığımız, Bakan Yardımcımız, ilgili bürokrat arkadaşlar verecekler. Ama şöyle bir şey söyleyeyim: Tabii, arkadaşlar, herkes soruları sordu; mükerrer soruların olduğunu da görüyoruz, doğaldır çünkü bazı soruları çok önemsiyoruz arkadaşlar olarak ve mükerrer bunları sorduk, kayıtlara da geçti. Bazı teferruatlı sorular da soruldu, detaylı bilgiler istendi; onları da Komisyon olarak hem tutanaklardan alırsız hem de arkadaşlar yazılı olarak verirlerse Bakanlıktan resmî olarak isteyeceğiz, talep edeceğiz; gerekirse o soruların cevaplarına raporumuzda yer veririz diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Efendim, çok teşekkür ediyorum.

Yani çok yoğun bir hızlı soru sorma süreci oldu, biz de hızlı not almaya da çalıştık, zaten tutanaklarda da vardır. Biz mümkün olduğu kadar kendi uzmanlık alanımıza giren konularda şu anki elimizdeki verilerle cevap vereceğiz. Sayılarla ilgili çok fazla talep oldu, sayılar ve raporlarla ilgili; onları da inşallah elimizdeki belgeler çerçevesinde cevaplamaya, yazılı olarak cevaplamaya çalışacağız.

Ben genel bir değerlendirme yapayım, sonra Sayın Başkanımıza ve Genel Müdürümüze sözü vereceğim, ondan sonra da en son yine ben değerlendirme için son sözü alacağım. Genel olarak soruların yoğunlaştığı belli başlı konular oldu, ben onlara kısaca değinmek istiyorum.

“Bu madende yapılan, bu maden sahasında yapılan daha önceki denetim ve tespitler nelerdir?” denmişti. Özellikle Covid’den sonra 5 kere buraya gidilmiş ve çok ciddi aksaklıklar, eksiklikler tespit edilmiş, düzeltilirilmiş, bazılarında da para cezası verilmiş; bunların detaylarıyla ilgili Rehberlik ve Teftiş Başkanımız bilgi verecekler. Bu, daha çok işlerin yer üstü maden tarafıyla ilgili tespitlerdir.

İkinci konu, yığın liçi alanı kimin sorumluluk alanı? Bunu en son değerlendireyim çünkü cevapları da detaylı dinlemiş olalım. “Yaptırımlar sadece ceza mı, bunun ötesinde bir yaptırım yok mu?” ve “Kamu görevlilerinden gözaltında olan var mı?” gibi sorular var. Tabii, bizim yaptırımlarımız ceza ve kapatmayla ilgili oluyor ama yargıya yansımış yani gözaltına alma veya hüküm giyme gibi konularla ilgili bizim bir faaliyetimiz yok. “Bu sahayla ilgili son teftiş raporu çıktı mı?” dediniz. Hem SGK’nin hem Rehberlik ve Teftişin sahada topladıkları veriler var, bunla ilgili yapılmış çalışmalar var ama şu anda bitmiş bir süreç yok. Yargı süreci zaten devam ediyor ve soruşturmanın da gizliliği kapsamında bazı durumlar söz konusu. Dolayısıyla bizim bu sunumda Rehberlik ve Teftiş Başkanlığımızın, arkadaşların ön araştırma raporuna göre yaptıkları tespitlerde de özellikle vurguladığımız konu, net bir bilgi olmadığını vurguladık ve oranın projesi, uygulaması ve çözüm miktarıyla ilgili tespitler daha çok uzman görüşü ve şahitlikler üzerine ki oradaki müfettişlerin gidip yaptığı görüşmeler üzerine. Ayrıca

ben de şahsen oraya gittiğimde, iş sağlığı güvenliği uzmanları ve yöneticileriyle görüştüğümüzde benzer tespitleri paylaştılar ama solüsyon miktarı, proje detayları gibi konular zaten bizim uzmanlık alanımıza girmediği için biz net bir bulgu vardır burada diyemiyoruz. Ama bu daha çok uzman görüşlerinin bize aktarılmasıyla ortaya çıkmış ve ayrıca da fotoğraflar ve videolarda da orada gördük, sahada da gördük; kaymanın nedeninin ne olduğuna dair biz uzman olmasak da bir fikir oluştu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kaç kamyon oksitli cevher taşındığını biliyor olmanız lazım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Yani böyle bir tespitimiz yok ama orada Enerji Bakanlığı kayıtlarından veya iş yerinden bunlar tespit edilebilir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İş güvenliğini nasıl sağlıyorsunuz? Yani bir üretim zorlaması, aşırı yükleme yapıp risklerin ortaya çıkmasına sebebiyet verilme durumu var, iş güvenliğini etkileyen riskli durumlar var.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Bununla ilgili arkadaşlar yani elindeki ne tespit varsa bunları anlatacaklar.

Burada yani o taşınan toprağın, içinde cevher olan toprağın kendisi riskli değil ama o agrega hâli -yani ben de uzman olduğum için değil- oradaki görüşlerde “O küçültüldükten sonra siyanür verilip o membran üzerine serildikten sonra eğer insan maruziyeti olursa tehlikeli olur.” deniyor ama uzmanlık alanım değil. O yüzden burada bir yorum yapmak istemem.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama kaymanın tek sebebi solüsyona bağlanmıyor yani aynı zamanda aşırı yüklendiği zaman içindeki sıvılaşmanın etkisi de olabilir, olmaya da bilir, o etki büyük de olabilir, küçük de olabilir ama burada 10 milyon ton fazla yükleme var, oksitli cevher yüklemesi var. O 10 milyon ton fazla oksitli cevherin yüklenebilmesi için de onu taşıyan kamyon olması gerekiyor ve bu kamyonlar da sefer sayısını artırmış, bu aşırılığı ortaya çıkarmış olmalı. Her kamyonunda bir kamera olduğunu göre bizim felaketi izlediğimiz, aynı zamanda ekranlara yansıyan kamera da olduğuna göre bu kamyonların ne taşıdığı, ne kadar yük taşıdığı mutlaka kayıt altına alınmış olmalı, bunu da bir bakanlığın veya birkaç bakanlığın denetliyor olması gerekiyor; eğer denetlemiyorsa zaten burada bir kayıt dışılık oluşuyor yani.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Mutlaka yani bizim alanımız değil ama o yığının oluşturulması için ne kadar bir taşıma yapıldığı mutlaka kayıtlar altında vardır.

Şimdi, burada...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ne kadar sürede taşındığı...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Evet, mutlaka vardır.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Sayın Bakanım, biz Bakanlık olarak çalışma sağlığına bakıyoruz, kamyonlardaki yüklere değil.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Tabii, tabii.

Burada ben en son şeyi değerlendireyim yani “Bu bizim sorumluluk alanımıza ne kadar giriyor?” değerlendireyim, onunla ilgili şu anda bir şey söylemeyeyim, arkadaşlar cevaplarını versinler. Burayla ilgili yani “Olay olmadan önce bir tespitiniz var mıydı?” diye soruldu. Olay olmadan önce, aralık ayında oraya şikâyet üzerine gidiliyor -ki arkadaşlar onunla ilgili tespitleri söylerler- yığın içi alanıyla ilgili bir denetimimiz yok orada, zaten faaliyet alanımız değil.

Daha sonra...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hangi saatte olduğunu biliyor musunuz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Evet, şimdi, onu sona bırakayım bütün cevaplar geldikten sonra.

Burada olayın olduğu günle ilgili soru soruldu. Olayın olduğu günle ilgili de arkadaşlar yine bilgilendirme yaparlar. O gün iş sağlığı güvenliği uzmanları sahada sıkıntı olduğunu tespit ediyorlar ve oradaki çalışanların çıkarılmasını ve solüsyonun durdurulmasını talep ediyorlar fakat böyle bir kaza daha oluşmadığı için bir bilgilendirme yok yani AFAD’a, kaymakamlığına veya dışarıya, Emniyete bir bilgilendirme yok, bize de yok. Bir müddet sonra, öğleye doğru solüsyon durduruluyor oradaki görüşmelerden aldığımız kadarıyla fakat çatlaklar var. Oradaki işi de durduruyorlar, konteynere doğru çekiyorlar fakat yine uzmanlar, görevliler durum nedir diye tespit etmek için tekrar oraya gidiyorlar. Ayrıca, Çiftay firmasının madenle ilgili faaliyetleri devam ediyor ki zaten o gün için aralarındaki koordinasyonun, iletişimin eksik olduğuyla ilgili de bir tespit var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir teftiş gerçekleştirerek mi bu görüşleri bildiriyorsunuz yoksa başka bir yerden aldığımız bilgiyle mi?

BAŞKAN ATAY USLU – Ön inceleme raporu dedi ya.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Teftiş tabii. Oradaki iş sağlığı uzmanlarının, yöneticilerin, oraya giden müfettişlerimizin genel oluşturduğu fikirler.

BAŞKAN ATAY USLU – Daha ön inceleme raporu bu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani bir fikir mi, bir rapora dayanıyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Rapor tabii, arkadaşlar hazırlamış.

BAŞKAN ATAY USLU – Kesin olmayan ön inceleme raporları var, anladığım kadarıyla Çalışma Bakanlığı’nda da var, mülkiye müfettişleriyle herhâlde İçişleri Bakanlığı da bir rapor hazırlıyor ya da hazırlamıştır, şimdi onları isteyelim. Adalet Bakanlığının da bu süreçle ilgili bir ön inceleme raporu vardır, çalışma içerisinde. Biz de Komisyon olarak bu ön inceleme raporlarını isteyelim ama ön inceleme raporları bilebildiğim kadarıyla kesin raporlar değil, ilk anda alınan ifadelerle oluşturulan genel bir kanaat. Bakanlık da bunu bugünkü sunuya dercetmiş gözüküyor. Diğer bakanlıklardan da isteyelim bence teftiş kurullarına yaptırdıkları ön inceleme raporlarını. Diyoruz ya, alanda idari olarak ve adli olarak incelemeler devam ediyor, olay soruşturuluyor; işte, idare bunları yapıyor, adli olarak da savcılık kendisi araştırıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Ben genel olarak böyle bir giriş yapmış olayım.

Şimdi Rehberlik ve Teftiş Kurulu Başkanımıza sözü veriyorum, o da elimizdeki detay verileri paylaşacak.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, sizleri tekrar saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bir sürü soru soruldu, bazıları ortak oldu, bazıları ayrı sorular var, elimizden geldiği kadarıyla tasnif etmeye çalıştık kısa süre içerisinde. Bunları ayrıntılı bir şekilde sizlerle paylaşmak istiyorum.

Tabii, özellikle Anagold ve Çiftayda daha önce yaptığımız teftişler söz konusuydu, bunların ayrıntıları soruldu. Tabii, Anagold özelinde ve Çiftay özelinde az önce özetle aslında biz bunları sunumumuza almıştık fakat ayrıntıya girecek olursak... Sizin de zamanınızı çok fazla almamak adına hızlı bir şekilde bu eksikliklerden bahsetmek isterim. Detayını zaten sizlere, Komisyona yazılı bir şekilde iletmış olacağız teftiş sonuç raporlarında. Örneğin, Çiftayda yaptığımız denetimde 35 aykırılık bulmuştuk, bunun 32'sinin giderildiğini söylemiştik. Mesela ne vardı? Eylem planlarında şekilsel eksiklikler vardı, bunların teftiş süresi içinde giderilmesini sağladık.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Acil eylem planları mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – İsterseniz bitireyim çünkü 30 küsur eksik var, onları tek tek size söyleyeceğim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Eylem planı dediginiz, acil durum eylem planı mı “eylem planı” adında başka bir plan mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Şöyle: Sayın Vekilim, burada bir sürü eylem planı var biliyorsunuz, daha doğrusu, kontrol raporları var vesaire var; burada şekilsel eksikler söz konusu, onların giderilmesini sağladık. Örneğin, iş yerinde kullanılan bir fork-lift makinesi var, bunun periyodik kontrolü yapılmamış, onun yapılmasını sağladık. Çiftayı söylüyorum şu anda. Yine, mesela, iş yerinde kullanılan Manitou marka bir başka makine var, bunun da muayene raporu söz konusu değil, bunu tamamlatmışız. İş yerinde kullanılan Mercedes marka bir mobil vinç var, bunun uygun olduğuna dair vinç muayene raporu söz konusu değilmiş, bunu tamamlatmışız. Bu tür eksiklikler söz konusu, istiyorsanız hepsini tek tek sayabilirim, zaman almamak adına istiyorsanız diğer sorularımıza geçelim, bunları ayrıntılı sizlere gönderebiliriz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani yığın liç sahasını doğrudan ilgilendiren bir şey varsa özet olarak onu...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Sayın Vekilim, Sayın Bakanımız da ifade etti, aslında yığın liçiyle ilgili kısmı en son Sayın Bakanımız toparlayacak, o yüzden ben anlatmak istemiyorum tekrar olmasın diye, mükerrerlik olmasın diye. O yüzden, diğer soruları cevaplayacağım ama gerek olursa tekrar ayrıntılı bir şekilde sorularınızı cevaplamış olacağım.

Sayın vekillerimizden Ayten Kordu şöyle bir soru sordu: “Yargılananlar kimler? İşverenlerden içeride olanlar var mı? Genelde burada sorumlu olanlar çalışanlar, işçiler, mühendisler oluyor.” Malum, adli merciler tarafından bu süreç takip ediliyor, bizim bu konuda bir yorum yapmamız çok doğru değil ama kamuoyundan bildiğimize göre, özellikle Soma kazasında orada işverenler de yetkililer de yargılandı, tutuklandı ve hapis cezası aldı; onları biliyoruz, sadece böyle bir değerlendirme yapabilirim.

Sayın Vekilimizin, işçilerin çalışmak istemediği ancak bu kabul edilmediği için ücretsiz izne ayrılma baskısı olduğuyla ilgili ve zorlandığıyla ilgili, kişisel koruyucu donanımların kullanılmadığıyla ilgili başka bir sorusu vardı. Bize bu noktada ulaşmış sadece 1 başvuru var. Bir işçimizin burada hijyen şartlarının oluşmadığı, bu noktada bir denetim yapılması talebi var; bunu da biz işleme aldık ve inceletiyoruz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – İşçinin talebi ne zaman?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI
BEKİR AKTÜRK – Talep yeni.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Olaydan sonra mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI
BEKİR AKTÜRK – Hemen sonra değil, olaydan yaklaşık iki ay sonra.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hangi yolla şikâyetle bulunmaları mümkün?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI
BEKİR AKTÜRK – CİMER tabii ki.

Zaten şöyle: Bize CİMER yoluyla ulaşan her şikâyeti biz değerlendiriyoruz; bakın, burada bir tereddüt söz konusu değil. Bazen şu olabiliyor: 3071 sayılı Dilekçe Kanunu var. Bu Dilekçe Kanunu’na uygun olmayan başvurular da olabiliyor ve bu Kanun der ki: “Bu şartlar uygun değilse tamamlanması için tekrar kullanıcıya gönderin.” O tür durumlar da oluyor. Bu olaydan bağımsız söylüyorum. Dolayısıyla bize gelen her başvuruyu biz teftiş niteliğiyle bağdaşır olup olmadığını bakıyoruz ve o şekilde kapsama alıyoruz.

Bir başka sorusu Sayın Vekilimizin “İşçilere yığın liçine dönme talimatını kim verdi? Bunu nasıl tespit ettiniz?” şeklindeydi. Tabii, az önce Sayın Bakanımız da ifade etti, biz olay sonrası hemen oraya müfettiş arkadaşlarımızla intikal ettik. 2 başmüfettişimizi hemen olay günü gönderdik, daha sonra ben dâhil olmak üzere toplam 7-8 başmüfettiş arkadaşımızla beraber sahadaydık. Konuyla ilgili görevli arkadaşlarımızın sahada yaptığı incelemeler sonucu, alınan ifadeler sonucu, buradaki beyanlar sonucu biz bunu ifadelerde aldık fakat net bir tespitemiz söz konusu değil burada. Çünkü konuyla alakalı çoğu sorumlu şu an tutuklu olduğu için onlara bunu yöneltmedik. “Bu talimatı siz mi verdiniz? Bu yönlendirmeyi siz mi yaptınız?” diye hâlihazırda soramıyoruz çünkü olay savcılık aşamasında ama bu tür bilgileri biz yaptığımız incelemeler neticesinde tespit etmiş olduk.

Bir başka Vekilimiz Sayın Müzeyyen Şevkin’in sorusu “İş yerinde hangi yaptırımlarınız oluyor?” şeklinde. Tabii, ben bunu genel olarak özetlemeye çalışıyorum. Aslında sizleri çok ayrıntıya boğmama adına sunumda kısaca geçmiştim ama burada biraz daha detaylı arz etmiş olayım. Biz teftişlerimizde rehberliği ön plana çıkararak hareket ediyoruz yani cezalandırıcı bir durumumuz söz konusu değil. Öncelikle eksiklik ve noksanlık varsa, mevzuata aykırılık varsa bunların giderilmesi için işverene süre tanıyoruz. Bu süre içerisinde giderildiği takdirde herhangi bir yaptırım uygulamıyoruz. Bunun bir istisnası var, o da hayati tehlike arz eden durumlar. Eğer çalışmamızın sağlığı açısından hayati bir tehlike varsa, bir risk durumu barındırıyorsa biz orada süre vermiyoruz, hemen o iş yerini veya o iş yerinin ilgili bölümünü faaliyete kapatıyoruz. Dolayısıyla idari tedbirimiz bu şekilde yürürlüğe giriyor. Daha sonra işverenimiz tekrar bize başvuruyor, diyor ki: “Ben bu eksikliği gidermek istiyorum.” Biz, tabii, orayı mühürlüyoruz mülki amirlik vasıtasıyla. Kaymakamlıkları gönderiyoruz, onlar işletmeyi mühürlüyorlar veya ilgili bölümünü. Tekrar işletmenin bize başvurusu üzerine işletmenin geçici mührünü söküyoruz. O sırada... Tabii, o geçici mührü sökmenin amacı şu: Üretim değil, herhangi bir faaliyet değil, sadece orada o eksikliği giderme adına yapılması gereken aksiyonlara izin veriyoruz. Daha sonra, işverenimiz bu aksiyonları aldıktan sonra tekrar bize başvuruyor, diyor ki: “Ben eksiklerimi giderdim.” Tekrar yeni bir heyet görevlendiriyoruz ve müfettiş arkadaşlarımız gidiyorlar, eksiklikler tamamlanmışsa üretime açıyoruz, tamamlanmamışsa yeniden burada kapatıyoruz ve aynı prosedür tekrar başlıyor. Dolayısıyla bunu uyguluyoruz.

Tabii, hayati tehlike ihtiva etmeyen hususlar oluyor, şekilsel hatalar oluyor. Az önce söylediğim gibi belirli kontrol formları, belirli zamanı geçmiş süreçler oluyor. Eğer bunlar yerine getirilmediyse ve hayati tehlike arz etmiyorsa, işverenimize süre vermemize rağmen bunu tamamladıysa artık son noktada idari para cezası uyguluyoruz ve süreci bu şekilde tamamlamış oluyoruz.

Bir başka sorusu Sayın Şevkin'in şuydu: "Maddi ve manevi tazminatla ilgili bir çalışmanız var mı?" Tabii, bu da yargılama sonucunda, adli yargılama sonucunda ortaya çıkacak dolayısıyla bununla ilgili de sadece bunu söyleyebilirim.

"Kaza alanına kaç müfettiş gitti?" Yine, Sayın Vekilimizin sorusu. Biz 7 müfettişle sahadaydık Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı olarak. Ayrıca İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünden Genel Müdürümüz başta olmak üzere diğer arkadaşlarımız, yine SGK'den 2 başmüfettişimiz sahada uzun süre görev yaptık.

Bir başka vekilimizin sorusuna geçmek isterim, Oğuz Üçüncü Vekilimizin sorduğu sorulara. "Maden Yönetmeliği ek 2 yığın lıçını kapsıyor mu?" şeklinde ama bunu dediğim gibi, Sayın Bakanımız en son toparlayacak, orayı geçiyorum.

Bir başka sorusu: "2021-23 yılları arasında Anagold şirketine 2,5 milyon ceza uygulamışsınız. Bu size alarm çanları çaldırmadı mı?" şeklinde özetle bir soru var. Tabii, 2023 yılında yazılan bu ceza aslında 2021 yılında yaptığımız teftiş vardı, orada bazı eksiklikler vardı -30 küsur eksiklik vardı size aktardığım, daha doğrusu özetlediğim- o eksikliklerin bir kısmının hâlâ biz giderilmediğini gördük dolayısıyla geriye doğru katlamalı ceza uyguladık yani o rakamın yüksekliği buradan geliyor. Bizim aslında son yaptığımız teftişte çok fazla aykırılık yok ancak 2021'den kalan eksiklikler söz konusu. Dolayısıyla yaklaşık yirmi dört aylık veya daha da uzun katlamalı ceza uyguluyoruz dolayısıyla o rakamın yüksekliği buradan kaynaklı.

Tabii, şunun özellikle altını çizmek isterim: Yaptığımız bu teftiş ve denetimlerde ortaya çıkan eksikliklerimizin hiçbirinin lıç yığınıyla bir bağlantısı da yok yani alarm çaldıracak veya efendim bizde etki uyandıracak bir husus söz konusu değil.

Bir başka sorusu Sayın Üçüncü'nün "Radar verileri size ne zaman ulaştı?" şeklinde. Tabii, Başkanlığımızca radar verilerinin eş zamanlı izlenmesi gibi bir fonksiyonumuz yok, böyle bir görev tanımımız da yok. Tabii, kaza sonrası, az önce söylediğim gibi müfettiş arkadaşlarımızın sahadaki yaptıkları çalışmalarda elde ettikleri bilgileri biz sizlerle paylaşmış olduk.

Sayın Şenol Sunat Vekilimiz "Yığın lıçına fazla solüsyon beslemesi yapıldığı sonucuna nasıl ulaştınız?" şeklinde bir soru sordu. Tabii, bizim bunu teknik olarak ölçmemiz mümkün değil, bizim alanımızda olmayan bir durum. Fakat burada yine görevlendirdiğimiz müfettiş arkadaşlarımızın sahadaki yaptıkları görüşmeler, yığın stabilitelere yönelik literatür ve mühendislik bilgisi sonucu yaptıkları kanaat ve tespitleri aktarmış olduk.

Devam ediyorum Sayın Başkanım. Sayın Gamze Taşcier'in birkaç sorusu var, onları cevaplayacağım. Öncelikle "Sendikal baskı olduğuna ilişkin söylemler..." şeklinde bir sorusu oldu. Son zamanlarda böyle bir şikâyet bize ulaşmadı ama 2019 yılında böyle bir başvuru vardı, yaklaşık bundan beş sene önce olduğunu söyleyelim. Burada da kısaca yeterli çoğunluk sağlanamadığından olumsuz sonuçlanmış böyle bir şikâyetin sonucu ama bu olay öncesi veya olay sonrası sendikal baskıyla ilgili bize ulaşan herhangi bir şikâyet söz konusu değil.

Yine, Sayın Vekilimizin bir başka sorusu "Kazanın meydana geldiği iş yerinde üretim zorlaması, kapasite aşımı var mı?" şeklinde, birkaç vekilimiz de yanlış hatırlamıyorsa sordu, dolayısıyla onlara da cevap vermiş olayım. Tabii, malumunuz Bakanlığımız mevzuatının hiçbir yerinde bu yığın

liçlerinin projelendirilmesi, projenin uygulanması, kapasitelerine ilişkin bir hüküm bulunmuyor. Yine, yığın liçlerinin kapasitelerine ilişkin hususlar projeye belirleniyor. Dolayısıyla bizim bu noktada bir denetimimiz söz konusu olmadığından tespitimiz de bulunmuyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O liç sahasında hiç işçi çalışmıyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Bir başka sorusu Sayın Vekilimizin...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani işçilerin çalıştığı yerler sizin denetim ve sorumluluk alanınıza girmiyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Sayın Vekilim, az önce...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani liç sahasında, örnek veriyorum, işçi sağlığını tehdit eden durumlar var ama siz yığın liç sahasıyla ilgili olmadığınızı düşündüğünüzden o tehditleri yok mu sayıyorsunuz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Şimdi, söyle, Sayın Vekilim, şöyle bir örnekle açıklayayım: Şimdi, az önce aslında ben size arz etmiştim ama kendimizi doğru ifade edemedik demek ki, tekrarlamış olalım. Bu konuyla ilgili bizim maden özelinde ve Çiftay üzerinde bir denetimimiz var. Bu da İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'mize dayanıyor, Maden İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği. Bir başka denetim alanımız SEVESO kapsamında, bu da büyük endüstriyel kazaların etkilerinin önlenmesi veya azaltılmasını ihtiva ediyor. Şimdi bunlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İşçi sağlığı konusunda çalışan, özel sektördeki, oradaki şirket çalışanları da doğrudan işçi sağlığı bakımından sizin sorumluluk denetim alanınızda değil mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Sayın Vekilim, müsaade ederseniz açıklayacağım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çiftay şirketi...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Bir açıklasın. Niye zorluyorsun?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Müsaade ederseniz açıklayacağım.

Şimdi, dolayısıyla iki husus var burada. Biz, bu noktada, madenlerin çıkarılmasına bakıyoruz, satışa hazırlanmasına bakıyoruz, depolanmasına ve araştırılmasına bakıyoruz; işlenmesine bakmıyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, işlenmesinden...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Sayın Vekilim ama yani ben toparlayayım, ondan sonra kafanıza sorular takılırsa...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çok durarak konuştuğunuz için konuşmanızı tamamladınız sandım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Gayet normal konuşmaya çalışıyorum, anlatmaya çalışıyorum Sayın Vekilim.

Şimdi, dolayısıyla şöyle, biz bir işletmeye gittiğimizde...

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Genel Müdürüm, siz Komisyona hitap edin.

Bence, Sayın Vekilim, karşılıklı konuşmaya da fırsat vermeyelim. Bakın, burada biz hepimiz sorular sorduk, farklı sorular sorduk, hakikaten merakla bekliyoruz. Anlıyorum sizin şeyinizi ama karşılıklı konuşma Komisyonun insicamını bozuyor. Buradaki arkadaşlarımızın hakkını, hukukunu çiğnemek olarak düşünüyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, hangi hakkı, hukuku?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Sorduğumuz soruların cevabı bitsin, sonra yeni soru sorun; bu.

BAŞKAN ATAY USLU – Benim de karşılıklı olarak söylemek istediğim çok söz var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu Komisyon bittiği zaman herkes eşit konuşma yaptığı için başarılı bir Komisyon olmayacağız.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Hiç kimse eşit konuşma yapmıyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Doğru soruları sorduğumuz, yanıtları aradığımız için...

BAŞKAN ATAY USLU – Efendim, sizin sorularınız mı yalnızca doğru sorular, bizim sorularımız eğri sorular mı, bunu mu demek istiyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Öyle bir şey kastetmiyorum.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bahsedilen noktada bir eksiklik var.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın arkadaşlar, şöyle bir üslup yapalım mı? Biz çıkalım, Sayın Vekilim otursun burada, bürokratlara sürekli bunları sorsun, karşılıklı cevaplasın. Ama burada, bakın, 50'ye yakın soru sorduk, biraz önce de ifade ettik, tamam, bir defa izin verimiz, iki defa izin verdik ama bakın, yaklaşık on dakikadır soru-cevap yapıyoruz orada, on dakikadır. Sayın vekillerim de bakıyor, sayın vekillerim de bekliyor.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Belli ki orada yasal bir boşluk var.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın vekillerimiz, bakın...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Cevherin işlenmesinde sorumlu değil, oradan değil, buradan değil.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, benim sorularımda da aynı durumlar ortaya çıkabilir, arkadaşlarda da çıkabilir ama böyle bir yöntem olmaz, böyle bir çalışma olmaz. Bunun bir yöntemi var, arkadaşımız teferruatıyla anlatacak.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, Değerli Başkanım, 7 işçi enkaz altında ve işçi sağlığından sorumlu Bakanlık burada ve sürekli şunu ifade ediyor: “Ben yığın liç sahasından sorumlu değilim, cevherin işlenmesinden sorumlu değilim, üretimden sorumlu değilim, efendim, ondan sorumlu değilim, bundan...” Yani enkazın altında 7 işçi şu anda yok.

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey, buradaki bürokrat arkadaşlar sizin söylediklerinizi söyleyecek değil. Kendileri hazırlanıp geldiler; kanun, mevzuat, uygulama çerçevesinde cevaplarını veriyorlar. Sizin istediğiniz cevapları vermedi diye karşılıklı sormaya gerek yok, soru-cevaba gerek yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, ciddiyetli gitmiyor yani.

BAŞKAN ATAY USLU – Lütfen, buradaki arkadaşlarımızın hakkını hukukunu çiğnemeyelim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, hangi hak hukuk?

BAŞKAN ATAY USLU – Herkesin bir hakkı hukuku var. Biz de bu Komisyonundayız, biz de bu Komisyonda bekliyoruz, diğer arkadaşlarımız da bekliyor, Oğuz Bey de bekliyor. Oğuz Bey'in soruları da çok ciddiydi. Kendisi de ısrarla dedi ki: “Her soruma cevap istiyorum.” Ama bakın, dinliyor.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Hepimizin sorusu ciddi.

BAŞKAN ATAY USLU – Belki sonunda tekrar soracak.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Herkes aynı açıdan bakmayabilir.

BAŞKAN ATAY USLU – Ancak siz bir sefer bunu yapabilirsiniz ama her seferinde bunu yapma hakkınız yok, buna izin veremeyiz.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm, Sayın Başkanım.

Bence Komisyonumuza hitap edin.

Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Peki.

Sayın Başkanım, ben kısa bir örnekle açıklamak isterim. Tabii, bu istisnaları sayarken biz kendimize göre saymıyoruz, mevzuatın bize buyurduğu hususlara göre sayıyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben de bu işin peşini bırakırsam. Hadi bakalım!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Şimdi, 6331 sayılı...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çalışma Bakanlığının bu yaptığı, eksik bıraktığı konuların peşini bırakmayacağım. Hadi bakalım! Beni burada susturun hep birlikte...

Buyurun, anlatın.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Korkacağımız bir şey mi bu? Bu memnun olacağımız bir şey. Bu nasıl bir kafa ya!

BAŞKAN ATAY USLU – Biz hiç kimseyi susturmuyoruz, bütün kurumları çağırıyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Gelen hiçbir bakanlık sorumlu değil...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Bu dediğinizden niye rahatsız olayım?

BAŞKAN ATAY USLU – Ben şunu söyleyeyim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Enerji Bakanlığının sorumlu değil, Çevre Bakanlığının sorumlu değil, Çalışma bakanlığının sorumlu değil...

BAŞKAN ATAY USLU – Diğer arkadaşlarımız da aynı ciddiyette sorular sordular.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O ailelere İliç'e gittiğimiz zaman siz bakalım ne cevap vereceksiniz. Hadi bakalım!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Beşiktaş'ta 29 insan yandı. Oraya da gidelim mi? Hadi bakalım!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Her yere giderim.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Var mısın?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Varım!

BAŞKAN ATAY USLU – İlk günden beri bunu çalışıyoruz ama asla kimsenin yargı yapması doğru değil, sonucuyla ilgili konuşması doğru değil. Daha yeni başladık çalışmalarımıza. Araştırma çalışmaları bu şekilde olmaz, birilerini suçlayarak olmaz. Evet, araştıracağız, soracağız, sorgulayacağız, cevaplarını alacağız. Her kurumun bir görevi var, görev çerçevesi var; her bakanlığın bir alanı var, bakanlıklarımız alanı çerçevesinde bize sorularının cevaplarını verecekler.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Burada kimse suçlamıyor aslında. Deniz Bey gayet açık bir şekilde soru soruyor, soru dolandırılarak cevap verildiği için üstüne basa basa tekrar soruyor.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın vekilim, ikinci turda tekrar sorarız.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Siz aslında sürekli... Bakanlık kendini savunmuyor, siz onları savunuyorsunuz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Hiç Bakanlığın söylediklerine değil usule itiraz ediyoruz, usule. Esas ve usul diye iki kavram vardır.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Bakın, ben dört gündür burada sadece dinliyorum, hiç soru bile sormadım çünkü hiçbir sorumuza cevap alamadık.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – O sizin bileceğiniz bir şey.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Hayır, bakın, sorulan bütün sorular ortak, hiçbir soruya doğru düzgün cevap vermediler. Sunumlarının içinde olduğu sorulara yalnızca cevap verdiler. Onun dışındaki sorulara ya yazılı vereceklerini söylediler ya daha sonra vereceklerini söylediler.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, daha arkadaşlar cevap vermeye daha yeni başladılar, bir cevap versinler, bitirsinler. Sayın Bakanımız en sonda liç sahasıyla ilgili değerlendirme yapacağını söyledi.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Bu saatten sonra usulü tartışmak çok sıkıntılı, evet, usulü tartışmıyorum ama başlı başına sığağı sığağına soru sormak gerekiyor. Soru soruyorsun, cevap alamıyorsun.

BAŞKAN ATAY USLU – Nasıl bir yöntem yapalım? Karşılıklı soru-cevap mı yapalım?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Aynen, bu işin çözümünü istiyorsanız karşılıklı soru-cevapla olur.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, böyle bir yöntem olmaz ki böyle sonsuza kadar gider bu. (Gürültüler)

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, burası ciddi bir komisyon, öyle, herkes mikrofona basacak, konuşacak; böyle bir şey olmaz ki düzen olmaz. Biz ilk günden beri...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Verilen cevaplar ciddiyetsiz.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim... Sayın Vekilim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bakın, neyle karşı karşıyayız, biliyor musunuz: 3 tane bakanlık da sorumluluk kabul etmiyor, âdeta burada kayıt dışı bir yığın liç sahası var ve bu sahada altın üretiliyor, sonra da birileri çıkıp bize “Biz ne kadar üretildiğini biliyoruz, konuyu takip ediyoruz, hâkimiz.” diyor. Hayır, hiçbiri hâkim değil o zaman. Madem kayıt dışı, hiç kimse sorumlu değil, denetlemiyor yığın liç sahasını; ne kadar altın üretildiğini nereden bileceğiz?

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey, devam edelim mi?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Bu tepitlerimizi belirteceğiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – 3 bakanlığın bu denetimsizliği, bu ciddiyetsizliği devam ederken yarın bir başka yığın liç sahalı altın maden ocağında bir felaketle karşılaşabiliriz.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Biz de onu sorduk işte.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Adımı hemen sormak, beklemek, raporu yazmak değil, sürecin içinde...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Bir burada süreci sorduğumuzda...

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın vekillerim...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Aynı şeyi 80 kere sorduğumuzda...

(Gürültüler)

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın vekillerim, bakın, hepimiz bir hukuk çerçevesinde hareket ediyoruz. İç Tüzük bize bir görev veriyor, biz bu görevi yapıyoruz. Bakın, bu görevi yaparken sorularımızı soracağız, sorgulayacağız ve araştırma raporunu en sonunda düzenleyeceğiz, bununla ilgili çalışmamızı yapacağız ancak son raporun son cümlesinde, son kısmında yazacağımızı bugün söylemenin bir anlamı yok. Diğer kurumları da dinleyeceğiz. Bugün diğer kurumu, firmayı niye dinlemek istemedik, dedik ki: “Biz önce kamu kurumlarından, akademisyenlerden bilgi sahibi olalım, sonra burayı dinleyelim.” Şimdi biz bunları dinleyerek devam edeceğiz. Biz icrai bir organ değiliz, biz yarın gidip bir işlem yapacak bir organ değiliz, biz Araştırma Komisyonuyuz. Sonucunda bir, ihmal sürecini ortaya çıkaracağız, eyvallah; iki, bu kazalar olmasın, bunun için ne yapmak gerekiyor, nasıl bir hukuki mevzuat gerekiyor, bu yapacağız; üç, bundan sonraki madencilik mimarisi, altın madenciliği süreçleriyle ilgili tavsiyelerimizi ortaya koyacağız. Gerekirse -milletvekiliyiz- oturacağız, kanun değişikliği yapacağız ancak icrai olarak ya, biz oraya gideceğiz, birine talimat verecek bir kurum değiliz. Zaten uyarılarımız kayda geçiyor, ilgili bakanlık uyarılarımızı dinliyor, bununla ilgili gereğini yapacaktır; bununla ilgili arkadaşlar soruları soruyordur ancak siz buradan bir icrai sonuç bekliyorsunuz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin böyle bir icrai sorumluluğu yok; yürütme organı başka, yasama organı başka. Denetleme görevimizle ilgili görevimizi de yapıyoruz, araştırma görevimizi de yapıyoruz burada. Bir yetki aşımı, bir görev aşımı... Soruların cevaplarının eksik olduğu veya soruların tamamına cevap verilmediği eleştirileriniz olabilir; ikinci turda tekrar söz alırsınız, dersiniz ki: “Bu sorumuza cevap verilmedi.” Arkadaşlardan tekrar isteriz, arkadaşların bu sorulara cevaplarını alırsınız. Biraz önce de ifade ettik, eğer bazı sorular teknikse, yazılı verilmesi gerekiyorsa yazılı olarak da takip ederiz; bunların hepsini beraber takip edeceğiz ve bir sonuç ortaya çıkacak ama bugünden “İhmalî tespit ettik.” ifadesi, bugünden itibaren “Ya, sorunu tespit ettik.” ifadesi emin olun, araştırma komisyonunun amacına, sürecine uygun bir tavır değil. Araştırma komisyonu ve süreci üç aylık, iki ay sonra, iki buçuk ay sonra artık yargılarımızı söyleyeceğiz, kabul ediyorum ama üniversiteyi dinlemeden, sivil toplumu dinlemeden, firmayı dinlemeden, oradaki işçileri dinlemeden, diğer bakanlıkları dinlemeden yargı yanlış.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN ATAY USLU – Önce bilgi sahibi olacağız, sonra bu bilgiyi fikre çevireceğiz, kabul ediyorum.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Başkanım, özellikle vekillerimizin biraz önceki tespitlerinden hareketle, bana soracak olursanız, gayet de iyi ilerliyoruz. Yani, dört gün içerisinde en azından boşluğu bayağı bir daralttık Vekilim, netice itibarıyla liç alanına kadar hapsettik.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Bundan sonra bizim yapmamız gereken şey bu çalışmaları detaylandırmak ama bunu yaparken özellikle rica ediyorum; bakın, biraz önce burada biz de soru sorduk, kendi aramızda şakalaşıyoruz “İktidar partisi mi, muhalefet mi?” diye, benim arkadaşlar da bana yer yer yükleniyorlar. Burada herkes eşit bir hassasiyetle buradaki mevzuatı da hatta refere ederek, sayısını vererek “Burada bir boşluk mu var, bu boşlukta şu mu yok, bu mu yok?” diye kaç gündür çalışıyor.

BAŞKAN ATAY USLU – Evet, neyse, teşekkür ederiz.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Yok, bu bana göre önemli, buradaki itham “Burası bakanlıkları savunuyor.” Ben, bunu kabullenemem. Bakanlıklar kendilerini savunsunlar, kocaman bir bürokrat arkadaş heyetiyle birlikte geldiler. Bizim buradaki işimiz merak ettiklerimizi, eksik gördüklerimizi dile getirmek. Ben, özellikle Başkanımıza teşekkür ediyorum, bu konuda şimdiye kadar hiçbir eksiklik hissetmiyorum, hissettiğim tek şey mevzuattaki eksiklik ama bizim çalışma yöntemimizle ilgili ben bir eksiklik görmüyorum, bunu da söylemek lazım.

BAŞKAN ATAY USLU – Ben anlık soru-cevap sisteminin uygun olmadığını düşünüyorum, buna izin vermemiz bu çalışmanın disiplinini bozar, sistematığını bozar.

Buyurun Sayın Başkanım, Bakanım...

ÇALIŞMA VE SOSGAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Sayın Başkanım...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sizin için soru sormak yeterli olabilir, benim için gerçeği aramak ve o yolları değerlendirmek faydalı çünkü burada bir anı yaşıyoruz, buradaki bu toplantı bittikten sonra bu toplantıya bir kez daha geri dönmeyeceğiz.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, biz 22 kişi, bütün arkadaşlarımız gerçeği araştırmak için burada ve gerçeği araştırmak için sorularını soruyorlar, sorgulamalarını yapıyorlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O yüzden, birçok soruyu belki tekrar, belki küçücük bir detayı ekleyerek, daha farklı bir yanıt alarak almak durumunda kaldığımız anlar oluyor...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Siz cevaptan sonuç çıkaramıyor musunuz Vekilim?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) –...hâliyle bu anlarda da konuşmak gerekiyor.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Cevaptan sonuç çıkarmadınız mı?

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey, bakın, ara ara tolere ediyoruz ama bir tespit yapayım: Bu süreci en çok suistimal edenlerden birisi siz oluyorsunuz.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Suistimal değil Sayın Başkanım.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, biz beş dakikalık bir tolerans...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu ithamınızı reddediyorum. O zaman, siz de çok kötü bir Komisyon Başkanlığı yapıyorsunuz.

BAŞKAN ATAY USLU – Şöyle diyelim: “Suistimal” kelimesini düzeltelim ama tolerans...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – “Suistimal” olmadı Başkanım, düzeltelim..

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz öyle dersiniz ben de böyle derim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Suistimal demeyelim ya!

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın vekillerim, bakın, biz bir tolerasyon yapıyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ne suistimali!

Sizin için başarı, Komisyon üç ay sonra bittiğinde her milletvekilinin hangi sürelerde konuştuğuyla ilgili, benim için başarı buradaki sorumluların tespit edilip bir kez daha felaketin olmamasını sağlayabilecek bütün adımları burada atıyor olmamız.

BAŞKAN ATAY USLU – Bizim için de yapılması gereken herkesin...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben, bugün yaptığımız bu toplantıya bir daha geri dönemeyeceğimizi biliyorum, o yüzden de bunu milletim adına yapıyor, elimden gelen çabayı gösteriyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, ikinci turu yaptığımızda, siz söz istediğinizde ikinci turu veriyoruz, üçüncü turu yapalım dedik; veriyoruz, kabul ediyorum, dördüncü turu yapalım “Söz istiyoruz.” diyorsunuz, veriyoruz. Bakın, burada sorun yok ama şimdi burada...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben her ağzımı açtığımda burada bana karşı bir muhalefet yapılıyor.

BAŞKAN ATAY USLU – Burada sizden önce arkadaşlarımız da soru sordu, bu soruların cevaplarını alalım, eğer sorularınıza cevap verilmediyse en son bir daha sorun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Benim niyetim belli yani.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ama bu onun suistimal ettiği anlamına gelmez, suistimal bir şeyi kötüye kullanmak yani nihayetinde gerçeği araştırmak adına...

BAŞKAN ATAY USLU – İhmal etti diyelim o zaman.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır.

BAŞKAN ATAY USLU – İhmal diyelim.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Gerçeği araştırmak adına bizden daha çok sorusu varsa, bu onu suistimal eden bir pozisyona koymaz.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, ben daha fazla soru sormasına engel oluyor muyum?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Evet.

BAŞKAN ATAY USLU – Olmuyorum.

YÜKSEL COŞKUNYÜREK (Bolu) – Yok, öyle demeyin, lütfen.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, bir yöntemi var. Biz dün, evvelsi gün, ikinci ve üçüncü turda arkadaşlar “Tamam.” deyinceye kadar çalışmaya devam ettirdik, yine devam ettireceğiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, gerçek...

BAŞKAN ATAY USLU – Ancak arkadaşlar, ben sorularıyla ilgili karşılıklı bilgi alayım, yirmi dakika karşılıklı konuşayım, bir başka arkadaşımız kırk dakika karşılıklı konuşsun, bir başka arkadaşımız altmış dakika karşılıklı konuşsun; o zaman burada bir çalışma düzeni olmaz. Burada, sorular...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ama bakın, az evvel...

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, şunu yapın: İkinci turda tekrar söz vereceğiz “Şu soruma cevap almadım, tekrar soracağım.” deyin, arkadaşlara bunu tekrar soralım.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Şunu anlamaya çalışıyoruz: Burada bir mevzuat eksikliği mi var, bir ihmal mi var; bunu ancak karşılıklı fikir alışverişiyle öğrenebiliriz.

BAŞKAN ATAY USLU – Böyle bir usul olmaz ki canım yani böyle bir yöntem olmaz ki! O zaman Türkiye Büyük Millet Meclisinde her şeyi karşılıklı yapalım. Burası...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Gerekliorsa yapacağız.

BAŞKAN ATAY USLU – Olmaz kardeşim!

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Niye olmasın?

BAŞKAN ATAY USLU – Böyle bir şey olamaz ya!

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – “Karşılıklı konuşma olmaz.” diye yazılı bir kural mı var?

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, kusura bakmayın “kardeşim” kelimesi doğru olmadı ama böyle bir şey olmaz.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Karşılıklı konuşma kim yani siz mi ben mi? Kim kiminle konuşacak, önemli olan o.

BAŞKAN ATAY USLU – Yani, böyle bir şey olmaz.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Ben de atlarım, bir soru da ben sorarım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Merakınız varsa buyurun sorun, sizi engelleyen mi var?

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Ya, lütfen; bir zamanlama farkı var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben merak ettiğinizi çok düşünmemekle birlikte, buyurun sorun bürokratlara; elinizi, ağzınızı tutan, ağzınızı kapatan mı var?

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Ama yeri geldiği zaman sorarım, yeri geldiğinde, bana söz verildiğinde sorarım.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Deniz Bey, az evvel Başkanımız... Sizlerin bir sorusu oldu, cevap geldi; arkasından tekrar sordunuz, tekrar cevap geldi; arkasından tekrar sordunuz, tekrar cevap geldi; baktı ki...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Gelmiyor cevap, cevabın içeriği bambaşka bir şey.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Beğenmediğin cevap geldi, sen beğenmiyorsun.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Bu da artık karşılıklı tartışmaya dönüyor yalnız, Başkanım da tabii ki...

BAŞKAN ATAY USLU – İstedığiniz cevap neyse söyleyin, yazılı olarak okutturalım burada. Biz buradan çıkalım, Deniz Bey, siz karşılıklı olarak konuşun. Biz raporu hazırlamayalım, Deniz Bey’in hazırladığı rapor “Ben suçluyu buldum.” diyor “Ben sorumluyu buldum.” diyor “Ben sorumlu buldum.” Diyor; Deniz Bey’in raporunu biz Komisyon raporu olarak dercedelim ve Komisyonun görev süresini sonlandıralım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, istediğim cevap ne, biliyor musunuz? İstedğim ve aradığım cevap şudur: Yeri geldiğinde, böyle, altın piyasasına oyuncu olarak giren şirketlere izin verip altına imza atıp gururla çıkıp “Ben böyle altın madenciliği yapıyorum.” demek var, sonra böyle bir felaket olup 9 işçi enkaz altında kalıp böyle bir büyük bir zarar ortaya çıktığında da nerede o sorumlular, nerede övünenler, gururlananlar? Ne diyecek? Benim aradığım ve istediğim cevap şu: Bakanlıklar üzerlerine düşen sorumluluğu kabul edecekler, bunu söyleyecekler ve biz oradan hareket edeceğiz.

BAŞKAN ATAY USLU – Siz söylüyorsunuz ya, başkasının söylemesine gerek kalmıyor herhalde!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bakın, gerçekler konuşmaların yüzeyinde olmuyor, gerçekler konuşmaların derinliğinde bulunuyor; oradan çekip çıkarmak zorundayız.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Mikrofon dışında konuşulan hiçbir şeyin kayda geçirilmesini istemiyoruz. Bastım düğmeye Başkanım, açar mısınız benim mikrofonumu.

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdi, bakın, yaklaşık on beş dakikadır aynı şeyleri konuşuyoruz, on beş dakika içinde yeni bilgiler elde edecektik; arkadaşlarımız hazırlanmışlar, biz burada aynı şeyi söyleyip duruyoruz ilk günden itibaren.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İnşallah şirket geldiğinde de bu anlayışta olmazsınız.

BAŞKAN ATAY USLU – Usulümüz belli, değerlendirmeyi yapacağız, yaptıktan sonra sorularımızı soracağız, ilgili bürokrat arkadaşlardan, ilgili arkadaşlardan cevaplarımızı alacağız.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – İnşallah şirket geldiğinde de bizi engellemezsiniz. Gerçi biz sorarız yine sorularımızı.

BAŞKAN ATAY USLU – Aldıktan sonra ikinci turda tekrar sorularımızı soracağız, üçüncü turda tekrar sorularımızı soracağız, dördüncü turda tekrar, süre geldiği zaman sorularımızı soracağız ancak burada bir arkadaşın birinci turda sürekli soru sorup diğer arkadaşların beklemesi doğru bir şey değildir. Bütün arkadaşlar eşittir, bütün arkadaşlar da şu ana kadar görüyorum, takdir ediyorum, hepsine de teşekkür ediyorum; gerçekten, konuyla ilgili araştırma yapıyorlar, dikkatle dinliyorlar ve çok önemli soruları kayda geçiriyorlar ve soruyorlar.

Buyurun Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Rehberlik ve Teftiş Başkanımız...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Sayın Başkanım, müsaadenizle devam edebilir miyim?

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Sayın Başkanım, Sayın Gamze Taşcier Vekilimizin sorularında kalmıştım, uygun görürseniz onunla devam ediyorum.

Şimdi, Sayın Vekilimiz “Maden ocağında yaşam odaları mevcut değil, var olanlar da amacı dışında, işte, konteyner de çay, kahve amacıyla kullanılıyor.” şeklinde iddiaların olduğunu ifade etti. Tabii, mevzuata göre maden iş yerlerinde yaşam odaları sadece yer altı metal madenlerinde zorunlu tutulmuştur, biz de gittiğimizde bunları kontrol ediyoruz denetimlerimizde.

Yine, Sayın Vekilimizin bir başka sorusu “Kaza sonrası denetim oldu mu?” şeklindeydi. Az önce söylemiştim, müfettiş arkadaşlarımızla sahaya gittik ve denetim yaptık. “İş yeri durduruldu mu?” diye sordu. Tabii, malumunuz, o zaman hemen Enerji Bakanlığı tarafından ruhsatı iptal edildi işletmenin; dolayısıyla, üretim söz konusu olmadığından zaten herhangi bir faaliyet söz konusu değildi, iş yeri durdurulmuştu; bizim yeniden bir durdurma yapmamıza gerek kalmadı.

Yine, Sayın Vekilimizin bir başka sorusu “Kazadan bir ay önce bazı hususlar iletildi, bu çatlaklarla alakalı söylentiler veya hususlar dile getiriliyor...” şeklindeydi. Tabii, bizde böyle bir durum söz konusu değil, bu konuda gelmiş bir müracaat, herhangi bir talep, herhangi bir şikâyet söz konusu değil.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Başkan, pardon, mesela benim şimdi bir şey sormam lazım alanınız olduğu için: Mesela liç yığınları, orada belki bir yaşam odası olsaydı, belki kurtulabilirlerdi. Bundan sonraki süreç için böyle bir şey olmalı mı? Mesela sizin alanınız olan bir konu. Bundan sonra tekrar yaşanmaması için “Evet, bundan sonra olmalıdır.” diyebiliyor musunuz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – İsterseniz ona ben çok kısa cevap vereyim.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Bence not alıp bütün cevapları verdikten sonra vermelisiniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Peki, nasıl uygun görürseniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Peki, ben o zaman devam ediyorum.

Sayın Şengül Karşı Vekilimizin birkaç tane sorusu var, onları not edebildiğimiz kadar cevaplayacağım. “İş yerlerinde Başkanlıkça yürütülen teftişler ne kadar sürüyor, kaç gün sürüyor?” şeklinde bir sorusu oldu Sayın Vekilimizin. Tabii, malumunuz, bu, işletmenin büyüklüğüne göre, çalışan sayısına göre, yapılan işin mahiyetine göre, kullanılan ekipman sayısına göre ve teknolojik ekipmanın kullanılıp kullanılmadığına göre değişkenlik gösteriyor. Dolayısıyla burada “Şu kadar sürer.” diye bir şey söyleyemiyoruz. Kimi teftiş var ki bir hafta sürüyor, kimi teftişi var ki iki ay sürüyor, dolayısıyla bu, tamamen konu, bağlantı ve iş yerinin büyüklüğüyle alakalı ve giden sayın müfettişlerimizin bu noktadaki yaptıkları süre tayiniyle biz bunu ortaya koyuyoruz.

Sayın Vekilimizin bir başka sorusu “Eksiklik tespiti hâlinde süreç nasıl işliyor? Giderilmeyen bir husus varsa neler yapıyorsunuz? Süre veriliyor mu? Giderilmediğinde kapatma yapıyor musunuz?” Aslında bir başka Sayın Vekilimize söylemiştim, çok kısa tekrar arz edeyim: Dedğim gibi, iş sağlığı güvenliği teftişlerinde hayati tehlike durumu söz konusuysa burada hiçbir tolere durumu söz konusu değil, hemen iş yerinin faaliyetini durduruyoruz ve mühürlüyoruz. Dedğim gibi, iş yerinin tamamını kapsıyorsa tamamını, bir bölümünü kapsıyorsa bir bölümünü durduruyoruz, daha sonra eksiklik giderildiği takdirde açıyoruz. Ama hayati tehlike arz eden bir durum yok, evrak üzerinde formül üzerinde eksikler varsa veya hayati tehlike barındırmayan hususlar varsa burada da süre içerisinde giderilmesini sağlıyoruz. Giderilmediği takdirde idari para cezası durumuna göre uygulamış oluyoruz.

Sayın Vekilimizin bir başka sorusu “2024 yılında altın madenleri Seveso ve Maden Yönetmeliği kapsamında denetleyecek misiniz? Altın madenlerini hangi sıklıkla denetliyorsunuz?” şeklindeydi. Sunumda belirtmiştim, tekraren ifade etmiş olayım. Biz üst kuruluşları iki yılda bir, alt seviyeli kuruluşları Seveso kapsamında dört yılda bir denetliyoruz. Bu sene 4 altın madenini Seveso kapsamında şu ana kadar denetlemeye aldık, planladık, geri kalan 16 tanesinin zaten 2023 yılında denetlemesini yapmıştık. Üst seviyeli kuruluşlardan da 16 altın madenini iki takvim yılı içerisinde, alt seviyeli kuruluş olan 2 altın madenini de dört takvim yılı içerisinde denetime tabi tutuyoruz. Maden Yönetmeliği kapsamında olan 20 tane de altın madenimiz var. Bunlar yer altı üretim yöntemiyle faaliyet gösteriyorlar. Bunları her yıl, yer üstünde olanları da iki yılda bir teftişe almış oluyoruz. Dolayısıyla 2024 yılında tüm altın madenlerinin teftişini planladık ve uygulamaya başladık.

Şengül Karşı Sayın Vekilimizin bir başka sorusu: “Teftişte giderilmeyen hususlara ne yapıyor?” Aslında onu da cevapladım, sanki cevaplamış oldum.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Patlama konusu vardı.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Katlama?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Patlama.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Ha, patlama. (“Katlamalı ceza var ya...” sesi)

Katlamalı ceza...

Şöyle Sayın Vekilim: Daha önceki yıllarda, diyelim ki 2021 yılında bir teftiş yaptık, 2024’te tekrar gittik. Oradaki mevzuata aykırılıkların henüz giderilmediğini tespit ettiysek çünkü onlara biz idari para cezası uygulamıştık ama buna rağmen baktık ki hâlâ bunlar uygulanmamış, hâlâ giderilmemiş bunlara geçmişe dönük, ay bazında katlamalı ceza uyguluyoruz. Örneğin, bu fiilin cezası 10 bin liraysa...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Onu kastetmedim.

“Kazanın muhtemel sebeplerinden birinin de açık ocakta yapılan patlamaların devam etmesi.” demiştiniz ya, o tespitiniz hangi zamana ilişkindir diye sormuştum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Anladım.

Yani şöyle: Onu sahada yaptığımız görüşmeler kapsamında biz edindik. Tabii, o gün yapıldı mı? Onu bilemiyoruz ama öncesinde çünkü orada anladığımız kadarıyla yaptığımız incelemelerde, bir liç yığıcı genişletmesi söz konusu, o genişletmeyi sağlama adına bir patlatma yapılıyor ama olaya yakın, olay günü yapılmış mı -şifahi görüşmeler neticesinde- onunla ilgili bir bilgi elde edemedik Sayın Vekilim.

Evet, bazı ortak sorular var, onları cevaplamak isterim. Sayın Müzeyyen Şevkin, Sayın Deniz Yavuzılmaz, Sayın Şenol Sunat'ın "Kazadan hemen sonra iş yerine denetim faaliyeti oldu mu? Kaza nedeni konusunda görüşleri nelerdir?" diye soruları vardı. Aslında bir kısmını cevaplamıştım. Evet, hemen denetim oldu, müfettiş arkadaşlarımızı görevlendirdik, kendileri sahada incelemeleri yaptı ve rapor süreci devam ediyor. Kazaya ilişkin ön değerlendirmelerimizi sunumda, son kısımda, son 3-4 slaytta sizlere ifade etmiştim. Tabii, kesin bir kanaate varamamakla birlikte orada bizim şu anki tespitlerimiz ve bu noktadaki fikirlerimi size arz etmiş oldum.

Sayın Musa Küçük Vekilimiz bir soru sormuştu, herhâlde biraz yanlış anlama veya bizim yanlış aktarmamız oldu. "Seveso kapsamında Çevre Bakanlığıyla beraber denetim mi yapıyorsunuz?" şeklinde bir sorusu oldu. Aslında, şöyle -biz herhâlde yanlış ifade ettik- Seveso'yla ilgili hem Çevre Bakanlığının hem bizim Bakanlığımızın yetkileri var; tabii, bu yetkiler ayrı ayrı yetkiler, bir ortak denetim söz konusu değil. Çevre Bakanlığı kendi açısından bakıyor, biz kendi açımızdan yani 6331 sayılı Kanun kapsamında çalışanlarımızın sağlık ve güvenliği açısından bakıyoruz, ortak bir denetim söz konusu değil.

"Bu, işveren tarafından konuşulmuyor muydu, önceden tespit edilemedi mi denetimde?" şeklinde... Tabii, dediğim gibi, bunun önceden tespit edilmesi söz konusu değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Patlatmalar konusunda iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yaptınız mı? 21'inci sayfada teftiş yaptığınızı ifade ediyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Şöyle: Biz yaptığımız teftişlerde iş sağlığı ve güvenliği noktasında bakılması gereken süreçlere bakıyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Patlatma konusunda ne tip bir denetiminiz var?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Patlatma konusunda denetimlerimiz söz konusu. Sayın Başkanım, Maden İşyerleri Yönetmeliği bizim alanımızda, patlatmalar da bunun içerisinde. Bu patlatmalar kayıtlara işleniyor, o kayıtları kontrol ediyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Olayın yaşandığı gün öğlen saatlerinde bir patlatma yapılmış mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Yani bu patlatmalarda ne tür patlayıcı maddeler kullanılıyor, onlar hangi zaman aralığında yapılıyor, patlatma sonucundaki durumları ne; onları da değerlendirmiş oluyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Olay günü öğlen saatlerinde patlatma yapılmış mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Şu anda bizim öyle bir tespitimiz yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Patlatma yapıldığına dair evrakları incelediniz değil mi?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Az önce cevap verdi.

REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Şöyle, az önce söylemiştim, bazı evraklar tabii ki savcılık uhdesinde, hepsine ulaşabilmiş değiliz; zaten ulaşmış olsaydık raporumuzu da tamamlamış olacaktık. Dolayısıyla o konuda kesin bir kanaate ulaşamıyoruz.

Sayın Başkanım, benim cevaplarım şu anda tamam gibi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Evet, devam edelim.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET FATİH BİLAL ALODALI – Sayın Başkanım, öncelikle, konuşmama başlamadan önce Rıdvan Uz Milletvekilimizin bir sorusu vardı ya da sözü vardı, Genel Müdürlüğü yönetmek için liyakatten bahsetmişti. Ben öncelikle şunu belirteyim: Yönetim bilişim sistemleri mezunu değilim. Lisansım, hem kamu yönetimi hem de işletme alanında mezuniyetim var. Yüksek lisans ve doktoramı kamu yönetimi alanında tamamladım. Yirmi üç buçuk yıl boyunca akademide görev aldım. Takdir edersiniz ki dünyada “liyakatli meslek” olarak sayılabilecek bir meslek de akademisyenliktir; araştırma görevliliğinden başlayan bir süreç vardır, doktora vardır, yardımcı doçentlik vardır, doçentlik vardır ve profesörlük vardır. Ben bu göreve başladığım zaman kıdemli profesör olarak bu göreve geçtim. Kamu yönetimi profesörüyüm, yönetim bilimiyle ilgili defalarca yazmış olduğum makaleler var, kitaplar var. Takdir edersiniz ki bir kamu kurumunu yönetebilmek için de o yeterliliğe sahip olduğuma inanıyorum.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Ben “İş sağlığı ve güvenliği konusunda uzmanlığınız var mı?” diye sordum.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET FATİH BİLAL ALODALI – Devam edeceğim Sayın Vekilim, devam edeceğim.

Ben İş Sağlığı ve Güvenliğine uzman olarak gelmedim ya da bir teknik personel olarak gelmedim, yönetici olarak geldim ve o yeterliliğe sahip olduğuma inanıyorum. Bu işi de yapabileceğime inandığım için hâlâ o görevin başındayım, öncelikle bunu açıklayayım. Hatta şunu da söyleyebilirim: Yönetim biliminin kurucusu Henri Fayol, kendisi bir maden mühendisi ama “yönetim biliminin kurucusu” olarak anılıyor. Yani “Bir maden mühendisi yönetim biliminde çalışamaz.” ya da “Bir yönetici iş sağlığı ve güvenliğinde çalışamaz.” diye böyle kesin bir sonuca varmak hakikaten üzücü çünkü benim yetiştirdiğim, şu anda kaymakamlık yapan çok öğrencim var; özel sektörde çalışan, kamu kurumunda çalışan çok öğrencim var. Hakikaten bu konuda ben bunu belirtmek istedim, öncelikle bunu söyleyeyim dedim.

İkinci olarak...

RİDVAN UZ (Çanakkale) – İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili bir çalışmanız veya formasyonunuz var mı?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET FATİH BİLAL ALODALI – Ben idare hukuku dersi verdim, iş hukuku dersleri verdim, yönetim bilimi dersleri verdim yani iş hukuku ile iş sağlığı güvenliği bağdaşır.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Herhangi bir yerde tecrübe ettiniz mi? Yani daha önce bir yerde çalıştınız mı?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET FATİH BİLAL ALODALI – Ya, bu görevi yapabilmek için böyle bir şart yok benim bildiğim, kanunda da yazmıyor yani burada “yöneticilik yapılabilecek” diye bir standart olmadığı için zaten ben bu görevin başındayım.

Mesut Doğan Vekilimizin bir sorusu vardı: “Çöpler Altın Madeni’nde bugüne kadar kaç iş kazası yaşanmış, kaç ölümlüdür? Taşeron iş yerleri dâhil kaç işçi çalışmaktadır? İş yeri hekimi yeterli midir?” şeklinde bir sorusu vardı. Sayın Vekilim, Çöpler Altın Madeni’nde 2012 yılından bugüne kadar 130 çalışan iş kazası geçirmiş ve 21 çalışan hayatını kaybetmiştir.

MESUT DOĞAN (Ankara) – 9 dâhil mi 21’e?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET FATİH BİLAL ALODALI – Şu an SGK’dan aldığımız son rakamlara göre çünkü 2’si dâhil edildi şu an ancak 7’siyle ilgili SGK’dan herhangi bir kesinlik almadığımız için yazmadık.

Kaza tarihinde madende taşeron iş yerlerinin çalışanları dâhil olmak üzere 1.837 işçi bulunmaktadır. 5 farklı iş yerinin çalışanı var; toplam 18 iş güvenliği uzmanımız görev yapıyor, 6 iş yeri hekimi görevlendirmesi yapılmıştır.

Genel olarak baktığınız zaman, İş Sağlığı ve Güvenliği (KATİP) Programı’ndan aldığımız verilere göre, ilgili madende uzman görevlendirilmesi asgari sürenin 2,5 katı kadar yeterli görülmüştür, iş yeri hekimi görevlendirmesi de 1,3 katı kadar yeterlidir yani çok tehlikeli bir sınıfta iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi için asgari kırk dakika tanınıyor, iş yeri hekimi için on beş dakikadır. Bu verilerden dolayı herhangi bir sakınca ya da yanlışlık yoktur.

Anagold’a baktığınız zaman 599 çalışanı var. 5 iş güvenliği uzmanı bulunmakta 2 A sınıfı, 2 B sınıfı ve 1 C sınıfı olmak üzere ve bir de iş yeri hekimi mevcuttur.

Çiftay’da, 1.181 çalışan bulunmakta; çok tehlikeli sınıfta yer almakta. 9 iş güvenliği uzmanı; 8’i tam zaman olarak görevlendirilmiş, 1’i kısmi zamanlı olarak çalışmakta. İş güvenliği uzmanları sınıflarına baktığınız zaman 1’i A sınıfı, 6’sı B sınıfı, 2’si C sınıfı olmak üzere işlerinin başında yer almakta. İş yeri hekimi ise 2 kişi olarak devam etmekte.

Asil Çöplerler... Baktığınız zaman 16 çalışanı bulunmakta, OSGB’den hizmet almakta, 1 B sınıfı iş güvenliği uzmanı kısmi süreli olarak görev yapmaktadır.

Kekliklere baktığınız zaman 6 çalışanı bulunmakta, az tehlikeli sınıfta yer almaktadır; 1 B sınıfı iş güvenliği uzmanı kısmi süreli olarak hizmet vermektedir.

Kar-Sa’ya baktığınız zaman 35 çalışanı bulunmakta, tehlikeli sınıfta yer almaktadır. Yine farklı bir OSGB’den hizmet aldığı için 1 B sınıfı iş güvenliği uzmanı kısmi süreli, 1 C sınıfı iş güvenliği uzmanı ise tam süreli olarak hizmet vermekte ve 1 iş yeri hekimi görev yapmaktadır.

Yine Sayın Mesut Doğan Vekilimizin kanun ertelemesiyle ilgili bir sorusu vardı. 6331 sayılı Kanun’a baktığınız zaman 50’den az çalışanı olan az tehlikeli sınıftaki iş yerleri ile 50’den az işçi çalıştıran kamu kurumları için 31/12/2024 tarihinde yürürlüğe gireceği en son yapılan kanun da geçmişti. Tabii, bu kanunun ertelenmesiyle sanki kamuda herhangi bir iş sağlığı güvenliği tedbiri alınmadığı gibi bir izlenim çıkarılması yanlış çünkü bu iş yerleri için kanunun zorunlu kıldığı risk değerlendirmesi yapılıyor, acil durum planları hazırlanıyor, sağlık gözetimi gerçekleştiriliyor, sağlık çalışanına iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesi... Bunların hepsi 2014’ten bu yana uygulanmaya devam etmektedir yani herhangi bir kanunla ertelenmesiyle bu hizmetler yok değildir, devam etmektedir. Sadece yapılan ertelemede şunu söyleyebiliriz: İlgili iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin uygulamaların iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirilmesi zorunluluğu ertelenmiştir. Ancak 31/12/2024’ten sonra bu erteleme kalkacaktır.

Yine “Maden ocaklarıyla ilgili bir erteleme var mı? Kanun kapsamı dışında kalıyor mu?” diye sormuştunuz. Bütün maden ocakları kanun kapsamında yer almakta, herhangi bir erteleme ya da öteleme söz konusu değildir, maden ocaklarının hepsi sınıf olarak tehlikeli ya da çok tehlikeli sınıfta yer aldığı için herhangi bir erteleme söz konusu değil.

Benim vereceğim cevaplar bu kadar.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Bir de Avrupa kıyası sormuştum ama. Yani ülkemizde madencilik alanında farklı iş yerlerinde yaşanan ölümcül iş kazaları açısından son yirmi yıl Avrupa’yla, diğer ülkelerle kıyas yapıldığı zaman kaçınıcı sıradayız?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET FATİH BİLAL ALODALI – Sayın Vekilim, sayılar henüz elime gelmediği için ona cevap veremedim, onu yazılı olarak size inşallah ulaştırırız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK - Sayın Başkanım, ben bir soruyu...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben de “Acil durum eylem planı sizde var mı?” diye sormuştum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK - Bana mı soruyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, evet; o konuyla ilgili “Evet.” “Hayır.” diyebileceğiniz veya verebileceğiniz...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK - Acil durum eylem planı işverenimizde var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sizde var mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ KURULU BAŞKANI BEKİR AKTÜRK - Tabii ki biz teftişimizde o acil durum eylem planına baktık.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Onu da talep ediyoruz sizden.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ KURULU BAŞKANI BEKİR AKTÜRK - Tabii.

Şimdi, bir sayın vekilimizin sorusunu cevaplamayı unutmuşum, onu da uygun görürseniz Başkanım, arz edeyim.

Cumhur Uzun Vekilimiz “Maden denetiminde yasal bir yükümlülük olmadığını belirttiniz. Bununla ilgili bir sorumluluk hissetmiyor musunuz?” şeklinde bir soru yöneltti. Zaten sorumluluk hissettiğimiz için bir yükümlülük olmamasına rağmen her sene denetliyoruz yer altı madenlerini; yer üstünü de iki yılda bir yapıyoruz. Artık bu bizim aslında bir kaidemiz olmuş yani kanunda yazmıyor, yönetmelikte yazmıyor ama aynı Seveso’da olduğu gibi, orada yükümlülüğümüz var. Fakat burada biz istisnasız yer altı madenlerini her yıl denetlemeye çalışıyoruz, yer üstünü de, dediğim gibi, iki yılda bir yapıyoruz, bir kanun gibi uyguluyoruz aslında Sayın Vekilim.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Başkanım, o soru öyle değildi, biraz alınganlık içererek değerlendirilmiş herhâlde.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK - Estağfurullah, o zaman biz notu yanlış almışız.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Galiba.

Çünkü ben bir tespitte bulundum, siz “Mevzuat açısından böyle bir yükümlülük mevzuatımızda yok.” dediniz. Devam ettim, mevzuatta olmamasına rağmen açık ocaklarda ve kapalı ocaklarda periyot oluşturmuşsunuz kendinizce, o periyot çerçevesinde denetimler yapıyorsunuz, defakto bir durum yaratmışsınız. Bu defakto durum çerçevesinde ilerleyen durumda, bu liç sahasıyla ilgili kısımda herhangi bir denetim yükümlülüğü altında olmadığınızı hissettiğiniz mevzuatı vermişsiniz. O mevzuat çerçevesinde biz bundan sorumlu değiliz sonucuna ulaşmamışsınız, eksik bırakmışsınız diye bağlantılıydı. Alınganlık gösterecek bir durum yok. Mevzuatta denetimle ilgili bir problem varsa bu zaten fiilen giderilmiş durumda. Bu görüşmelerden ya da yaşanmışlıklardan belki periyotları tekrar sıklaştırılarak ya da en sonda yer alan personelin yeterliliğine bağlı denetimi de belki kurala bağlayıp personel kısmını tamamlamak gibi değerlendirmelere sebep olabilir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK - Sağ olun Sayın Vekilim.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Efendim, ben sorulara ve arkadaşlarımızın verdiği cevaplara çok teşekkür ediyorum.

Belki bazı konular tam netleşmemiş olabilir. Bu patlatma konusu soruldu. Tam o gün o kaza olduğunda bir patlatma olmuştur diye bir tespitimiz direkt olarak yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Olduğu anda değil de saat on iki ile on iki buçuk arasında her gün bir patlatma yapılıyor, dolayısıyla yapıldığı yönünde ifadeler de var, o nedenle...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – İşte, onu teyit etmemiz lazım. Fakat, şöyle: Madenin olduğu yerde patlatma olmuş olabilir. Liç yığını çok aşırı yakın değil ama evet, ondan bir tetiklenme olup olmadığı bizim uzmanlık alanımız değil yani onu söylememiz mümkün değil. Ama böyle bir şey var. Tabii...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Orada dinamitin depolandığı yerde mutlaka... Giriş çıkış yapılan barut vesaire dinamitin kaydı yok mu? O kayıtlar...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Ya, tespit edilir yani.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Mesela, Türkiye Taşkömürü Kurumunda da...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Sayın Bakanım, bu sunumunuzun 36'ncı sayfasında sizin ibareniz üzerine ben sormuştum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Evet, yani şöyle: Yani bizim görüştüğümüz tarafların söyledikleri üzerinde bir şey var ama “Bütün o kaymanın sebebi o günkü faaliyetlerden olmuştur.” diye kesin bir sonuç çıkartamıyoruz. Oraya eğer solüsyon yüklemesi fazla yapıldıysa veya patlatmalar olduysa, o birkaç günlük bir süreçte olmuş olabilir. Yani, o anda mı olduyu yani onu zaten söyleyecek uzmanlığımız da yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Peki, bu felaketten bir gün önce, iki gün önce, üç gün önce patlatmaların yapılıp yapılmadığıyla ilgili bilginiz var mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Yani yok ama belki detay bilgi arkadaşlarda olabilir ama bu kayıtlıdır zaten yani.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ulaşamıyoruz da o kayıtlara, o yüzden.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Genel olarak yani burada sorulan, bizim de açıklık getirmeye çalıştığımız bir konu, bu yığın liçiyile ilgili iş sağlığı ve güvenliği konusu.

Şimdi, işçimizin olduğu, insanımızın olduğu her yer iş sağlığı ve güvenliğinin konusudur fakat hepsi denetimin konusu olmayabilir. Yani şöyle: Bazen askerî tesislerde olsun, bazen yapı denetiminde olsun, bazen başka uzmanlık gerektiren alanların denetiminde olsun ki buradaki Maden Yönetmeliği'nde de cevherin çıkarıldığı geçirimsiz alanın üstündeki zenginleştirme faaliyetleriyle ilgili konularda olsun istisnalar var. Dolayısıyla iş sağlığı güvenliğiyle ilgili tedbir ve uygulamaları zaten oradaki çalışanlarımız ve iş sağlığı ve güvenliği uzmanları ve iş yeri hekimlerimizin sorumluluk alanındadır fakat Rehberlik ve Teftişten bizim gönderdiğimiz müfettiş ve başmüfettişlerimizin tematik olarak birçok -çünkü burada yangından patlamaya birçok alandan bahsedildi- konuda görevleri var ve onlar kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili teftiş yapıyorlar. “Mevzuatta bir boşluk var mı, yok mu?” konusu tabii yasama ve mevzuatı geliştirme açısından çok önemli. Bizim, tabii, teftişlerimiz mevzuatla ilgili eksiklikler, aksaklıklar var mı kapsamında. Yani mevzuata ve temalara yani ziyaretle ilgili veya şikâyetle ilgili konulara odaklanıyor. Burada da zikredildi, ben bir kere daha tekrar ediyorum, belki detay olarak da yine arkadaşlarımız mevzuatla ilgili bilgiler verirler. Maden işlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği kapsamında aslında madenlerin yer altı ve yer üstünde çıkartılması, madenlerin çıkartılma amacıyla araştırılması ve satışa hazırlanması işleriyle ilgili bizim denetim konusunda görev ve sorumluluğumuz var. Fakat aynı yönetmelikte “Çıkarılan madenlerin işlenmesi hariç.” denmiş. Bu işlenmeyle ilgili olarak da yine başka Maden Atık Yönetmeliği'nde, Çevre Lisans ve İzin Yönetmeliği'nde görev dağılımı var. Yani “Bununla ilgili ruhsatlar nasıl verilecek?” konusuyla ilgili de yine mevzuat var.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN - Yani Maden Atık Yönetmeliği'nde bu çıkartılan, içinde cevher olan maden atığı tanımlanıyor ve bununla ilgili geçirimsiz bir zemin üzerine, bir membran üzerine bunlar yığılıp buradaki altın siyanürle veya başka bir yolla orada açık alanda yığın içerisinde alındığı zaman bu konu bizim uzmanlık alanımıza ve yetki alanımıza girmiyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çevre Bakanlığını tarif ediyorsunuz şu an.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN - İzin ve Lisans Yönetmeliği bu şekilde tanımlamış. Buradaki yapının yönetimi aslında bir nevi yapı denetimine de benziyor. Yani direkt olarak bir madenin yer altı veya yer üstünden çıkartılmasından ziyade orada bir arındırılma süreci var. Dolayısıyla biz bununla ilgili bir statik, dinamik hesabı, mimari ve inşaat projesi ve bunun solüsyonla ilgili kimyevi müdahaleleri konusunda açıkta yani bu, bir havuzda yapılsa başka bir yerde yapılsa istisnai olarak alanımıza giriyor ama...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Kendi yönetmeliğinizde var, o ne, neyi kastediyor?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN - O yer üstü madenlerdeki şev açılarını söylüyorsunuz.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Yığmayı...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN - Evet, yığma ve şev açıları. O detay için arkadaşlara ben söz veririm ama onlar maden çıkartmayla alakalı. Yani o yer üstü madenlerinin şev açılarıyla alakalı bir konu. O, yığın liçinin içerisinde yapılan işlemlerle ilgili değil, yer üstü madenlerde de kat kat seviyeler ve onlarda da açılar var, o taraf bize

girişiyor ama o bir kere çıkartılıp bir yere yığıldıktan sonra o yığılmış kısmın yönetimi çok ileri bir yapı mimari ve kimya bilgisi gerektiriyor. Bizde de tabii jeoloji mühendisleri, maden mühendisleri var ama onların uzmanlık ve sorumluluk alanı değil. Ben böyle genel söylemiş olayım, arkadaşlar ilave etmek istiyorlarsa detayı ...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani şöyle mi? “Doğal jeolojik yapılardaki yer üstü bu şev açılı kısımlarda sorumluyuz ama bunun gibi yapay, yığılmış gibi yapay oluşturulmuş yapılarda biz sorumlu değiliz.” diyor Bakanlık.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bana göre bu daha kötü bir şey.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK - Sayın Başkanım, ben ilave yapabilir miyim?

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK - Öncelikle Sayın Bakanımızın arz ettiği bu konuyu çok kısa bir örnekle, somut bir örnekle anlatmak isterim, sonra uygun görürseniz bu şev açısıyla ilgili başmüfettiş arkadaşımız İlkan Bey’e söz vermek istiyorum, daha açıklayıcı olacak şekilde bizlere bilgi aktaracak.

Şimdi, bunu şuna benzetmek lazım: Her bir işletme çalışanı varsa bizim 6331 sayılı Kanun kapsamında denetimimizin altında, bunda bir tereddüt yok fakat işletmenin durumuna göre görev ve sorumluluklarımız tabii ki değişiyor kurumlarımız arasında. Bunu bir inşaata benzetmek lazım. Biz bir inşaat denetimi yapıyoruz, yapı denetimi yapıyoruz. İnşaat denetimini yaparken biz, gidip bu inşaatın yapı denetimine bakmıyoruz, projesine bakmıyoruz veya statğine bakmıyoruz. Biz burada neye bakıyoruz? Çalışanlarımızın sağlığı ve güvenliği açısından kişisel koruyucu donanımlar var mı, orada çalışırken korkuluklar var mı, iskele kurulmuş mu, hayat boşlukları var mı, ağlar var mı gibi bu kısımlara bakıyoruz. Dolayısıyla bizim buradaki proje uygun mu, yapı denetiminin projesi uygun mu diye bakmamız mümkün değil böyle bir şeye. Dolayısıyla bunu bu şekilde değerlendirmek gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Bir arkadaşımız vardı...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Evet, İlkan Bey. Şev açısıyla ilgili, şevle ilgili İlkan Bey var, sözü ona vermek isterim.

BAŞKAN ATAY USLU – Göreviniz neydi, onu da söylerseniz.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Ben de söylediğinizle alakalı bir tespit yapsam da uzmanınız öyle cevap verirse daha anlaşılır olur belki.

Madende çıkarılan malzemeler bir stok sahasında kademeli olarak bekletilmesi gerekse ve bunlar istiflense -konu sizin alanınıza giriyor- üzerine kimyasal dökülmek suretiyle çöktürilmeye başlandığında farklılaşıyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Hayır, şöyle Sayın Vekilim, bizim alanımızda Seveso’nun istisnalarını saymıştık, bir de istisnanın istisnasını saymıştık. Aslında yer altında ve yer üstü atıkların düzenlendiği depolar istisnaya giriyor, depo kısmı yani bu atık kısmı istisnaya giriyor. Ancak burada, tanklardaki liç prosesi ayrı, havuzlardaki ayrı yani bunların yerleri farklı, siz de alana gidince göreceksiniz. Metrelerce mesafe var, belki kilometrelerce, orada gittiğinizde göreceksiniz. Dolayısıyla buradaki siyanür depoları, patlayıcı madde depoları, bunlar ayrı alanlarda, burayı denetliyoruz, denetlemek durumundayız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu da en az siyanür kadar tehlikeli yani bu kadar tehlikeli bir şey.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Ama liç alanından taşındıktan sonra orada, yığında solüsyon verilmesi, onun orada damıtılması vesairesi bizim istisna kapsamında olduğu için oraya bakamıyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – “Patlama deposunda bu heyelan olduğu gün ne kadar dinamit girdi, çıktı?” falan diye soru soruyoruz, sizin alanınızda ama ona da cevap veremiyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Özellikle şev açısıyla ilgili birkaç soru gelmişti Sayın Başkanım.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Ama cevaplama lütfen... Biraz önceki vekilimin sorduğu sorudan hareketle eğer biz, bu madeni işletmesek, sadece bekletsek çıkardıktan sonra, oksitli cevheri yığsak, 3 metreyi geçmeme kuralı o zaman devreye giriyor, şev açıları devreye giriyor mu yoksa yine mi sorumluluğunuzda değil? Yani proses yok, işleme yok yani bekletiyoruz bir yerde.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Mesela, pasa sahası sorumluluğunuzda mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ MUSTAFA İLKAN ÖZER – Sayın Başkanım, İş Başmüfettişi Mustafa İlkan Özer, maden mühendisiyim. 2002 yılından bu yana da İş Teftiş biriminde görev yapıyorum.

Yüce Meclisi de saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu konuya ilişkin olarak maden iş yerlerine yönelik iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin düzenlendiği ana metin: Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği. Hangi kanun kapsamında? 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında. Bu yönetmelik, kapsam maddesini açıklarken özellikle madencilik faaliyetleri ile madencilik dışındaki ama gene madencilikle dolaylı olarak ilgili birtakım faaliyetleri birbirinden ayırıyor. O da şu: Madenler biliyorsunuz, ya yer üstü üretim yöntemleriyle ya da yer altı üretim yöntemlerinden birisi kullanılarak doğal ortamlarından çıkarılıyorlar. Bazı madenler doğrudan satılabilecekken bazı madenler işlenmek suretiyle, birtakım kimyasal operasyonlardan geçirilmek suretiyle ancak kullanım alanına verilebiliyorlar. Maden Yönetmeliği'nin kapsam maddesinde, madenlerin işlenmesi hususuna ilişkin olan çalışmaların, faaliyetlerin bu yönetmelik kapsamında belirlenen hükümlerin dışında bırakıldığı özellikle vurgulanmış. Dolayısıyla bizim bu maden iş yerlerinde yapmış olduğumuz ve size de defaaten belirttiğimiz yer altı madenlerinde yılda 1, yer üstünde de yılda 2 defa yapmış olduğumuz teftişlerde bu yönetmelik hükümlerini kullanabildiğimiz için bunun dışındaki hükümleri kullanamıyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Burada bir eksiklik yok mu peki sizce? Yani burada işçi çalışıyor ve 9 insan burada... Daha önce de, 2012'de yine benzer şekilde... Hâlâ cesedi bulunmayan madencilerimiz var. Sizce -ben sormuştum soruyu ama ona bir cevap alamadım- yasal bir boşluk varsa buna ilişkin bir çalışma yapılması gerekmiyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ MUSTAFA İLKAN ÖZER – Tabii.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Dün Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sordum, “Liç alanı benim alanımda değil.” dedi. Siz Çalışma Bakanlığınızın, Çalışma Bakanlığı da diyor ki: “Prosedür gereği yer altındaysa her yıl, yer üstündeki madenleri iki yılda bir denetlerim.” Tamam, denetliyorsunuz ama “Yönetmelik eksikliği ya da yasal boşluk var.” diyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ MUSTAFA İLKAN ÖZER – “Mevzuat açısından bir boşluk var mı?” diye algıladım ben soruyu, oradan devam edeyim. Sayın Deniz Yavuzyılmaz’ın da bir sorusu vardı “Pasa alanlarıyla ilgili ne yapıyorsunuz?” diye. Pasa alanlarıyla ilgili Sayın Oğuz Milletvekilimin de sorusuna cevap vermiş olayım.

Pasa alanları da bu Maden Atıkları Yönetmeliği’nde değerlendirilen bir husus; bunların nasıl istifleneceğine, nasıl depolanacağına, şev açılarının nasıl olacağına, basamaklandırmalarının nasıl yapılacağına ilişkin hususlar da Maden Atıkları Yönetmeliği’nde olduğu için biz bu hususlarla ilgili tespit yapacak bir yetki eksikliği yaşıyoruz aslında. Bunu eksiklik olarak yanlış ifade etmiş olabilirim, yetkimizin olmadığını anlatmaya çalışıyorum çünkü hukuksuz kalacaktır bizim o anlamda yapmış olduğumuz tespitler.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – 2024’te bir tebliğ değişikliği var, orada bu yetki size bırakılmış İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği’nde, 2024’te, tebliği okudum, bu sizin yetkinizde; “Çalışma Bakanlığının yetkisinde.” diyor. Bu yeni tebliğ bunu kapsamıyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ MUSTAFA İLKAN ÖZER – Yok, Tehlike Sınıfları Tebliği’nde öyle bir şey belirtilmiyor Sayın Vekilim. Şuna yönelik bir bakış açısını da zenginleştirmek açısından bu maden iş yerlerinin nasıl yapılandığından, özellikle altın madeni iş yerlerinin nasıl yapılandığından da kısaca bir bahsetmek gerekiyor.

Maden iş yerlerinde biliyorsunuz, bir cevherin kazıldığı, madencilik faaliyetinin yapıldığı alan var; bir de bu madencilik faaliyeti sonucu çıkan cevherin yığın lıı uygulanan ya da bazı tesislerde oradaki cevherin minerolojik yapısına göre tank lıı uygulanan tesislerimiz var. Şimdi, bu, altın madenciliği faaliyeti yapan iş yerleri Türkiye’de yaklaşık 20 tane, proje bazında 1-2 tane daha var; 21 ya da 22’nciyi de sayabiliriz. Yaklaşık yarısı yığın lıı üretim yöntemini kullanarak bu altını ayrıştırıyor. Bu 10 tane yığın lıı faaliyetini yürüten iş yerinin yaklaşık yüzde 80’i -8’ini söyleyebiliriz- madencilik faaliyetleri için bir alt iş veren ya da taşeron -toplumda yaygın adıyla taşeron- kullanıyor ve madencilik faaliyetleri aslında bir başka işveren tarafından yerine getirilmiş oluyor. Buradaki örneğimiz de o Çiftay. Çiftay madencilik faaliyetini yapıyor, dolayısıyla Çiftay sınırları çizilmiş, sınırları belli bir işveren pozisyonunda. İş yeri Anagold’un iş yerinden tamamen farklı. Neye göre? 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’na göre. Anagold da madencilik faaliyetini yapıyor.

Sizler de Komisyon çalışması sırasında o bilgileri edineceksiniz, belki Komisyon olarak diğer altın madeni iş yerlerini de ziyaret edeceksiniz. 2 tane maden iş yerimiz de bizim işverenlerimiz bu ayrımı yapmadan hem lıı operasyonunu hem de madencilik faaliyetini kendisi yürütüyor, kendi faaliyetini yapıyor.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Değerli Müdürüm, bakın, biz bunların hepsini duyduk, dinledik, çalıştık. Bir kere yanlış bildiğiniz şey, o lıı alanıyla ilgili, Maden Atıkları Yönetmeliği’nde bunun kurallarının, projesinin var olduğuna dair bilgi doğru değil. Bu, sızdırmazlıkla ilgili bir yönetmelikmiş; biz bunu ezberledik artık, hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla, lııin kendisinin projelendirilmesi, yüksekliği, şevin açısıyla ilgili olanı merak ediyoruz yani orada bir boşluk olup olmadığını. Çünkü siz tank lıı yaptığınızda sorumlusunuz bütün “process”ten. Orada bir kaza yaşasaydık -Allah korusun- şimdi size çok rahatlıkla “Nerede eksiklik var, denetim yapmadınız mı?” derdik. Şöyle bir soruyla bitireyim Değerli Müdürüm: 200 metre bir lıı alanını görseniz ona müdahale edemiyor musunuz veya sadece fork-liftin muayenesinin eksik olduğunu mu tespit edebiliyorsunuz? Yani, lıı alanıyla ilgili bir boşluk mu var, onu merak ediyoruz doğrusu. Herhâlde artık anlaşıldı o durum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ MUSTAFA İLKAN ÖZER – Bizim mevzuatımızda -sadece 6331 sayılı mevzuattan bahsetmiyorum, bu alandaki faaliyetleri düzenleyen tüm mevzuatlardan bahsediyorum- 6331 sayılı Kanun ve alt düzenlemelerinde yığın liçinin tanımı yer almıyor. Bu da bizim bu yığın liçine neden bakmadığımızı, neden yetkisiz kaldığımızı gösteren şey ancak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Maden Atıkları Yönetmeliği’nden bahsediyoruz, burada maden atıkları depolanmasının yapıldığından bahsediyoruz. Şimdi, buradaki bizim müfettişler olarak yorumumuz şu noktada geliyor: Bir yığın liçi faaliyeti -az önce Oğuz Üçüncü Sayın Milletvekilimin söylediği üzere- madencilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkan pasa ya da bu yığın liçine konu olan maden malzemesi yığını bir yerde depolandıktan sonra, yığın liçi operasyonundan tamamen geçirildikten ve onun içerisindeki maden tamamen çözüldükten sonra, gene Maden Atıkları Yönetmeliği’ne göre bu, artık, bir maden atığı bertaraf tesisi hâline geliyor. Yani siz onun içerisinden yığını alıp tamamen o cevheri onun içerisinden süzdüğünüzde, ortada artık yapay olarak insan eliyle oluşturulmuş bir tepe ya da dağ -adına ne dersek- bir yapı oluşturuyoruz.

CUMHUR UZUN (Muğla) – 2’nci aşama.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ MUSTAFA İLKAN ÖZER – Evet.

Dolayısıyla o yapının da sağlam ve stabil bir hâlde olması gerekiyor. Maden Atıkları Yönetmeliği, kanaatimizce, bunları düzenliyor. O yüzden Maden Atıkları Yönetmeliği’ne göre bu depo sahalarındakilerinde...

CUMHUR UZUN (Muğla) – Tam da bu noktada bir yanlış var, yeri gelmişken, o yanlışın ortaya çıkması açısından söylüyorum: Maden Atıkları Yönetmeliği hava, su ve toprak için değerlendirme yapıyor. Üst, ana metni atlıyorsunuz. Dolayısıyla onlar da bunu kendi yetki alanlarında hava, su ve toprak için sadece değerlendirme ve ona ilişkin çözümler yönünden inceleme ve toplama yığını olarak görüyor. Diğer alanlarda kendilerinin herhangi bir yetkilerinin olmadığını, alanına göre Enerjinin, Çalışmanın konusu olduğunu ifade ediyorlar. Buradaki yönetmeliğin üst metninde temel görev kısmını atlamadan okumak gerekir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ MUSTAFA İLKAN ÖZER – Sayın Vekilim, yönetmeliğin tamamını tüm ekleriyle beraber değerlendirdiğimizde, aslında, benim az önce yaptığım yorum şeklinde, bu atığın işlemi tamamlandıktan sonra da işleme sırasında da, aynı şekilde, sağlıklı bir şekilde, stabil bir şekilde kalmasını içeren unsurları var. Maden atıkları için, yığın liçini, evet, ayrı değerlendiriyor, yığın liçine ayrı bir tanım yapıyor, orada hemfikiriz, bu yönetmelik içerisine yığın liçinin bir geçirimsizliğe tabi olarak düzenlenmesi gerektiği ve o geçirimsizlik tabakasının serilmek koşuluyla üstüne yerleştirilmesi gerektiğine ilişkin herhangi bir tereddütümüz yok. Ancak bütün mesele, onu, onun üzerine yığıldıktan sonraki aşamada onun nasıl stabil şekilde kalacağına dönük, uygulamanın nasıl yapılmasına gerektiğine dönük. Uygulama sırasında da biz o teftişlerimizde de birtakım bilgiler ediniyoruz. Çevreyle ilgili birtakım uygulamaların, Çevre Bakanlığı tarafından ya da onların özel denetim firmaları tarafından sahada denetimler yapıldığını bu Atık Yönetmeliği kapsamında biliyoruz.

CUMHUR UZUN (Muğla) – 2 temel bölümü var; bir tanesi işletme bölümü ki o asitlendirilmesi kısmı; sonra bu kadar yoğun bir kütle söz konusu olduğu için atık hâle gelmiş hâli. O yüzden 1 ve 2’yi ayırarak değerlendirmek belki görev tanımlamalarında da 1 ve 2’yi ayırarak 1’deki hâliyle tanımlamayı farklı, 2’ye geçildiği durumu farklı değerlendirmek gerekir.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Müdürüm, şunu doğru anladık mı yani büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve etkilerin azaltılması hakkındaki sizin zikrettiğiniz, tabi olduğunuz yönetmelikte siz tank içinde, atık havuzunda ve barajında siyanür depolanmasından ve patlayıcı depolanmasından sorumlusunuz değil mi, onu doğru anladık yani?

CUMHUR UZUN (Muğla) – Bir tek yığın liç yok, hepsi tamam.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – İşte oraya kadar daralttık işi yani.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Hepsi tamam.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – İyi bir çalışma yaptık Deniz Vekilim yani kızılıyorsun ama...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yok, yok; ben de aynı noktadayım, aynı şekilde düşünüyorum.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Yığın liçi sahibini bulamadık.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Bulduk.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sahibi yok değil, sahibi var. Zaten oluru verilmiş bir tesis, denetim aşamasındaki eksiklikler var.

ALİ TEMÜR (Giresun) – Sorumlusu yok, sorumlusu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, var sorumlusu, olur mu öyle şey? Kanuni bir boşluk da yok, sadece Bakanlıklar arası sonucu net tanımlayan ve sahiplendikleri bir durum yok şu ana kadar, itiraf edemediler.

BAŞKAN ATAY USLU – Evet, arkadaşlar, devam edelim. Devam edelim, ikinci tur için soru isteyen arkadaşlar var. İkinci tura geçeceğiz, öyle gözüküyor.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Ben soruma cevap alamadım.

BAŞKAN ATAY USLU – Tamam, tekrar size söz vereceğim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Sayın Başkan, şimdi, İlkan üstadımın dediğine şöyle bir ek açıklama, ilave yapılması gerektiğini düşünüyorum; şöyle: Şimdi, aslında doğru, 2 ana bölümü var; bir “yığın liçi” dediğimiz kısım ve yığın liçi tamamlandıktan sonra onun artık atık bertaraf tesisi olarak değerlendirilmesi ama yönetmelik şunu vadediyor: Yığın liçi bittikten sonra artık iş iştin geçmiş yani onun şev açıları ya da stabilitesi, duraylılığına yönelik diğer parametreleri sonradan yapma imkânım yok. “Yığın liçi başlama aşamasında kademelendirmeyi nasıl yapacağım, şev açılarını nasıl koyacağım, işte kaç lift üzerine çıkacağım?” Bütün bu temelden başlayan unsurlar dolayısıyla şöyle bir ayrıma gitmenin ben yanlış olduğunu düşünüyorum: Bir, yığ, liç; evet, bu tanımlanmış Maden Atıkları Yönetmeliği’nde de ama diğer taraftan diyoruz ki bu süreç bittikten sonra, evet bertaraf tesisi ama bununla alakalı ayrı bir yönetmelik var ama yığın liçi arada derede kalmış gibi. Aslında biz mevzuatın bu noktada net ve tamamlayıcı olduğunu düşünüyoruz. Maden atıkları ve maden atıklarıyla alakalı yine ilgili kurumun çıkardığı bir açıklama, bir metin var yani buradan, bu yönetmelikten ne anlaşılması gerektiğine dair.

Yine, konuya dönersem şöyle bir durum var: Şimdi, yığın liçi ilk işlenmeye başlamadan önce yani üzerine artık o solisyon beslemesi yapılmadan önce belli bir şev açısıyla çıkılması zorunlu, belli bir kademe yüksekliğinin ve basamaklandırmanın yapılması lazım.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Neye göre?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – O ilgili yönetmelikte var. İlgili yönetmelikte bire...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – İlgili yönetmelik hangisi Müdürüm?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Maden Atıkları Yönetmeliği’nde Sayın Vekilim.

Şimdi, Maden Atıkları Yönetmeliği’nin bir de uygulama açıklaması var yani bu bir metin şeklinde, bir resmî belge şeklinde. Şöyle: İlgili kurumun kendi “web” sitesinde yayınlanmış bir şey. Burada...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bize gönderir misiniz onu yazılı olarak?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Sayın Vekilim, “Maden Atıkları Yönetmeliği açıklaması” olarak hani metni internette araştırdığınızda zaten ilgili kurumun internet sitesinde bu yönetmeliğin bazı maddeleri...

BAŞKAN ATAY USLU – Hangi kurum?

AYTEN KORDU (Tunceli) – İlgili kurum kim yani?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Çevre Bakanlığı yani Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.

BAŞKAN ATAY USLU – Çevre Bakanlığından, arkadaşlar, not alın, istiyoruz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Çünkü Maden Atıkları Yönetmeliği’nin hangi kurumun uhdesinde olduğunu...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu “açıklama” dediğiniz şeyin bir resmîyeti...

BAŞKAN ATAY USLU – Çevre Bakanlığından yazılı olarak isteyelim. “Böyle bir ifade geçti, bunun hukuki karşılığı nedir, resmî bir işlem midir, emredici bir hüküm müdür yoksa bir açıklama mıdır?” diye isteyelim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Genelge mi, tebliğ mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Resmîyeti şöyle...

Dolayısıyla şimdi, -hemen hızlandırırsam, şöyle çok vaktinizi almadan- burada artık kademelendirmenin hangi şev açılarıyla yapılacağı işte, 1’e 2 mi, 1’e 3 mü; efendime söyleyeyim, bu duraylığı nasıl sağlayacak, stabilizeyi nasıl sağlayacak... Hatta yönetmeliğin ek 6’sında şöyle bir metin var: “Jeolojik ve jeoteknik raporların hazırlanması.” Bunlardan birincisi zemin etüdü hani “sızdırmazlık” diyoruz ya, tamam, sızdırmazlık “okay”.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çok özür diliyorum.

Sayın Başkan, Sayın Müdürün ifade ettiği bu ilgili açıklayıcı hususu burada şu anda Çevre Bakanlığını temsil eden bir arkadaş varsa lütfen Komisyona linkini iletisin, biz de Komisyon aracılığıyla onu alırız.

BAŞKAN ATAY USLU – Linkini arkadaşlar da iletir canım, linkte sorun yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yok, iletirler de onlar farklı bir Bakanlık olduğu için hani... Talep etmiş olalım.

BAŞKAN ATAY USLU – Tamam.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Şimdi, ben isterseniz net metni okuyayım Sayın Vekilim...

BAŞKAN ATAY USLU – Biz şöyle talep edelim bunu bence: “Bunun hukuki bir karşılığı var mıdır, bunun yaptırımını var mıdır, bu nasıl bir belgedir, nasıl bir talimattır, nasıl bir açıklamadır?”

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama yayınlanmışlar zaten.

BAŞKAN ATAY USLU – Tabii yani içerik olarak bir yönetmelik midir, bir genelge midir, bir Bakan talimatı mıdır yoksa bir alt talimat mıdır bunu da öğrenelim ki çünkü bunun yaptırım gücü var mıdır, yok mudur; bunu bilmemiz açısından böyle bir bilgiyle isteyelim “Nedir bu?” diye.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İlave olarak.

BAŞKAN ATAY USLU – Tamam.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Şimdi, Sayın Vekilim, şöyle diyeyim ben: İlgili kurumun “web” sitesine girildiğinde bu yönetmeliğin taraflarca anlaşılmayan bazı maddelerinin olduğu, buna açıklık getirilmesine ilişkin olarak da “Maden Atıkları Yönetmeliği’nin Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar” adı altında bir doküman yayınlandığını görüyoruz. Bu doküman incelendiğinde yığın liçinin başlangıcından beri belli kural ve kaidelerle... Az önce dedim; bunlar, stabiliteyi sağlayacak unsurlardan tutun, içeriğine dair kategorilendirmeye...

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdi o açıklamayı ben hemen buldum yani tıklayınca bulunuyor ancak biz bunu resmî belge olarak isteyelim arkadaşlar, basit bir açıklama gibi gözüküyor; “Burada ilgili açıklamaya, yönetmelikteki açıklamaya ulaşabilirsiniz.” diyor. Bu nedir? Bağlayıcı mıdır...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Dilerseniz biraz daha detaylandırayım Sayın Vekilim.

BAŞKAN ATAY USLU – Tamam, buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Şöyle bir durum var: Hani iki ayrı kısım olarak değerlendirdik ya aslında iki ayrı kısım değil; bunlar birbirini bütünleyen, birbirinin ardılı olan prosesler yani yığın liçi başlıyor, yığın liçi bittikten sonra artık bir “atık bertaraf tesisi” olarak nitelendiriyoruz. Dolayısıyla inşaata birinci adımdan doğru zeminde başlamak lazım, bu doğru zemin doğru kural ve kaidelerle artık yapıyı tamamlamakla bitiyor. Dolayısıyla ben ilgili yönetmeliğin hemen Ek-6’sından birtakım şeyler okumak istiyorum yani Ek-6’da ilgili liç yığınının yapılması esnasındaki birtakım statik, dinamik hesaplara ilişkin şeyler var. Ben burada sizinle kısaca paylaşayım: Birincisi, bir uygulama projesinin olmasını istiyor; bu ilgili işveren bir uygulama projesini kuruma sunmak zorunda. Peki, bunlar neler? Bir, ÇED kararıyla başlıyor. İki, hidroloji raporu. Bu hidroloji raporu tabii, sızdırmazlığa dair hususları içeriyor; işte, jeomembranlar falan seriliyor. Dolayısıyla aynı zamanda yer altı sularına ilişkin birtakım raporlamalar. Sonra diyor ki: “Jeolojik ve jeoteknik rapor...” Burada önemli olan şu: Zemin etüdü, sette şev duyarlılık analizleri. Bakın, yığın liçine ilişkin temelden başlayarak bir şev duyarlılık analizlerinin yapılması lazım, bu şev duyarlılık analizleri hem depremsellik yönünden hem de statik dayanım yönünden birtakım hesaplar içeriyor. Deprem risk analizi raporu. Dolayısıyla bütün bunlar yığın liçini projelendirirken esas almam gereken önemli noktalar, önemli parametreler. Dolayısıyla bu iki süreci birbirinden ayırmamız mümkün değil, zaten ilgili yönetmelik de bunu vazediyor yani bunun dışında biz yığın liçi için başka bir mevzuata gitme gerekliliği hissetmiyoruz. Şu var: “Çevre izini/lisansı” -işte, madde 15’te yanlış hatırlamıyorsa- diyor ki: “Çevre lisansına tabidir.” Evet, bu açıklamaları tasdik eder ve başka bir yönetmelikteki hususları kapsamasına... Belki denetimine dair hususlar, belki orayı kimin yapacağına ilişkin hususlar... Çünkü o mevzuatı...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – “Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği hükümlerine tabidir.” diyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Evet, yönetmeliğine atf veriyor Sayın Vekilim, aynen.

Şimdi, dolayısıyla bunlarla alakalı birtakım detay çizimler de istiyor; mesela, kademe dolgu planları, depolama sahası atık dolum planları, sızıntı suyu drenaj planları, jeomembran ankraj detayları... Jeomembran kısmı yani sızdırmazlık bunlardan sadece bir tanesinin unsuru yani sadece jeomembranla yığın liçi bitmiyor, yığın liçi bir süreç yani üstünde işte, siyanür boruları döşenip yıkanma işlemi başlayıp iş bitene kadar olan total bir süreç. Dolayısıyla birbirinden ayırmamız pek mümkün değil.

Özetlemek gerekirse, ben çok...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – “İş bitene kadar” derken mesela burada 256 metreye ulaşmış, o noktaya ulaşmış ve orada da işlemler devam ederken ki dâhil olan süreci kastediyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Sayın Vekilim, ben metrajlar hakkında net bir şey söyleyemiyorum. Neden?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Veya yükseldiği yere kadar...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – “Yükseldiği yer” şöyle: Birtakım planlar yapılıyor.... Yani çünkü biz de bu işin uzmanı olmadığımız için şöyle bir yorum yapıyoruz: Bizim anladığımız kadarıyla bir yığın yapılıyor, evet, belli yüksekliklere çıkılıyor, belli dinamik hesapları yapılıyor ve artık oradaki yığın liçinin içerisinde altın alındıktan sonra orası artık yapay bir tepe, yapay bir yapı olmuş oluyor ve kendini taşıyabilmesi lazım. O kuralların tamamı ilgili mevzuatta tanımlanmış zaten.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani “Çevre Bakanlığının görevi sadece bir membran yapıp oradaki sızdırmazlığı sağlamak değil, işin devam edip ulaştığı son noktaya kadarki kısım itibarıyla o sorumluluğu devam ediyor görünüyor.” diyorsunuz Maden Atıkları Yönetmeliği’ne göre.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK SEVEN – Sayın Vekilim, yönetmelik hükümlerinden anlaşıyor.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Sayın Müdürüm, çok teşekkür ediyorum verdiğiniz bilgiler için ancak burada her zaman bildiğimizden daha farklı bir durum var. Yığın liçi nevi şahsına münhasır bir durum yaratıyor. Öncesi maden ve siz onu Atık Yönetmeliği’yle değerlendirebilecek durumda değilsiniz ancak yapısı gereği atık hâle geldikten sonra değerlendirme önlemlerinin anlamsızlaşacağı için daha ilk anda oluşturulurken birlikte yapılma zorunluluğu var, onun altına membranları ve killemeleri o aşamada yapabilmemiz artık mümkün değil fakat ilk anda oraya serildiği hâliyle siz ona atık muamelesi yapamazsınız çünkü atık değil, madenin bizzat kendisi. Aynı yerde nitelik değiştiriyor, değiştirdiği nitelikten sonra atık hâline geliyor fakat atık hâle geldikten sonra atıkların tabi olduğu hükümleri uygulamanın anlamsızlığı ve imkânsızlığı var. Dolayısıyla birlikte hareket edilmek durumunda. Yani meyveyi bir yere bırakıyorsunuz ya da kavunu bir yere bırakıyorsunuz, o yenmeye müsait kavun çürüdüğünde çöp. Dolayısıyla siz ona baştan çöp muamelesi yapamazsınız.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, çok önemli şeyler konuşuyoruz.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Ben konunun anlaşılması açısından söyledim.

BAŞKAN ATAY USLU – Bir sorun yok.

Soruları alalım ikinci tur için. Bunların kayda da geçmesini istiyoruz yani mikrofonlar açılıyor, açılmıyor vesaire hakikaten -arkadaşlar kaydediyor ama tam olarak kaydedemeyebilirler- bunlar önemli şeyler, ben onun için diyorum. Bakın, orada sunuldu.

Bitti mi Sayın Bakanım? Bittiyse soru sormak isteyen arkadaşlar var.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Belki şunu söyleyebiliriz: Maden atığı olarak kabul ediliyor yani orada çıkarılıp daha sonra işlenmeden evvel de... Maden Atıkları Yönetmeliği’nde “Maden atığı: Madenlerin aranması, çıkarılması, hazırlanması ve zenginleştirilmesi veya depolanması sonucunda oluşan katı veya sulu çamur şeklindeki madde ve malzeme.” Yani ikinci aşamaya geçmeden o çamurken de atık olarak kabul ediliyor. Bizim maden iş yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği’ne göre de 4’üncü maddemiz...

BAŞKAN ATAY USLU – Hem atık hem maden...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Evet.

BAŞKAN ATAY USLU – Demek ki işin özelliği açısından ortada böyle bir durum gözüküyor.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Atıl, “atık” demezler ona hiçbir zaman.

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdi, 2’nci tura geçelim arkadaşlar. 2’inci turda bazı arkadaşlarımız söz istedi.

Buyurun Sayın Vekilim.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sayın Bakan, ben hem soruma cevap alamadım hem de bir konuda bir yaklaşım sorunu olduğunu gene düşünüyorum.

Şimdi, meselenin kendisi bütünlüklü ele alınmayıp parçalara bölüldüğü için, parçalar üzerinden de tartışma yapıldığı için aslında gerçek sorumluluk kimde, açığa çıkması giderek zorlaşıyor. Dolayısıyla mesele çok parçalı ve bütünlüklü ele alınmıyor.

Şimdi, ben konuşmamda da söylemiştim, şu çok teknik bir şeydir... yani bütün rakamlar elbette ki bir sorun, teknik ve mesleki esaslar üzerinden tartışılacaktır, bu önemli bir şey ama meselenin sosyal ve siyasal tarafı tartışılmadığı için bütün bunlar sadece teknik bir çalışma olarak kalıyor. Neden kalıyor? Ben sorumda da söyledim, insan yok içinde, doğa yok içinde, canlılar yok içinde; matematiksel veriler ve terimler üzerinden sürekli tartışılıyor. Ben soruda sordum, dedim ki: “İşçilerin sağlığı açısından, yapılan tetkiklerde ortaya çıkan hastalıklar nelerdir? Bu, hangi periyotlarla yapılıyor? Bunu yapan kuruluşlar bağımsız kuruluşlar mı, size bağlı sağlık kuruluşları mı?” Bunlar açıklanmadı, bunların üzerinden cevap istiyorum çünkü siyanürle ilgili yapılan işlemlerde oradaki havuzlardan, hava atmosferinden de kaynaklı, yağmurlardan da kaynaklı buharlaşmayla çok büyük bir alana yayılan siyanür zehri var. Bunu sık sık söylüyoruz, Çevre Bakanına da söyledik, dedik ki: “Yoğun bir şekilde toprak, su, hava, insan, bir bütün ekolojik yaşam ölüyor, gelecek ölüyor bu siyanürlü çalışmalarla, ağır kimyasal çalışmalarla.”

Şimdi, sizin Bakanlığınız, işçi Bakanlığınız, işçilerin sosyal güvenliği, sağlık güvenliği açısından tedbirler alıyorsunuz, dünya kadar mevzuat var, bu mevzuatların hepsinin arasında da ciddi boşluklar var ve bütünlüklü ele alınmadığı da kesin. Bunun içerisinde, bu hastalıklarda işçilerde ve çevre halkı insanında yoğun kanser olduğu, bebek doğumlarının sakat doğumlar olarak çıktığı, hem çevrenin hem de insanların, işçilerin bundan yoğun etkilendiği biliniyor; bu, kamuoyunda sık sık karşılıyor. Sizin Bakanlık olarak bu konuda yaptığınız çalışmalarda, elde ettiğiniz tetkik sonuçlarında, sağlık olarak,

işçilerin, başta kanser olmak üzere, hangi hastalıklara yakalandığı, yakalanıp yakalanmadığı, bu konuda tuttuğunuz raporlar ve periyotlar nelerdir? Bunları açıklar mısınız ve bunları resmi olarak Komisyona sunar mısınız?

Yine, bağlantısını kurarak bir şey söyleyeceğim, deprem riski analizi var mı o bölgenin? İşçilerin güvenliği, çevrenin güvenliği açısından da bunun dosyaya konulmasını özellikle gene Komisyon Başkanından talep ediyorum.

Teşekkürler.

Cevap alamadım da soruma, tekrarlayayım dedim, biraz açtım tekrar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI BEKİR AKTÜRK – Sayın Başkanım, cevaplıyor muyuz, not mu alıyoruz?

BAŞKAN ATAY USLU – Yok, söz isteyen arkadaş vardı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Son tur yapacaksak orada da sorabiliriz.

BAŞKAN ATAY USLU – Zaten son tura geçtik.

Sizden istirhamım burada önemli sorular soruyoruz. Bunu soracağız, araştıracağız. Tabii ki her bakanlık fikrini söyleyecek, bürokrat arkadaşlar mevzuat çerçevesinde görevlerini ifa edecekler. Sonuca bir noktada gitmemiz veya bir kişiyi veya bir kurumu bugün bir hedefe koymamız bence araştırma komisyonunun ruhuna aykırıdır diye düşünüyorum. Bakanlıkların soruşturmaları oluyor. O soruşturma raporlarını isteyeceğiz. Bakın, Teftişte var, diğer bakanlıklar da var. Savcılıkların görevlendirmeleri var, bilirkişi raporları var, bu süreçle ilgili yapacakları işleri var. Biz uzmanları dinleyeceğiz. Bugün haklı olarak dediniz ki: “İşte, bölgeye gitmeden biz önce firmayı dinlemeyelim, uzmanları dinleyelim.” Uzmanları dinleyeceğiz. Evet, bu konu, biz dinleyeceğiz, araştıracağız, soracağız ancak bir uzmanlık konusu, bu da net bir şekilde ortaya çıkıyor yani şu andaki tartışmalarımızda o da ortaya çıkıyor. Kaldı ki işin uzmanı bakanlıklar bile belli konularda belli boşluklar olduğunu ifade ediyorlar. Biz gerekirse akademisyen heyetini de buraya çağıracağız, onları dinleyeceğiz. Netice itibarıyla, eyvallah, ihlal süreci, ihmal süreci, kimler görevini yapmamış, bu süreç de ortaya çıkacak ama bundan sonrası için ne yapılması gerekiyor, bu süreç de ortaya çıksın istiyoruz. Onun için, bugün bunu tamamlamamız arkadaşlarımızdan veya bizim kendi arkadaşlarımızın, kendi milletvekili arkadaşlarımızın “Ya, şurada suç var, sorumlu var.” demesinin çok daha erken bir süreç olduğunu düşünüyorum. Savcılık bilirkişi tayin ediyor, bununla ilgili günlerce araştırma yaptırıyor, ön bilirkişi raporları düzenleniyor, esas bilirkişi raporları düzenlenecek, bazen bilirkişi raporlarına itiraz edilecek -işte hukuki süreçleri bilen arkadaşlar- yeniden bilirkişi atanacak, yeniden onlar raporlar düzenleyecek. Biz de bu sürece hem onlardan bilgi alarak hem arkadaşlardan bilgi alarak katkı sunmak istiyoruz. Ben onun için arkadaşlarımızın soru sormasına engel değilim ama istediğimiz cevaplar gelmedi gibi bir şey bence yanlış. Arkadaşlar cevapları verdiği zaman yeterli görmeyebiliriz, benim de yeterli görmediğim bir cevap süreci vardır mutlaka ama arkadaşlardan yeterli cevap almadığımız zaman bir başka kuruma da soracağız biz soruyu. En son tekrar 2’nci turu da yapacağız, buraya gideceğiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanın konuşası geldi. Birdenbire, ortada bir itiraz yok, bir şey yok Başkan. Bilmediğimiz bir şey mi yaşandı?

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdi Sayın Vekilim, ama biz işi araştırıyoruz. Siz bugün çok güzel bir şey söylediniz, tekrar etmek istiyorum, dediniz ki: “Sahayı görelim, akademisyenlerden, uzman arkadaşlardan yani bilimsel olarak bu konuları araştıran arkadaşlardan bir bilgi alalım.” İstanbul Teknik Üniversitesinin ben de ilgili bölümüyle irtibat kurdum, İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Mühendisliği Fakültesinin bu konularda iyi olduğu söyleniyor, onlarla şimdilik irtibat kurdum, dedim ki: “Bize

o gün için bir heyet gönderir misiniz?” “Göndeririz.” dediler. O gün için oraya akademisyenlerden kendi oluşturdukları bir heyet gönderecekler, onlardan da dinleyeceğiz. O heyet biz hani nasıl bilirkişi raporları ileride beğenilmediği zaman belki o akademisyenlerin görüşleri dışında yeni görüşlere ihtiyaç olacak, yeni bir ekipten de görüş alacağız ama netice itibarıyla bunların hepsi süzülecek, bir sonuca ulaşacağız. Ortada bir muallaklık olduğunu görüyoruz, onunla ilgili herhangi bir şüphe yok. Yalnızca ben bu süreci doğru götürelim istiyorum. Herkese söz veriyoruz, 2’nci turu da vereceğiz, 3’üncü turu da vereceğiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun Sayın Vekilim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri ve kıymetli bürokratlar; öncelikle şunu ifade etmek gerekiyor ki ortada aslında kanuni bir boşluk yok, devlet yönetimi boşluk kabul etmez, hele böyle önemli madencilik alanında boşluğa zaten müsaade etmez. Ben böyle bir zafiyeti AK PARTİ Hükümetindeki arkadaşların da kabul edeceklerini düşünmüyorum. Yirmi yılı aşkın bir süredir ülkede tek başına iktidar olup böyle büyük bir kanuni boşluk var gibi bir ifadeyi kabul edip bu zafiyeti kabulleneceklerini çok düşünmüyorum. Burada ne var? Burada görevini yapmayanlar var. Şimdi, burada bir yığın liç sahası var, yığın liç sahasına izin verilmiş, ÇED süreci geçmiş, sonra bu yığın liç sahasının 2’nci kapasite artışına olur verilmiş yani burası kaçak göçek, gizli gizli yapılan bir madencilik değil ki ulu orta bütün kurumların yetkililerinin, bütün bakanlık yetkililerinin, hatta ve hatta tabii ki Hükümet yetkililerinin gözünün önünde gittikçe büyüyen ve yükselen yapay bir dağ; 256 metreyi de geçmiş durumda, böyle bir dağ. Şimdi, 3 kurumun yani 3 bakanlığın iş birliğiyle, tesis tamamen denetim altına alınamamış. Şimdi, bizim kolluk kuvvetlerimizin güvenlik sağlayamadığı yerde ne olur, kim oranın hakimiyetini alır? Mafya alır. O boşluğu, gördüğü açıklığı hemen değerlendirir ve mafya oranın kontrolünü alır, istediği gibi kendi kurallarıyla orayı yönetir. Şimdi, burada 3 tane kurum Enerji Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı; 3’ü de “Ben görmedim, duymadım, bilmiyorum.” diyor söz konusu olan yığın liç sahası olduğunda. Bu durumda, yurt dışı kaynaklı bir şirket geliyor, sizin gözlerinizin içine baka baka kendi kurallarını işletiyor, yurt dışındaki bir proje şirketine, “GRE” adı verilen bir proje şirketine istediği yerde projelendirmesini yapıyor, 4 fazın toplam yüklenme kapasitesi aşıyor, olması gereken yükseklik sınırı aşıyor ve yine, bizim bakanlıklarımızın gözlerinin önünde burada bir felaket yaşanıyor, üstelik 2022 yılında, daha önce de haberci bir kaymanın yaşandığı yerde. Dolayısıyla burada görülüyor ki denetim açısından âdeta kayıt dışı bir alan oluşmuş ve bu kayıt dışı alandan da altın üretimi gerçekleşiyor. Şimdi, yığın liç sahasını Enerji Bakanlığı denetlemiyorsa, Çevre Bakanlığı denetlemiyorsa, Çalışma Bakanlığı denetlemiyorsa buradaki üretilen altının denetimi nasıl yapılıyor? Ne kadar altın üretildiğini kim denetliyor, nasıl denetliyor? Dolayısıyla burada kayıt dışı bir kazancın şüphesinin çok yüksek olduğu da açıkça görülüyor.

Diğer taraftan, bakın, bir hazin durum daha, verilen ifadelerden birinde, soruşturma tutanaklarında diyor ki: “Ben olay günü liç bölgesine giden kişilerdenim, oradaki çatlakları gördük, ardından bunu da bildirmek için Anagold Madendeki odama gittim, Amerika’daki merkeze bu durumu saat 11.00’da bildirdim, saat farkından dolayı gece 02.00 olması nedeniyle tarafıma herhangi bir dönüş yapılmadı.” Enerji Bakanlığı yok, Çevre Bakanlığı yok, Çalışma Bakanlığı yok. Böyle büyük bir tesis, böyle önemli bir saha, böyle riskler içeren bir yerde kayma oluyor, o boşluğu, o açıklığı kim doldurmaya çalışıyor? Amerika’daki birisi. O birisi de mailini açıp bakmamış. Peki, yapılması gereken ne? Acil durum eylem planlarının biliniyor olması, bakanlıkça denetleniyor olması, incelenmiş olması. İlk kayma yaşandığı anda buradaki kayma yaşanan alan bizim vatan toprağımızda değil mi? Bizim vatan toprağımızda. O

bilginin doğrudan size ulaştırılmış olması gerekiyor. Amerika'daki kişiye bu bilgi gidene kadar bizim Türkiye'deki bakanlıklara bu bilginin ulaşmış olması gerekiyor. Soruyorum tekrar size: Bu ilk kayma sabah saatlerinde yaşandığında şirketten size bu bilgi hangi saatte aktarıldı, bu saatten itibaren neler yaptınız?

Diğer taraftan, bütün bu prosesi yani sizin sorumluluk alanınızla, denetim alanınızla ilgili konuşurken hep Anagoldun işlettiği altın maden sahası ve içindeki tesislerle sınırlı bir açıklama yaptınız aslında. Bir de "Kartaltepe Madencilik" diye bir şirket var. O da yine yığın liç sahasının dışından bir başka cevher sahasına ruhsatlı sahadan oksitli cevherini getiriyor, bu yığın liç sahasına yığıyor. O da aynı şekilde sizin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sizin yine denetim alanınıza giriyor, o da kamyonlara oksitli cevherini yüklüyor, getiriyor yığın liç sahasına onları yığıyor. Dolayısıyla Kartaltepe Madencilikle ilgili bugüne kadar yaptığınız denetimlerin raporlarını da sizden istiyoruz. Hangi tarihte en son denetlediniz? Bu felaket bu sahada yaşandıktan sonra Kartaltepe Madencilik'in ruhsat sahasını denetlediniz mi? Kartaltepe Madencilik için çalışan kamyonlar ve Anagold için çalışan kamyonların aynı olup olmadığını plakalarının kontrol edilmesi suretiyle, bu konuda bir karmaşanın olup olmadığının da tespit edilmesini sizden talep ediyorum.

Diğer taraftan, bir konu da tutuklananlar. Yani aslında işte siz bahsediyorsunuz Çalışma Bakanlığı olarak, iş güvenliği ve işçi sağlığı yönünden üzerinde vazife olan Bakanlık olarak. Diyorsunuz ki "İşte, burada biz yığın liç sahasının dışında görevliyiz, orada denetim yapıyoruz ama yığın liç sahası bizim alanımız değildir." diye ifade ediyorsunuz. Ama aslında sizin, bütün bu Bakanlığın kurulmasının ve işleyişinin temel bir amacı var, o amaç da insan, insanın güvenli bir şekilde, sağlıklı bir şekilde, sağlıklı koşullarda çalışmasını temin edecek tedbirleri almak yani bu denetimlerin yapılma nedeni bu tedbirleri almak ve alınmasını sağlamak.

Şimdi, bizim vatandaşımız normal Ankara'da yaşıyor, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı; çalışıyor, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı; otobüse biniyor, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı; Erzincan İliç'e ulaşıyor, otobüsten iniyor, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı; Anagold'un işlettiği maden sahasına giriyor, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı sizin gözünüzde ama yığın liç sahasına girdiği andan itibaren sizin için o korunması, koşullarının araştırılması ve onun başına gelebilecek risklerin bertaraf edilmesi, yok edilmesi noktasında ne Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ne de bir insan. Bu insanı, bu yığın liç sahasında çalışacak insanı koruyacak bakanlık hangisi? Çalışma Bakanlığı değil mi? Enerji Bakanlığı değil mi? Çevre Bakanlığı değil mi? Bu sorularımın yanıtlarını sizden istiyorum. Aksi takdirde şunu söyleyebilirsiniz: "Biz burada saatlerdir konuşuyoruz, 13 Şubattan itibaren bir felaketi konuşuyoruz. Burada bir altın maden sahası var, burada kütlenin kaydığı bir yığın liç sahası falan yok. Hem burada milletvekilleri hem de bizim milletimiz hayal gördü. Ne böyle bir yığın liç sahası var ne böyle bir kayma yaşandı." diyorsanız da bize bunu inandırmak istiyorsanız da hiç uzatmadan doğrudan ifade edin, biz de kimin ne amacı var, onu doğrudan anlamış olalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun Sayın Bakanım.

Başka soru... Pardon, soru var mı?

Buyurun Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Meslek hastalıklarıyla ilgili, siyanüre maruziyetle ilgili ve genel olarak iş sağlığı güvenliğinin hastalık kısmıyla ilgili olarak bir genel soru soruldu. Bir de Bakanlığımızın faaliyet alanları içerisinde neler olduğu soruldu. İş sağlığı ve güvenliğinin meslek hastalıklarıyla ilgili tespitleri halk sağlığıyla ilgili de meslek hastalıkları hastaneleriyle ilgili olarak da takip ediliyor. SGK kayıtlarına göre de bir hastalıkla ilgili bir problem veya bir malullük vesaire varsa bunlar da takip ediliyor. Ama bu iliş'e ve Erzincan'a özel bir siyanür maruziyetinden dolayı bir kanser olma konusu halk sağlığıyla ilgili bir konu. Bu konuda eğer bizim Bakanlığımızın bir tespiti varsa bunu sizinle paylaşırız ama bu bağlamda hem Rehberlik ve Teftişe hem İş Sağlığı ve Güvenliğine bir şikâyet veya tespit şu an için bildiğim kadarıyla yok ama kayıtlardan bunu inceleyebiliriz. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da bu kaza olduğu andan itibaren gün gün siyanür maruziyeti var mı diye ölçtüler çünkü oraya müdahale eden hem AFAD'ın hem DSİ'nin ve diğer gönüllülerin orada bir zehirlenmeyle karşılaşmaması açısından. Yani bu, kontrol altında tutularak... Hatta zaman zaman yağmur yağdı "Kayma tehlikesi olabilir." denildi, saatlerce kurtarma durduruldu yani o süreçte bir kontrol sağlandı ama genel olarak...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayatını kaybeden ve naaşına ulaşılan 2 işçinin ne kadar siyanüre maruz kaldığıyla ilgili bir otopsi yapıldı mı? Bu konuda bir bilginiz var mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Yok yani o adli bir süreç, o konuda bir bilginiz yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani risk var, orada çalışanların hem yoğun siyanüre maruz kalma riski var aynı zamanda o kütlenin altında kalma riski var yani iş güvenliği açısından böyle bir risk var ve gerçekleşmiş de aynı zamanda.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Yani şöyle: O kurtarma faaliyetleri esnasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı sürekli ölçüm yaptı; bazı dere yatağına kayan toprağın bir kısmında su birikintileri de oluştu, onun tehlikeli olduğu ve deşarj edilmesi gerektiği söylendi yani sürekli orada ölçümler yapıldı, hem yerinden ölçüm yapıldı hem Ankara'ya gönderilerek ölçümler yapıldı.

Genel olarak yani iş sağlığı ve güvenliğinin sağlık kısmının tamamı bir anda -yani o maruziyetle veya iş yerindeki problemlerle- hastalığa dönüşmüyor. Dolayısıyla bunun uzun bir süreci var ve iş yerindeki ölümlü kazaların bir kısmı da kalp ve dolaşım hastalıkları ve diğer hastalıklardan gerçekleşebiliyor ama bu anlık bir şey değil, yılların birikimi. Bir de ayrıca iş yerindeki ölümler de iş kazası sayıldığı için yani iş yerinden kaynaklanmayan hastalıklar ile ölümler de yine ölümlü iş kazası sayılıyor hatta intihar bile bunun içerisinde sayılıyor. Genel olarak yani bizim iş sağlığına yaklaşımımızı ben özetlemek istedim ama İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünün detay bir verisi varsa bunu yazılı olarak size iletiriz.

Sayın Deniz Yavuzylmaz'ın söylediği "Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı yığın içinde bitiyor mu?" dediniz. Tabii ki iş sağlığı ve güvenliği, iş yeri, mesai ve çalışmamızın olduğu her yerde hatta servisle eve giderken de dâhil olmak üzere hepsi iş sağlığı ve güvenliğin alanı içerisindedir. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitimler, denetimler, kontroller vesaire bizim sorumluluğumuzdadır fakat her yapılan işlemden... Her yerde, burada iş sağlığı güvenliği uzmanları var, yöneticiler var, iş yeri hekimleri var yani biz merkezden... Sayın Teftiş Başkanım da söyledi yani biz bir yıl içerisinde ancak yüzde 2'sine... Milyonlarca işletme var yani her yere biz gidip oradaki iş sağlığı güvenliğini biz sağlarsak yetişmemiz mümkün değil ama sistemlerin denetlenmesi, kurulması, eğitimlerin verilmesi, iş sağlığı güvenliği uzmanlarının istihdam edilmesi konusunda mevzuat gereklilikleri yerine getirilmiş mi diye sürekli takip etmek durumundayız. Zaten hem SGK kayıtlarından hem Sayın Genel Müdürümüzün söylediği İSG-KATİP kayıtlarından yani merkezden ve dokümantasyon üzerinden takip yapabiliyorsak bunu da

zaten yapıyoruz fakat dediğim gibi yani bu yığın liç özelinde, bazen bazı askerî tesislerde, bazen başka yapı denetimi gibi hususlarda direkt olarak bizim denetim görevimiz alanımızın dışında olabiliyor ve uzmanlığımızın da dışında olabiliyor. Özellikle bu 2 fazlı olduğu söylenen yığın liçinin ilk önce sulu bir çamurken sonra da kuru bir toprak parçasına dönüştükten sonraki denetimleriyle ilgili detaylar konusu bizim direkt olarak sorumluluk alanımız olmadığını zaten mevzuat üzerinden açıklamaya çalıştık, aynı şekilde yapı denetiminden örnek vermişti Başkanımız, bu da aynı şekilde. Yani aslında, bir yapıdan bir insan düşerse bu koruyucu ekipmanlarla, filelerle, bariyerlerle ilgili bir konu ve bizim alanımıza giriyor ama yapı çökerse yani onun dinamik, statik hesabında bir problem varsa, demirinde, betonunda bir problem varsa onun denetimi yapı denetimi olduğu için bizim alanımıza girmiyor. Dolayısıyla her yerde iş sağlığı, güvenliği var ama denetim olarak her denetim bize ait değil ama denetimlerin çok önemli bir kısmı bize ait diyebilirim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ne zaman haber verildiğini sormuştuk. Çatlak olduktan sonra...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Şöyle, yani biz oraya gittiğimizde gözaltına alınmamış veya alınıp bırakılmış, ifadesi alınmış kişilerle görüştüğümüzde... Bunlar tabii, uzmanlık alanımız olmadığı için ben sadece şahitlik ve gözlemlerimi söylüyorum. Bilmiyorum, ne kadar bu... Soruşturma, adli soruşturma da devam ediyor ama her şey o gün olmuş bitmiş olabilir de olmayabilir de yani belli bir üretim için o solüsyon daha önceden de... Yani çatlaklar bir anda o gün oluşmamış olabilir ama şöyle bir durum var, çatlaklar oluştuğunda iş sağlığı güvenliği uzmanları orada müdahale etmişler ve öğlene kadar da solüsyonun verilmesini durdurmuşlar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Amerika'daki merkeze saat 11.00'de bildirilmiş, size ne zaman bildirildi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI LUTFİHAK ALPKAN – Bize kazadan sonra bildirildi yani kaza öncesinde “Bir kaza riski var.” “Bir ramak kala var.” veya “Bir kaza potansiyeli, semptomu var.” diye merkeze bildirilmiyor. Böyle bir uygulama yani bütün Türkiye çapında, milyonlarca işletmede veya büyük, çok tehlikeli işletmelerde böyle bir bildirme söz konusu değil ama kaza olduktan sonra iş kazasını bildirme mekanizmaları prosedürü var. Kaza olmadan önce semptomları bildirme diye bir uygulama yok. O süreç içerisinde de, burada tespitlerde de belirtildiği gibi, bir e-mail mesajlaşması var. Böyle bir mesajlaşmayla hem firmanın kendi hiyerarşisi içerisinde hem de diğer yüklenicilerle biraz yavaş bir sistem ve koordinasyon eksikliği olduğu tespit ediliyor. Yani belki burada paylaşmam doğru mu bilmiyorum yani iş güvenliği uzmanının hakikaten oradaki sahada cansiparane mücadele ettiğini ve işi durdurmaya çalıştığını ve en nihayetinde solüsyon verilmesini öğlen engellediğini de söyleyerek ona da teşekkür etmek istiyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi, sistemde dolaşan solüsyonun miktarı ve siyanür havuzlarının doluluk oranı... Acaba o solüsyonun havuzlara geri gönderilmesi veya geri atık havuzuna gönderilmesi noktasında ayrıştırılması için harcanacak zaman değerlendirildiğinde solüsyonu kesme talimatı uygulanması mümkün olmayan bir durum da olabilir. O yüzden bunların çok dikkatli bir şekilde bakanlıklar tarafından takip ediliyor olması gerekli. Felaketten sonra Çalışma Bakanlığının bilgisinde olması bence büyük bir skandal.

BAŞKAN ATAY USLU – Evet, teşekkür ederim.

Buyurun.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, çok değerli Çalışma Bakan Yardımcım ve ekibi; bu geç vakitte hepimize hayırlı geceler diliyorum.

Şimdi, hakikaten İliç'te kaza olduktan sonra biz buna benzer çok toplantılar yaptık. Bu konuların hemen hemen birçoğu görüldü ama bugün gördüğüm kadarıyla, gerçekten birçok şey yani açığa çıkıyor gibi gözüküyor. Onun için, benim bir önerim var: Şimdi, Çalışma Bakanlığı diyor ki: "Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alındığında -işte bu kazaya ilişkin değerlendirmelerde- işverenin yığın liçinde tespit edilmiş olan çatlakların, yığının kararlılığında ne ölçüde bir bozulmaya işaret ettiğini anlayacak kadar bilgiye sahip olmadığı ve muhtemel acil durumu yönetmekte yetersiz kaldığı..." Hâlbuki, Enerji Bakanlığı diyor ki: "Cevher üretim prosesinin projelendirilmesi, inşaatı, işletilmesi, denetim hususlarını uhdesinde yürütecek kamu kurumlarını belirleyin." Diğer taraftan MAPEG de diyor ki: "Yığın liç alanında faaliyetler sırasında meydana gelen ve işletme tarafından da fark edilen şevlerdeki duyarsızlığın önüne geçilmesi yönünde önlemler alınması gerekirken önlemlerin alınmadığı ve yığın alanı üzerine depolamanın devam ettirildiği..." Bu bizi şuraya getiriyor: Bu 3 bakanlığın bir arada hakikaten iyi bir analiz yapması lazım. Burada gerçekten bakanlıkların sorumlulukları nerede? Yoksa hakikaten her ne kadar kabul edilmese bile bir hukuki boşluk mu var, atlanmış bir yer mi var? Çünkü artık diğer altın arama şirketlerinin çalıştığı yerlerden de korkmaya başlamamız lazım. Hakikaten şu anda anlaşılan şu: Bu liç hiç kimse kontrol etmiyor. Yığıyorlar ya, istedikleri kadar da gidebilirler. Yani genelde örnek veriliyor, biz Kartal'a gittik Başkanımızla birlikte o zaman, 15'inci katı atıyor adam, hâlbuki orada en fazla 10 kat... Diyoruz ki müteahhide "Ne yapıyorsun arkadaş, nereye gidiyorsun?" Diyor ki: "Size ne, göğün parasını siz mi verdiniz?" Bunlar yani yukarıya doğru istedikleri kadar gidebilir, hiç kimse de buna mâni olamaz gibi bir durum var. Onun için, Başkanım, sizden özel istirhamım, hakikaten bu 3 bakanlığın yetkilileriyle bir toplantı yapmamız lazım ve bu eğer bir hukuki boşluksa ona bakmamız lazım değilse, bu sorumluyu bulmak lazım. Çünkü hâlâ şu anda -Deniz Bey söyledi herhâlde, siz söylediniz- çalışan madenler var ve orada da liç yığınları var, orada da sıkıntı yaşamayalım biz burada çalışırken.

Çok teşekkür ederim.

Hayırlı geceler diliyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Evet, başka söz almak isteyen arkadaş var mı?

Buyurun.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Başkanım, yeniden çalışmalarımızı yoğunlaştırma açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Biraz önce değerli bürokratlarımızın dikkat çektiği Maden Atıkları Yönetmeliği'nin uygulanmasıyla ilgili yapılmış olan resmî sayfadaki açıklamalarda özellikle şöyle bir durum geçiyor, onu üzümlere belirtmek istiyorum; dolayısıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilileriyle bunu bir daha konuşmamız ve ilave bir çalışma yapmamız gerekecek maalesef: "Yığın liç ve asit üreten pasa depolama tesisleri için Yönetmelik'in 15'inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen hükme göre işlem yapılır. Yığın liç için hazırlanacak uygulama projelerinde, Maden Atıkları Yönetmeliği Ek-6'da istenen bilgi ve belgelere ilave olarak; liç çözeltisi ana ve tali toplama borularının yerleşim planları ve çözelti yüklü solüsyon havuzları/yüksüz havuzlar, acil durum havuzu, plan ve havuzların geçirimsizlik detayları belirtilir." Yani aslında konu zannettiğimiz kadar muallakta değil, burada bir ilave çalışma yapmamız gerekecek. Bu Ek-6'da istenen şeylerin içerisinde liç alanındaki basamak yükseklikleri, şev ve benzer şeylerin hatta detayları da var. Dolayısıyla biz bir daha çalışacağız. Aynı sizin haklı olarak belirttiğiniz gibi, kafamıza takılan şeylerin bu çalışmalar neticesinde bir daha sorulmak üzere ortaya çıkması ve bizim bunun üstüne gitmemiz zaten bu Komisyonun sorumluluğu diye düşünüyorum yani.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir de Sayın Başkanım, birkaç hukuk fakültesinin yetkililerinden de bu hukuksal sorumluluk veya denetim alanı sorumluluğuyla ilgili bir çalışma isteyebiliriz. Yani sadece hani bakanlık yetkililerinin kendi bakanlıklarına dönük değerlendirmelerini değil de ona ilave olarak bir de orada bir değerlendirmeyi üniversitelerin ilgili hukuk fakültelerinden talep edebiliriz.

BAŞKAN ATAY USLU – Şey mi demek istiyorsunuz; hani hukuken kimler sorumluluk taşıyor, onu araştırma konusu mu?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tabii, evet. Bir çatışma olabilir bakanlıkların görüşleri arasında.

BAŞKAN ATAY USLU – Şöyle, olabilir ama Anayasa’da bu şahıslarla ilgili açılmış davalarda, konularda hani “Başka mercilerde görüşme yapılamaz.” vesaire... Sanki biz, hani isteriz, onda hiçbir şeyimiz yok. Hukuk fakültesinden bir bilirkişi isteriz, süreci araştırmasını isteriz ama acaba biraz yetki aşımı olur mu, bunu da bir istişare edelim yani genel olarak. Biz teknik konusunu hani bilimselliği...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Komisyonadaki mevcut avukat, hukukçu arkadaşlar görüşle besleyebilir yani.

BAŞKAN ATAY USLU – Tabii, size aykırı bir şey söylemiyorum. Hani bunu bir konuşalım çünkü hani hiç hukuken kim suçlu noktasında acaba bizim böyle bir görevimiz olur mu? Doğru bir yöntem, usul olur mu; ona bir bakalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şöyle; suç noktası değil Değerli Başkanım. Suç yok yani suç ile sorumluluk arasındaki çizgiyi bir çizelim. Biz sorumluluk kimde, kimlerde; onu tespit etmeye çalışıyoruz, yargının sonucunda belirlenecek.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, ben onu her açılıшта şöyle ifade ediyorum: İhlal sürecini tespit edelim yani bizim görevimiz süreç. “Denetlemede şurada bir eksiklik var, şu noktada.” Ben de her toplantının başında şöyle ifade etmeye çalışıyorum: İhlal sürecini tespit edelim. Yani süreç de nedir? Denetleme sürecinde bir ihlal var ya da denetleme sürecinde ihlal yok ancak...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Eksik yapılan bir şey var.

BAŞKAN ATAY USLU – ...bakanlıklar arasında bir -diyelim ki- koordinasyonsuzluk var veya yetkiler oturmuyor, boşluk var gibi, tespit edelim noktasında.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O da bir nevi görevini yerine getirmemek.

BAŞKAN ATAY USLU – Bunu konuşalım, bizim için sorun yok, bunu konuşalım ama hani, daha önce oluyor mu, olmuyor mu, hukuk fakültelerinden hoca çağırarak, komisyon kurmak çok şey, onda bir sorunumuz olmaz. Bir konuşalım tekrar, uygun olursa...

Hukukçu arkadaşlar var. Siz de hukukçusunuz herhâlde, bilmiyorum.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Evet.

BAŞKAN ATAY USLU – Siz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Elektrik mühendisiyim.

BAŞKAN ATAY USLU – Ha, siz mühendissiniz, pardon.

Siz hukukçusunuz. Hukukçu arkadaşlarımız var, onlarla da konuşuruz, olursa tabii, eyvallah ama hani, işin teknik boyutunu araştırma anlamında mutlaka bizim bilim adamlarına ihtiyacımız var. Onlar bize...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Bilim insanları.

BAŞKAN ATAY USLU – Bilim insanları, düzeltiyorum, kusura bakmayın.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Bunu çok sık tekrarlıyorsunuz.

BAŞKAN ATAY USLU – Bilim insanlarına ihtiyacımız var. Biz “adam”ı insan anlamında kullanıyoruz; âdemin anlamı insan demek ama düzeltiyorum.

Bilim insanlarına ihtiyacımız var. Onlarla ilgili çalışmalar yapıyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Değerli Başkanım, müsaade ederseniz Erzincan Milletvekilimiz Mustafa Sarıgül de kapanışımızla ilgili bir söz alacaktı.

BAŞKAN ATAY USLU – Efendim, kiminle kapatacağımıza karar verimiz ama söz isteyenlere de söz verimiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yanınızda da görmüyor olabilirsiniz diye...

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz.

Buradaki soruların tamamı, bundan sonra Türkiye’imizde madenlerle ilgili problemler olmasın diye. Bütün milletvekili arkadaşlarımızın, özellikle Deniz Milletvekili arkadaşımızın sorduğu sorular ülkemizle ve güvenli madencilik yapmayla ilgili. Düşünün ki 9 canımız maalesef o toprağı... Liç dağıldı, orada tedbirler alınmış olsaydı bunlar inanın ki olmazdı. Sayın Komisyon Başkanımız da büyük bir hoşgörülle saatlerdir burayı demokratik bir ortamda yönetmeye çalışıyor. Çok değerli Genel Müdürlerimiz, çalışma arkadaşlarımız soruların cevaplarını verdi. Burada tabii, milletvekili arkadaşlarımızın tatmin olduğu cevaplar var, olmadığı cevaplar var; bunları da ben çok normal olarak karşılanmanı rica ediyorum ama Sayın Bakanım, sorulan bütün soruların tamamı bundan sonra ülkemizde maden facialarının olmamasıyla ilgili.

Sayın Bakanım, tam yirmi iki sene sonra Parlamentoda ilk defa bütün siyasi partilerin katılımıyla bir araştırma komisyonu kuruldu. Araştırma Komisyonu Başkanımız da objektif davranarak İliç’teki madenle ilgili, bu yapılan, efendime söyleyeyim, siyanürlü toprak kaymasıyla ilgili olarak 9 can ve bundan sonra Türkiye’nin hiçbir noktasında madenle ilgili böyle olayları duymamamız için alınması gereken tedbirleri konuşuyoruz. Bütün milletvekili arkadaşlarımızın sorularının tamamı halisane, 9 canımızla ve bundan sonra canlarımızın kaybolmamasıyla ilgilidir. O nedenle, Sayın Bakanım, gecenin bu saatinde bütün heyetinize çok teşekkür ediyoruz. Sayın Komisyon Başkanımızın da duyarlılığına çok teşekkür ediyorum. 9 canımızın bundan sonraki sosyal hakları, diğer konuları, bunlarla ilgili olarak da sizlerle ayrıca bir sohbetimiz olacak, onu Sayın Komisyon Başkanımıza ileteceğiz ve sizlerle çalışmamız devam edecek. Salı günü Erzincan’da olacağız, Erzincan Valiliğinin programına katılacağız. Çarşamba günü de Erzincan’dayız, sonra Komisyon çalışmaları burada devam edecek.

Ben Sayın Başkanımızın hoşgörüsüne ve sizin cevaplarınıza teşekkür ediyorum. Milletvekili arkadaşlarımızın sorularının tamamının halisane olduğunu bilmenizi arzu ediyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Ben de milletvekili arkadaşlarımıza, Komisyon üyesi arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bize bir görev verdi, Genel Kurul bir görev verdi, biz bu görevi yerine getirmeye çalışıyoruz. Bir araştırma süreci içerisindeyiz; mutlaka sorgulayacağız, araştıracağız, yerinde inceleyeceğiz, sonunda da inşallah Türkiye için, madencilik sektörü için, çevre için, insan için, doğa için, hepimiz için, çocuklarımız için, geleceğimiz için güzel bir rapor oluşturup -güzel kelimesini bazen bazı basın mensubu arkadaşlar yadırgıyor ama güzel kelimesi çok güzel bir kelime- olumlu bir raporu, bundan sonraki sürece katkı koyacak bir raporu inşallah hep beraber hazırlayacağız.

Sayın Bakanım, size teşekkür ediyorum. Genel müdürlerimize, başkanlarımıza, genel müdür yardımcılarımıza, uzmanlarımıza -buradaki arkadaşlarımız bize ayrıntısıyla bilgi verdiniz- teşekkür ederiz. Bizim çalışmalarımız devam edecek, zaman zaman sizlerden de bilgi alacağız.

Şunu da ifade edeyim: Burada farklı bakanlıklardan arkadaşlar var, onlara da talimatımız olmuştur; burada konuşulanları bakanlıklarına iletmekle sorumlular, kendilerine de ifade ettim, tutanaklara geçmesi açısından da ifade ediyorum. Burada konuşulanları -çünkü farklı sorular var, farklı bakanlıklara giden sorular var- onları da o arkadaşlar alacaklar, kendi bakanlıklarına, ilgili mercilerine hızlı bir şekilde iletecekler.

Toplantımız sona ermiştir.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 20.32

